

Kudüs'ü İsrâil'in Başkenti İlan Eden ABD'yi Lânetliyor,
Mescid-i Aksâ'yı Tekrar Ummetimize Bağışlamasın
Yüce Rabbimizden Niyaz Ediyoruz!

Lâlegül

Aylık İlim - Kültür ve Fikir Dergisi

Lâlegül Dergisi - Yıl: 5 Sayı: 59 Rabîulâhîr - Cemâziyelevvel 1439 - OCAK 2018 Fiyatı: 13TL

Habîbullâh Cân-ı Cânan-ı Mazhar Hazretleri ile
Abdullâh-i Dehlevî Hazretleri'nin Dergâhının
İkinci Bânîsi Ebu'l-Hayr Hazretleri

Ahmet Mahmut ÜNLÜ sh: 4

Kelâmullâhî Hafife Alacak
Kadar Haddini Aşan Zavallılar
Resul BÖLÜKBAŞ sh: 16

Şam'dan Kudüs'e
Yavuz Selim Han ile Yolculuk
Prof. Dr. Ahmet ŞİMŞİRGİL sh: 20

Devlet-i Aliyye'nin On Üçüncü
Şeyhulislâmı, Bursa'da Mûsâ
Baba Hazretleri'nin Yanında
Medfun Olan Abdülkâdir Çelebi
Hasan KUDUOĞLU sh: 26

Mevdûdî Ehl-i Sünnet Midir?
Ömer Faruk KORKMAZ sh: 32

Mahrem ve Helal Olmayan
Kadınlarla Tokalaşmak
Hüsamettin VANLIOĞLU sh: 36

Ümmeti Bölen Fitne
"Mezhepsizlik"
Mustafa ÖZŞİMŞEKLER sh:40

Mustafa Öztürk'ün İddiâlarına
Karşı Kur'an Müdâfaası
Dr. İhsan ŞENOCAK sh: 54

Zamanımızın Edepsiz Ham
Hâricilerinin İddia Ettikleri Gibi
Hatm-i Hâcegân Hakikaten
Bir Bidat Mıdır? -1-
Hüseyin Avni KANSIZOĞLU sh: 78

Rebiulâhîr Ayında Kılınacak Bir Namaz Cemâziyelevvel Ayının Namazları
sh: 86 sh: 86

Düşmana Gâlibiyet, Silah Şerrinden Korunmak, Özellikle de (Yüz Yirmi
Yaşa Kadar) Uzun Ömür Sâhibi Olmak İçin Okunacak Bir Duâ
sh: 86-89

Sihirden Kurtulmak İçin Okunacak Âyet-i Kerîmeler
sh: 89-90

Cumâ Günü Okuyanı Herkesin Seveceği, Her Gün Okuyanın Duâsı
Makbul Bir Zat Olacağı, Her Namazdan Sonra Okuyanın da Zengin Olup
Hasetçilerin Zararından Korunacağı Esmâ-i Hüsnâ ve Duâsı
sh: 90-96

EDİTÖRDEN

ABD Başkanı **Trump**, 6 Aralık'ta Beyaz Saray'da düzenlediği basın toplantısında, uluslararası hukuku hiçe sayarak "**Kudüs'ü İsrail'in başkenti**" olarak tanıdığını ve "ABD Büyükelçiliği'nin Kudüs'e taşınması" talimatı verdiğini, açıklamıştı.

Trump'ın sorumsuzca aldığı bu kararla, zaten alev alev yanan Ortadoğu'da barut fıçısını ateşleyerek Filistin-İsrail barış çabalarına, hatta Ortadoğu barış sürecine ağır bir darbe indirmiş oldu.

ABD'deki Yahudi lobisine yaranmaya ve onların desteğini almaya çalışan Trump'ın bu skandal açıklamasından sonra, sadece Türkiye, Filistin ve bazı İslam ülkelerinden değil dünyanın pek çok ülkesinden tepkiler geldi. Hatta **Papa Francis** bile, Kudüs kararını onaylamadığını açıkladı ve bazı Batı Ülkelerinde gayrimüslim halk, Kudüs'ün İsrail'in başkenti olma kararını boykot etmek için sokaklara döküldü.

Çünkü Kudüs sadece Müslümanların kutsal kabul ettiği bir yer değil, tüm semâvî dinlerin merkezi durumunda olan kadîm bir şehirdir. Peygamber Efendimiz (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*)'in Mîrâcına şâhid olmuş Müslümanların göz bebeği durumundaki bu Kutsal belde, aynı zamanda Yahudi ve Hristiyanlar için de çok kutsal kabul edilen bir takım manevi değerlerin, önemli bir kısmını barındırmaktadır.

Kudüs nice ihânet ve cinâyetlere şâhit olmuştur

Hz. Âdem (*Aleyhisselam*)'dan bu yana gelen tüm peygamberlerin ortak mirası olan Kudüs, tarih boyunca çeşitli savaflara, pek çok istila ve fetih hareketlerine şâhid olduğu gibi, aynı zamanda nice ihânet ve cinâyetlere de şâhid olmuştur. Bunlardan birkaçını hatırlayalım:

Hz. Yusuf (*Aleyhisselam*)'ı kıskanan kardeşlerinin tuzak kurup O'nu öldürmek kastıyla kuyuya atmasına, bu mübarek topraklar üzülen şâhitlik etmiştir.

Hz. İsa (*Aleyhisselam*)'a ihânet edip O'nu yakalamak için Yahudilere şikayet eden **Yehuda** da, yine bu toprakların çocuğudur. Ama her şeye Kadîr olan Rabbimiz Yehuda'yı Hz. İsa'nın kılığına sokmuş ve Yahudiler de o münafığı Hz. İsa zannederek çarmıha germişlerdir. Böylece Allah dostlarına hâinlik edip zalimlerle işbirliği yapanları, Allah-u Teala yine o zalimler eliyle cezalandırmıştır. İşte bu ihânet ve cinâyete de yine bu topraklar şâhid olmuştur.

Allah' a adanmış, iffet timsali tertemiz bir kul olan Hz. Meryem annemize de çok çirkin iftiralar edilmiştir. Bir mucize eseri olarak **Hz. İsa** (*Aleyhisselam*)'ı Rabbimizin emri gereği babasız olarak dünyaya getirdiğinde Hz. Meryem'e (hâşâ) **zina iftirası** atarak O'nu incitip üzen müfteriler de, yine bu kutsal topraklarda yaşamışlardır.

Yine, Yahya (*Aleyhisselam*) gibi, gönlünden bile günah geçirmemiş tertemiz bir peygamberi asarak şehid eden, babası Zekeriyya (*Aleyhisselam*)'ı ise, başından testereyle kesip ikiye bölerek şehid eden azgın topluluğun yaptıkları caniliğe de, bu kutsal topraklar şahitlik etmiştir.

Gönderilen binlerce peygamberle alay eden, yalanlayan, hatta işine gelmeyince O'nları öldüren İsrailoğulları da bu topraklarda yaşamışlardır. Nitekim Rabbimiz buyuruyor:

"Andolsun Biz, İsrailoğulları'ndan söz aldık ve onlara peygamberler gönderdik. Fakat ne zaman bir peygamber, onlara nefislerinin hoşlanmadığı bir şey getirdiyse, bunlardan bir kısmını yalanladılar, bir kısmını da öldürdüler." (*Maide: 70*)

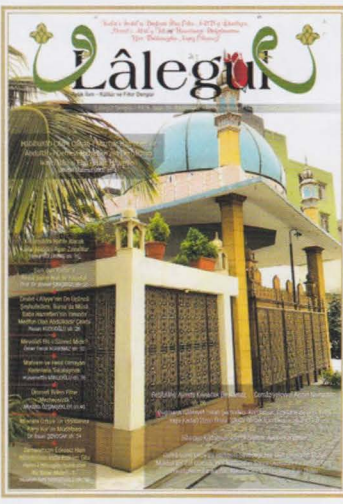
Dün o topraklarda İsrailoğulları tarafından peygamberler öldürülmüştü, bugün ise Siyonistler tarafından müslümanlar acımasızca öldürülüyor. Dünün peygamber katili olan bu günün Siyonistleri; küçük çocukları, hatta bebekleri bile vicdanı kurumuş ve gözleri dönmüş bir şekilde katlediyor, Filistin halkına adeta kan kusturuyorlar.

Geçmişte bu toprakları kan gölün çeviren zalimler Allah nasıl helak ettiyse; bu gün de o kutsal toprakları yaşanmaz hale getiren katliamlar ve saldırılar inşaALLAH Bumerang gibi geri dönecek, elbet bir gün Siyonistler Müslümanların kan ve gözyaşlarında boğulacaklardır.

"Sakin zalimlerin yaptıklarından Allah'ı gâfil sanma! Ancak Allah onların cezalarını, gözlerin (korkudan) dışarı fırlayacağı bir güne erteler." (*İbrahim: 42*)

Fi emanillah!..

Mustafa Özşimşekler

LÂLEGÜL DERGİSİ ADINA İMTİYAZ SAHİBİ

Tuana Basın Yayın

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Mustafa ÖZŞİMŞEKLER

GENEL MÜDÜR

Gürsel YILDIZ

REKLAM İLETİŞİM

reklam@lalegulyayinlari.com

YAYIN TÜRÜ

Aylık İlim-Kültür ve Fikir Dergisi

BASIM YERİ

Matsis Matbaa Hizmetleri
Tevfikbey Mah. Dr. Ali Demir Cad. No:51
Sefaköy / İSTANBUL
Tel: 0212 624 21 11
www.matbaasistemleri.com

YURTIÇİ ABONELİK BEDELİ (12 AYLIK)

150 TL

YURTDIŞI ABONELİK BEDELİ (12 AYLIK)

180 Euro

ABONELİK ÖDEMESİ İÇİN

BANKA HESAP BİLGİLERİ

Gürsel YILDIZ

VAKIF KATILIM TL HESABI

İBAN: TR51 0021 0000 0006 5865 8000 01

VAKIF KATILIM EURO HESABI

İBAN: TR40 0021 0000 0006 5865 8001 02

VAKIF KATILIM DOLAR HESABI

İBAN: TR67 0021 0000 0006 5865 8001 01

POSTA ÇEKİ HESAP NUMARASI

Gürsel YILDIZ

105 907 20

ABONE DAĞITIM

Tuana Basın Yayın

0212 435 10 58

ABONE İŞLEMLERİ

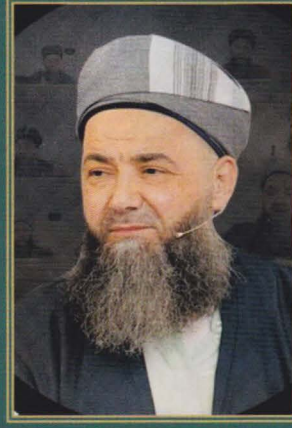
0212 435 10 58

ADRES

Tuana Basın Yayın
Çınar Mah. Osman Gazi Cad. No: 50/A
Bağcılar / İSTANBUL

Dergimizde yayınlanan yazıların, reklamların sorumluluğu yazarına ve reklam sahibine aittir.

İÇİNDEKİLER

HİNDİSTAN ZİYÂRETLERİ-9
HABİBULLÂH CÂN-I CÂNAN
el-MAZHAR HAZRETLERİ
İLE ABDULLÂH ed-
DEHLEVÎ HAZRETLERİ'NİN
DERGÂHİNİN İKİNCİ
BÂNİSİ OLAN EBU'L-HAYR
HAZRETLERİ

►4

AHMET MAHMUT ÜNLÜ

30 YESEVİ YOLU

39 SÜNNET
HADİS-İ ŞERİFLER

48 BİR SAHÂBİYİ TANIYALIM
HAFSA BİNTİ ÖMER (Radiyallâhü Anhâ) 2. BÖLÜM

52 KISSADAN HİSSELER
ABDULLÂH İBN-İ SELÂM'A YAHUDİLERİN İFTİRASI

74 EDEBİYYÂT
MESCİD-İ AKSA

84 HİKEMİYYÂT
HİKMETLİ SÖZLER

• DUALAR, ZİKİRLER ve FAZİLETLİ AMELLER •

86 Rebûlâhir Ayında Kılınacak Bir Namaz

86 Cemâziyelevvel Ayının Namazları

86 Düşmana Gâlibiyet, Silah Şerrinden Korunmak, Özellikle de (Yüz Yirmi Yaşa Kadar) Uzun Ömür Sâhibi Olmak İçin Okunacak Bir Duâ

89 Sihirden Kurtulmak İçin Okunacak Âyet-i Kerîmeler

90 Cumâ Günü Okuyanı Herkesin Seveceği, Her Gün Okuyanın Duâsı Makbul Bir Zat Olacağı, Her Namazdan Sonra Okuyanın da Zengin Olup Hasetçilerin Zararından Korunacağı Esmâ-i Hüsnâ ve Duâsı

KELAMULLAHI HAFİFE ALACAK KADAR HADDİNİ AŞAN ZAVALLILAR

■ RESUL BÖLÜKBAŞ

►16

ŞAM'DAN KUDÜS'E SELİM HAN'LA YOLCULUK

■ Prof.Dr. AHMET ŞİMŞİRGİL

►20

Devlet-i Aliyye'nin On Üçüncü Şeyhulislâmi, Bursa'da Mûsâ Baba Hazretleri'nin Yanında Medfun Olan Hamîdî Abdülkâdir Çelebi

■ HASAN KUDUOĞLU

►26

MEVDÛDÎ EHL-İ SÜNNET MİDİR?

■ ÖMER FARUK KORKMAZ

►32

MAHREM VE HELAL OLMAYAN KADINLARLA TOKALAŞMAK

■ HÜSAMETTİN VANLIOĞLU

►36

ÜMMETİ BÖLEN FİTNE "MEZHEPSİZLİK"

■ MUSTAFA ÖZŞİMŞEKLER

►40

MUSTAFA ÖZTÜRK'ÜN İDDİÂLARINA KARŞI KUR'AN MÜDÂFAASI

■ Dr. İHSAN ŞENOCAK

►54

İMÂM-I MA'SÛM es-SERHENDÎ HAZRETLERİ'NİN MEKÂTİB-İ ŞERİFESİNDEN MÜNTEHABÂT

■ Süleyman KUKU

►74

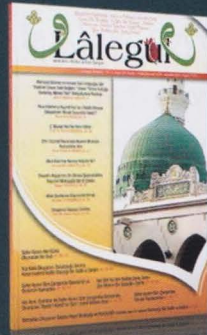

Zamanımızın Edepsiz Ham Hâricilerinin İddia Ettikleri Gibi Hatm-i Hâcegân Hakikaten Bir Bidat Mıdır? -1-

■ HÜSEYİN AVNİ KANSIZOĞLU

►78

LALEGÜL DERGİSİ ABONELİK HEDİYELERİ

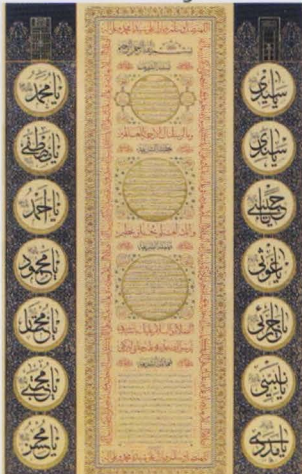
YURTIÇİ ABONELİK 150 TL
YURTDIŞI ABONELİK 180 EURO

0212 912 10 06

www.herseybusepette.com

HEDİYE

HİLYE-İ ŞERİF

HÜCRE KASİDESİ

SİLSİLE-İ ŞERİF

AHMET MAHMUT ÜNLÜ

HİNDİSTAN ZİYÂRETLERİ-9

HABÎBULLÂH CÂN-I CÂNAN el-MAZHAR HAZRETLERİ İLE ABDULLÂH ed-DEHLEVÎ HAZRETLERİ'NİN DERGÂHININ İKİNCİ BÂNÎSİ EBU'L-HAYR HAZRETLERİ

Bizlere Hindistan'da medfûn bulunan silsile-i aliyyemizin yüce ricâlini ve sâir meşâyihü ziyâret etmeyi nasîb eden **Rabbimiz'e** hamd ettikten ve **Rasûlü** ile Ehl-i Beyti'ne salât-ü selâm ettikten sonra!

Muhterem okurlarım! Geçtiğimiz 12., 1., 2., 5., 6., 7. ve 8. aylardaki yazılarımda Hindistan'da ziyâretleri ile şerefyâb olduğumuz zevât-ı kirâmdan **Muhammed Bâkîbillâh Hazretleri, İmâm-ı Rabbânî Hazretleri, İmâm-ı Ma'sûm Hazretleri** ile **Seyfüddîn Ebu'l-Berekât Hazretleri, Seyyid Nûr Bedâyûnî Hazretleri, Cân-ı Cânân-ı Mazhar Hazretleri, Abdullâh ed-Dehlevî Hazretleri, halîfeleri Hâlid-i Bağdâdî ve Ebû Sa'îd el-Müceddidî Hazretleri ve onun da kıymetli soyundan** bir nebze de olsa bahsetmişim.

Bu ay da inşâallâh **Abdullâh ed-Dehlevî** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**'nin Hindistan'daki tekkelerine halîfe olarak tâyin buyurdıkları **Ebû Sa'îd el-Fârûkî Hazretleri**'nin torunu olan ve işgalci İngilizler'in 1857'deki Hint ayaklanmasını bastırması sırasında yıkılan **Abdullâh ed-Dehlevî** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**'nin dergâhını yeniden ihyâ ettiğinden dolayı, bugün dahî dergâhın kendisine nisbetle "Dergâh-ı Şâh Ebü'l-Hayr" olarak anıldığı **Ebu'l-Hayr Hazretleri**'nin tercem-i hâllerinden bir nebze de olsa bahsetmek istiyorum.

Allâh-u Te'âlâ cümlemize bu yüce zatların şefâatlerini nasîb eylesin. Âmîn!

EBU'L-HAYR el-FÂRÛKÎ HAZRETLERİ

Ebu'l Hayr (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri** Hindistan'ın büyük velîlerinden olup **İmâm-ı Rabbânî** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**'nin torunlarındandır.

Habîbullâh Cân-ı Cânan el-Mazhar (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri** ile **Abdullâh ed-Dehlevî** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**'nin medfun buldukları dergâhın ikinci bânîsi olması hasebiyle dergâh ona nispetle “Dergâh-ı Ebu'l-Hayr” olarak anılır.

Ebu'l-Hayr el-Fârûkî (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri** 1272 (1856) senesinde **Abdullâh ed-Dehlevî** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**'nin dergâhında doğmuştur.

İmâm-ı Rabbânî Hazretleri'ne Uzanan Nesep Silsilesi

Ebu'l-Hayr Hazretleri, İmâm-ı Rabbânî (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**'nin torunlarından ki nesep silsilesi şöyledir:

- **Ebu'l-Hayr el-Fârûkî Hazretleri**

- **Şâh Muhammed Ömer el-Fârûkî Hazretleri** (Muhammed Mazhar ve Abdürreşîd Hazarâtının kardeşleri ki Mahmut Efendi Hazretleri'ni ziyarete gelen Muhammed Mazhar Efendi bu Muhammed Mazhar'ın torunudur. Nitekim kendisinden geçen sayıda bahsetmiştik.)

- **Ahmed Sa'îd el-Fârûkî Hazretleri** (“İbni Mâce” şârihi Abdülğanî el-Müceddidî ve Abdülmuğnî el-Müceddidî Hazarâtının kardeşleri)

- **Ebû Sa'îd el-Fârûkî Hazretleri** (Dergimizin Ağustos 2016 sayısında kendisinden bahsetmekle şerefyâb olduğumuz bu zat, Abdullâh ed-Dehlevî (*Kuddise Sirruhû*) Hazretleri'nin halîfesidir.)

- **Safiyyü'l-Kadr** (*Kuddise Sirruhû*)

- **Azîzü'l-Kadr** (*Kuddise Sirruhû*)

- **Muhammed İsâ** (*Kuddise Sirruhû*)

- **Muhammed Seyfüddîn el-Fârûkî** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**

- **İmâm-ı Ma'sûm** (*Kuddise Sirruhû*)

- **İmâm-ı Rabbânî** (*Kuddise Sirruhû*)

Ebu'l-Hayr el-Fârûkî Hazretleri'nin Muhtasar Terceme-i Hâli

Ebu'l-Hayr el-Fârûkî Hazretleri'nin babası **Şâh Muhammed Ömer Hazretleri**'nin çocuğu olmuyordu.

Şâh Ebu'l-Hayr Hazretleri'nin kabri-i şerîfi

Ebû Sa'îd el-Müceddidî el-Fârûkî Hazretleri'nin kabri-i şerîfi

Abdullâh ed-Dehlevî Hazretleri'nin kabri-i şerîfi

Cân-ı Cânân-ı Mazhar Hazretleri'nin kabri-i şerîfi

Ebu'l-Hayr Hazretleri'nin kabri başında duâ ederken

Bir gün bu zâtın ağabeyi **Muhammed Mazhar**, babası **Ahmed Sa'îd Hazretleri**'nin huzûrunda iken "Kardeşim **Şâh Muhammed Ömer**'in bir çocuğu olması için duâ buyursanız." dedi.

Ahmed Sa'îd Hazretleri de: "İnşâallah çocuğu olur. **Allâh-u Te'âlâ Kerîm**'dir ve **Kâdir**'dir. Dilerse bir çocuk ihsân eder." buyurdu.

Sonra **Ahmed Sa'îd el-Fârûkî Hazretleri**'nin tasarruf ve himmeti ile **Muhammed Ömer Hazretleri**'nin evlenmesinden on sene sonra bir oğlu dünyâya geldi. Dedesi ona **Abdülkâdir-i Geylânî Hazretleri**'nin lakâbı olan **Muhyiddîn lakâbını**, **Abdullâh** ismini ve hayırlı bir insan olması dileğiyle de **Ebu'l-Hayr** künyesini verdi.

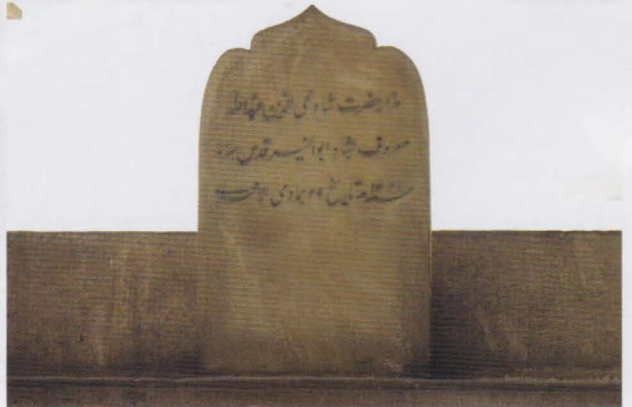
Ebu'l-Hayr Hazretleri henüz iki yaşına geldiği sırada İngilizler Delhi'yi işgâl etti. Bunun üzerine dedesi **Ahmed Sa'îd el-Fârûkî Hazretleri** talebeleri ile Medîne-i Münevver'e hicret etti. **Ahmed Sa'îd Hazretleri** torunu **Ebu'l-Hayr**'ı çok severdi. Ekseriyetle onun ile berâber Mescid-i Nebvî'ye giderdi.

Küçük bir çocuk iken dedesinin feyiz ve bereketinden istifâde etmeye başladı.

Bir gün **Ahmed Sa'îd el-Fârûkî Hazretleri** talebeleri ile sohbet ediyordu. Torunu **Ebu'l-Hayr Hazretleri** de yanında idi. Mecliste bulunanlardan birisi: "Efendim! Sizden sonra muhterem çocuklarınızdan hangisi yerinize geçecek?" diye suâl

etti. **Ahmed Sa'îd Hazretleri**: "**Allâh-u Te'âlâ**'nın lütuf ve ihsânı ile üç oğlum da Kur'ân-ı Kerîm'i ezberledi. Üçü de âlim, veliyy-i kâmil ve takvâ sâhibidir. Nakşibendiyye yolunda nihâyete kavuşmuş, hilâfet almışlardır. Bizim yerimize geçmeye üçü de lâyıktırlar. Fakat benden sonra halîfem bu mübârek çocuk olacaktır." buyurarak ellerini **Ebu'l-Hayr el-Fârûkî Hazretleri**'nin başına koydu. Beş yaşına girince, babası **Ebu'l-Hayr Hazretleri**'nin elinden tutup dedesi **Ahmed Sa'îd el-Fârûkî Hazretleri**'nin huzûruna götürdü ve böylece küçük yaşta dedesine talebe olmakla şereflendi.

Ahmed Sa'îd el-Fârûkî Hazretleri bu olaydan kısa bir süre sonra 1860 senesinde vefât etti.

Ebu'l-Hayr Hazretleri'nin mezâr şâhidesi

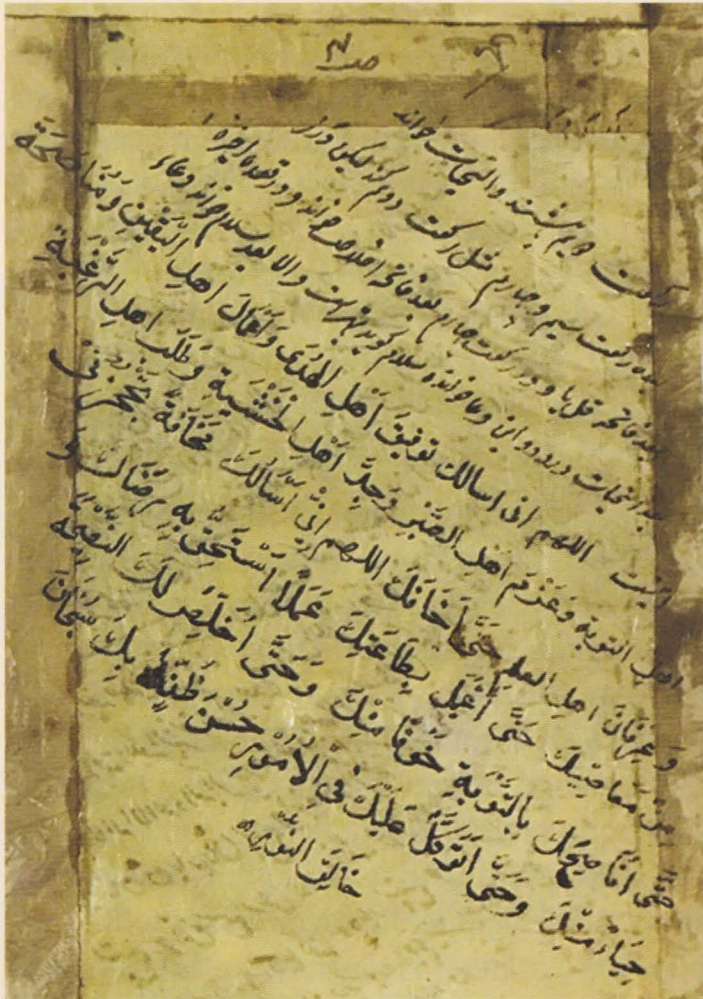
Dedesinin vefâtından sonra babası ayrılık acısına dayanamayıp, âilesi ile birlikte Mekke-i Mükerreme'ye gitti. **Ebu'l-Hayr Hazretleri** dokuz yaşına geldiğinde Kur'ân-ı Kerîm'i ezberledi.

Mekke-i Mükerreme'deki ulemadan Arapça ders kitaplarını okudu. On bir yaşına geldiğinde nahiv ilminden **İbni Hâcib** (Rahimehullâh)ın "**Kâfiye**" kitabını, on üç yaşında ise **Hâfız Abdullâh ed-Darîfi** (Rahimehullâh)tan sarf ilmine dâir olan "**Şâfiye**" kitabını okudu.

Ebu'l-Hayr Hazretleri on beş yaşına gelince **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) in kabr-i şerîfini ve amcalarını ziyâret için Medîne-i Münevvere'ye gitti. Bu ziyâreti sırasında amcasından hadîs ilminde icâzet aldı. Böylece ilim tahsîlini tamamladıktan sonra 1888 senesinde Hindistan'a dönerek Delhi'deki **Abdullâh-ı Dehlevî Hazretleri**'nin dergâhına yerleşti. Dergâhın tâmir işlerini tamamladıktan sonra birkaç sene dergâhtan dışarı çıkmadı. Sonra insanlara **Allâh-u Te'âlâ**'nın emir ve yasaklarını anlatmaya başladı.

Seyfüddîn Ebu'l-Berekât Hazretleri'nin Hatt-ı Desti (El Yazısı) ile Yazdığı Silsilenin Arka Tarafına Not Alınmış Tesbih Namazından Sonra Okunan Faziletli Duâ

Ben bu duâyı "İslâm İlmihâli" adlı eserimde (sh:312-313'de) yazıp sonuna şöyle bir ek yapmıştım: "Okurlarımızın çoğunun bu duâyı namaz içinde okumaları zor olabilir. Bu yüzden duâyı ezberleyemeyenler selâmdan sonra kitaba bakarak okusalar da aynı icâbete mazhar olmaları inşâallâh umulur. Esas mesele ihlâs ile duâ etmektir."

Şimdi bu resmi inceleyince, duânın üst tarafında **Seyfüddîn Ebu'l-Berekât Hazretleri**'nin: "Tesbîh namazının ilk tahiyâtından sonra üçüncü rekâta kalkılır, üçüncü ve dördüncü rekâtlar da birinci ve ikinci rekâtlar gibi edâ edilir. Üçüncü rekâta Fâtiha'dan sonra Kâfirûn, dördüncü rekâta ise Fâtiha'dan sonra İhlâs Sûresi okunur. Son tahiyatta selâmdan önce şu duâ okunur, selâmdan önce okunmazsa selâmdan sonra okunur." şeklinde yazdığını görünce **Rabbim**'e bir kere daha hamdettim.

Duânın Okunuşu

Tesbih namazı ile alâkalı olarak **Taberânî** (Rahimehullâh)ın rivâyetine göre **Rasûlüllâh** ﷺ, amcası **Abbâs** (Radyalâhu Anh)a:

«فَإِذَا فَرَغْتَ قُلْتَ بَعْدَ التَّشْهَدِ وَقَبْلَ التَّسْلِيمِ.»

“Namazı bitirdiğin zaman teşehhüden (tahiyyât okuduktan) sonra, selâmdan önce sunları söylersin.” buyurarak şu duâyı okumasını kendisine tenbihlemiştir:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ تَوْفِيقَ أَهْلِ الْهُدَى وَأَعْمَالَ أَهْلِ الْيَقِينِ وَمُنَاصِحَةَ أَهْلِ التَّوْبَةِ وَعِزْمَ أَهْلِ الصَّبْرِ وَجِدَّ أَهْلِ الْخَشْيَةِ وَطَلَبَ أَهْلِ الرَّغْبَةِ وَتَعَبُدَ أَهْلِ الْوَرَعِ وَعِزْفَانَ أَهْلِ الْعِلْمِ حَتَّى أَخَافَكَ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مَخَافَةً تَحْجُزُنِي عَنْ مَعَاصِيكَ حَتَّى أَعْمَلَ بِطَاعَتِكَ عَمَلًا أَسْتَحِقُّ بِهِ رِضَاكَ وَحَتَّى أَنْصِحَكَ بِالتَّوْبَةِ خَوْفًا مِنْكَ وَحَتَّى أُخْلِصَ لَكَ النَّصِيحَةَ حُبًّا لَكَ وَحَتَّى أَتَوَكَّلَ عَلَيْكَ فِي الْأُمُورِ حُسْنًا ظَنًّا بِكَ سُبْحَانَ خَالِقِ الثُّورِ.»

“Ey Allâh! Ben Senden hidâyet ehline nasîb ettiğin muvaffâkıyeti (rızâna uygun amel-leri başarmayı), yakîn erbâbının (şüphesiz inanç sâhiplerinin sâlih) amellerini, (samîmî) tevbekârların ihlâsını, sabırlı zatların azmini, (Sana karşı) haşyet (derin saygı) sâhiplerinin ciddiyetini, rağbet erbâbının (sâdece Senin rızâna hevesli olanların) niyâzını, takvâ ehlinin ciddî mânâda ibâdet gayretlerini ve ilim sâhiplerinin irfânını (Seni tanı-malarını bana da nasîb etmeni) dilerim, tâ ki bu sâyede Senden hakkıyla korkabileyim.

Ey Allah! Ben Senden beni Sana karşı isyanlardan engelleyebilecek kadar güçlü bir havf ve haşyet (korkuya nâiliyet) isterim ki, bu sâyede Senin rızanı hak edebileceğim şekilde sâlih bir amel işleyebileyim, Senden hakkıyla korkarak Sana karşı nasûh tevbesinde bulunabileyim, Sana karşı sevgimden dolayı Senin için samîmiyetimi (şâibe-lerden) arındırabileyim ve Sana karşı beslediğim hüsn-ü zan ile (güzel beklenti sâyesinde) tüm işlerde Sana hakkıyla tevekkül edebileyim. Nûru yaratan Zât'ı tesbîh ve tenzîh ederim.” (et-Taberânî, el-Mu‘cemu’l-evsat, no:2318, 3/14; el-Heysemî, Mecma‘u’z-zevâid, no:3679, 2/569; es-Süyûtî, Câmi‘u’l-ehâdîs, no:26207, 23/353)

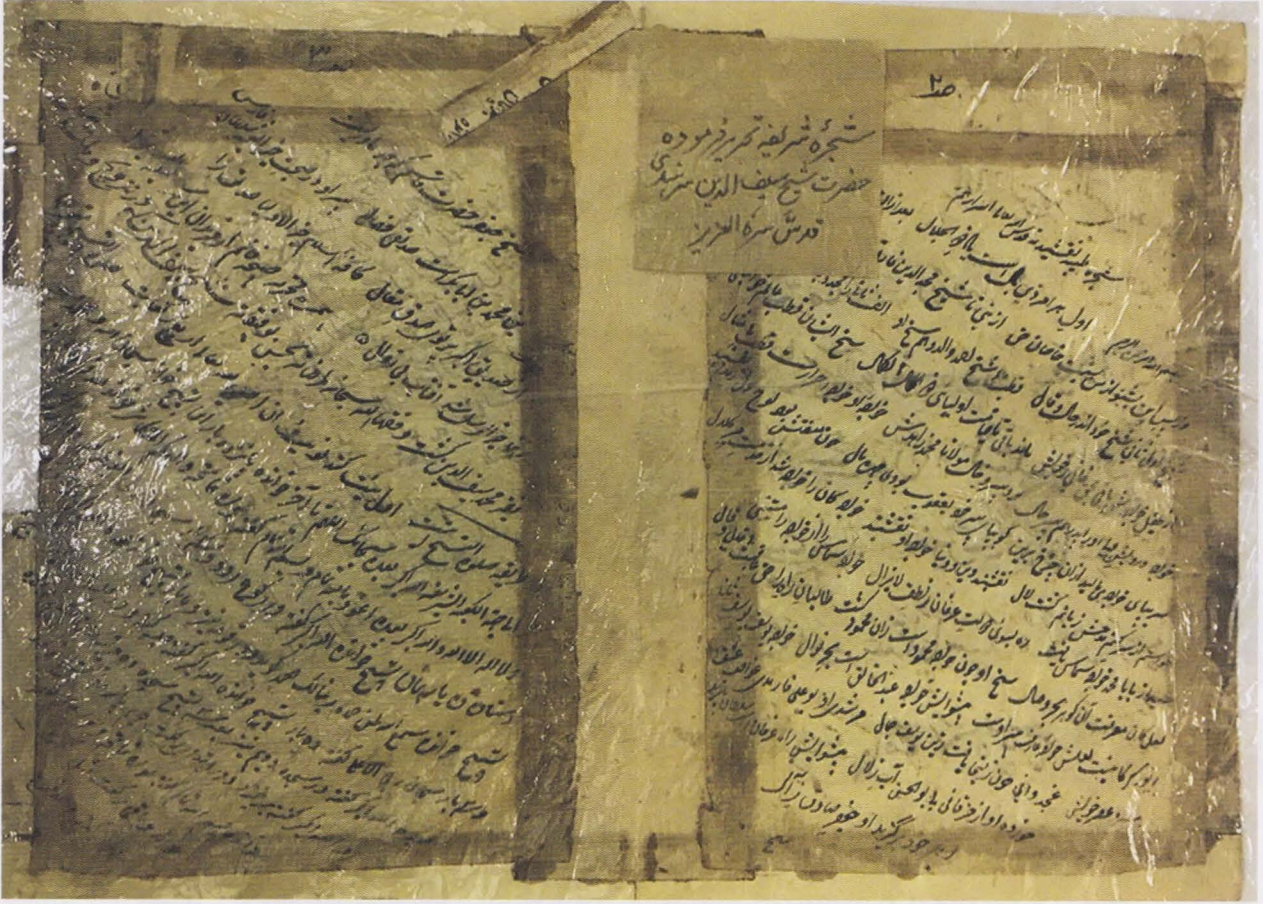
Ebu'l-Hayr el-Fârûkî

Hazretleri'nin Yüce Makamları

Ebu'l-Hayr Hazretleri “*Delâil-i Hayrât*”ın başına şu tavsiyeleri yazmıştı: “Sâlik, havanın ağarmaya başlamasından bir saat önce olan teheccüt ve seher vaktinde uyanık olup, birkaç rekât namaz kılmalıdır. Sonra bir müddet Allâh-u Te‘âlâ’yı zikretmeli, havanın ağarmaya başladığı vakitte ise sabah namazını kılmalıdır. Bundan sonra İmâm-ı Rabbânî Hazretleri'nin ‘*Mektûbât*’ını, Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî Hazretleri'nin ‘*Mesnevî*’sini, İmâm-ı Gazâlî Hazretleri'nin ‘*İhyâu ulûmiddîn*’ini, Molla

Câmî'nin ‘*Nefehât*’ını ve İmâm-ı Birgivî'nin ‘*Tarîkat-ı Muhammediye*’sini mütâlâa etmelidir. Yemek yedikten sonra bir müddet kaylûle yapmalıdır.

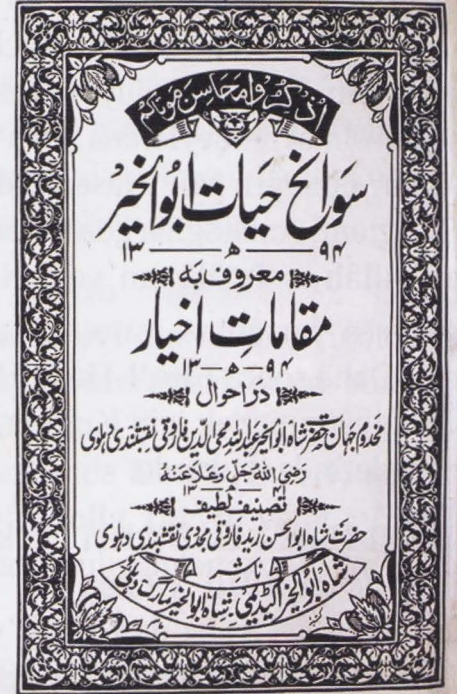
Sonra bir miktar zikirle meşgul olmalı ve her gün en az altı sahîfe Kur’ân-ı Kerîm okumalıdır. Her talebe böyle düzenli bir şekilde bu işleri zevkle yerine getirmelidir.” Ebu'l-Hayr Hazretleri'nin bânîni Allâh-u Te‘âlâ'nın aşkı ile yanardı. Bâzen bu aşk dışına da vurur ve görenler vücûdundan buhar çıkıyor zannederlerdi. Yazın sıcak günlerinin harâreti de eklenince, onun ince ve zayıf vücudu bu harârete dayanamaz ve hastalanırdı.

Seyfüddin Ebu'l-Berekât Hazretleri'nin hatt-ı desti (el yazısı) ile yazdığı silsile

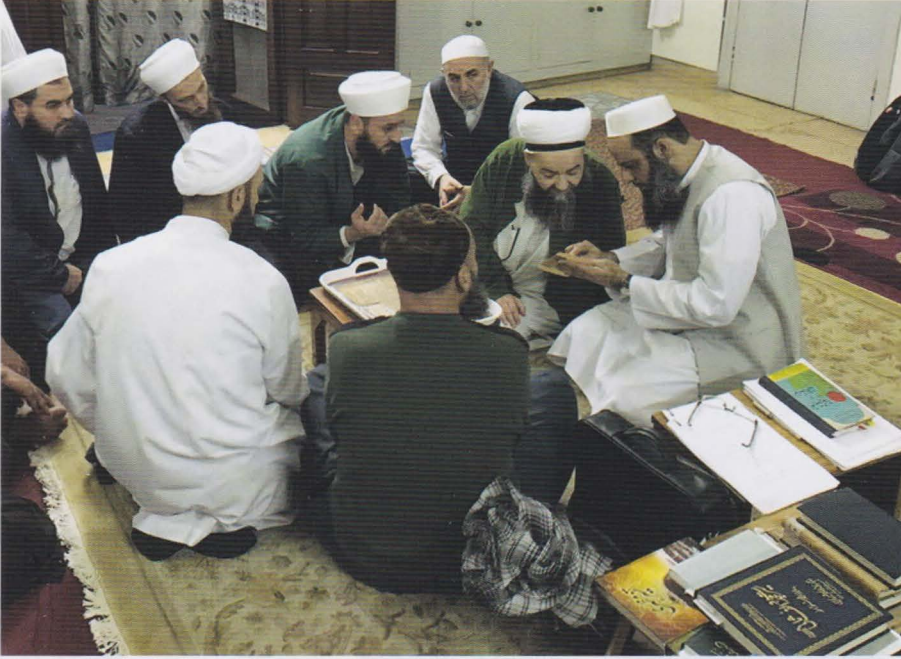
Sevenlerinden **Hakîm Abdülhakîm** bir yaz mevsiminde kendilerine serin bir yere gitmelerinin iyi geleceğini bildirdi. Bunun için Belücistan'da Kuita'nın uygun olduğunu arzetti. Burası **Ebu'l-Hayr Hazretleri** için yeni bir yerdi. Tanıdık kimseyi yoktu. 1900 senesi başlarında çoluk çocukları ile berâber Kuita'ya gidip orada bir ev kiraladılar. Berâberinde yalnız Hindli bir hizmetçi vardı. **Ebu'l-Hayr Hazretleri** ne Afgan, ne de Beluci dillerini biliyordu. Buna rağmen **Allâh-u Te'âlâ** oradaki insanların kalplerini ona meylettirdi.

Nitekim **Ebu'l-Hayr Hazretleri** Kuita bölgesine gittiği zaman buradaki âlimler, sâlihler onun sohbetine koşular. Devrin âlimlerinden olan **Mîr Hasen Sâhibzâde**, Kuita'ya uzak bir yerde oturuyordu. Küçük oğlu **Seyyid Abdülhalim**'i çağırıp: "Mübârek bir zâtın Delhi'den teşrif ettiğini duyduk. Kuita'ya git. Onun ahvâlini, durumunu öğrenip bize haber getir." dedi. **Abdülhalim** Kuita'ya gelip **Ebu'l-Hayr Hazretleri**'ni ve hâllerini sordu. Yakınlarından da onun hakkında bilgi aldı.

قیمت: پانچ روپے

Ebu'l-Hayr Hz.nin oğlu Ebu'l-Hasen Zeyd'in, babasını anlattığı Makamât-i Ahyar adlı kitabın kapak sayfası

Delhi'deki Hankâh-ı Mazhariyye'de meşâyih-i kirâmımızın el yazısı ile yazdıkları mektupları ve notları incelerken

Abdülhalim dönüp babasına şöyle anlattı: “O zat, iyi bir âlim ve Kur’ân-ı Kerîm hâfızıdır. Herkesle görüşmüyor. Açıkça günah işleyenlerden kendini uzak tutuyor. Kimse hakkında kötü konuşmuyor. Yolda yürürken ayaklarına bakarak yürüyor. Onun meclisi ilim meclisi olup, yalnız ilimden konuşuluyor. Talebelerini uygun olmayan şeylerden men ediyor.” Bunları dinleyen **Mîr Hasen Sâhibzâde**: “Ey oğlum! Anlattığına göre o zat muhakkak **Allâh-u Te‘âlâ**’nın velîlerindedir.

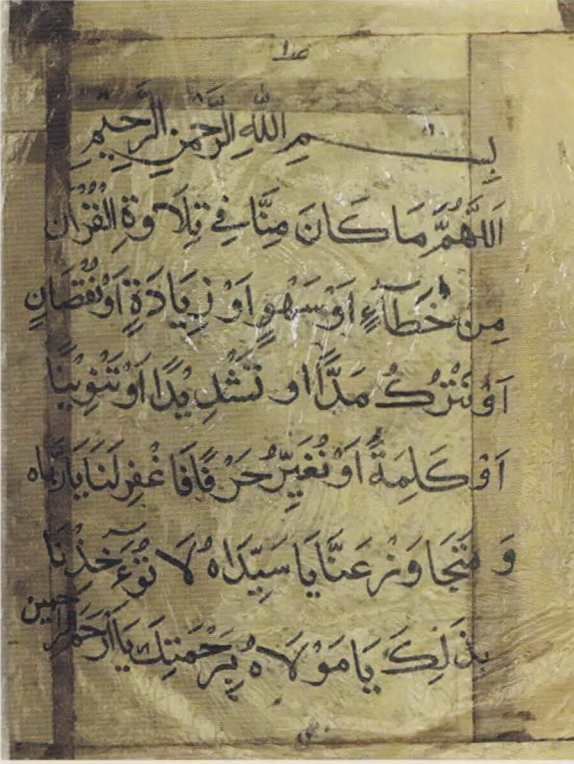
Onların huzûruna varmak saâdettir.” dedi. Daha sonra **Ebu’l-Hayr Hazretleri**’ni ziyâret etmek için Kuita’ya gitti ve sohbetlerinde bulundu.

Ebu’l-Hayr Hazretleri çok sevdiği Kuita’da 1910 yılında bir ev satın aldı. 1911’de Kuita’dan Delhi’ye geldi. 1915’te ise çoluk çocuğu ile birlikte Rampur’a gitti. Rampur’da çok güzel bir bahçe vardı. **Şeyh Hazretleri** bâzen ferahlamak ve dolaşmak için oraya giderlerdi. Yolda giderken her gün okudukları zikir kelimelerini ve esmâ-i hüsnâyı okurlardı.

Genellikle içlerinden okudukları hâlde bâzen de yanındakilerin duyacağı kadar yüksek sesle okurlardı. Bir gün yine böyle yüksek sesle zikrederek giderken kendilerinden mânevî bir hâl meydana geldi. Yolda kimse yoktu. Karanlık bir gece idi. Etrafta derin bir sessizlik vardı. Bir anda **Ebu’l-Hayr Hazretleri** buyurdular ki: “Ey ağaçlar! Ey kırık dökük taşlar! Ey yer! Yarın kıyâmet gününde bir kul bu yolda **Allâh-u Te‘âlâ**’yı zikrederek giderdi diye şahitlik ediniz.” dedi. Bu esnâda gözlerinden yaşlar geliyordu.

Ebu’l-Hayr Fârûkî Hazretleri talebelerinin ahlâkını güzelleştirmek için çok gayret gösterirdi. Onları benlik ve ucub ve kendini beğenme girdabından çeker ve: “Kötü ahlâk yok olmadıkça kalp kemâle eremez.” buyururdu.

Ebu’l-Hayr el-Fârûkî Hazretleri kabir ziyâretlerine gider ve mânen istifâde ederdi. Bu konuda “Kabir ziyâreti için sefere çıkmak câizdir.” buyururdu. Kabir ziyâreti için Serhend ve Pânipet’e gitmişti. Din büyüklerinin kabirlerini ziyârete gidince tam bir edeb üzere bulunurdu. Ayakkabılarını çıkarıp, ellerini bağlar, başını önüne eğerek, kabrin yanına giderdi. Yüzünü kabre dönerlerdi. İki dizi üzerine oturarak Kur’ân-ı Kerîm okurdu. Ziyâreti bittikten sonra da edeb ve hürmetle geri geri giderek kabrin yanından ayrılırdı.

KUR'ÂN-I KERÎM TİLÂVETİNDEN SONRA KIRÂAT ESNÂSINDA VUKÛ BULAN HATÂLARIN AFFI İÇİN OKUNACAK EŞSİZ BİR DUÂ

«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، اللَّهُمَّ مَا كَانَ مِنْ تِلَاوَةِ الْقُرْآنِ مِنْ خَطَايَا أَوْ سَهْوٍ أَوْ زِيَادَةٍ أَوْ نُقْصَانٍ أَوْ تَرْكٍ مَدًّا أَوْ تَشْدِيدًا أَوْ تَنْوِينًا أَوْ كَلِمَةً أَوْ غَيْرَهَا فَاعْفُ عَنَّا يَا رَبَّنَا يَا سَيِّدَنَا يَا تَوْأَخِدَنَا بِذَلِكَ يَا مَوْلَانَا يَا بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ!»

“Rahmân ve Rahîm olan Allâh’ın adıyla (duâma) başlıyorum! Ey Allâh! Kur’ân-ı

Kerîm tilâveti esnâsında bizden; bir hatâ yâhut gaflet veyâ ziyâde yapma ya da eksik bırakma vâki olduysa veyâ bir meddi yâhut şeddeyi veyâ tenvîni ya da kelimeyi terk ettiyse yâhut da bir harfi deġiştirdiysek, yâ **Rabbi** Sen onu bizim için baġısla! Ey **Seyyidimiz!** (Ondan dolayı) biz(e cezâ vermek)den, bizden vazgeç. Ey **Mevlâmız!** Onunla bizi mesûl tutma. Ey acıyanların en merhametlisi! Rahmetinle (bize muâmele eyle)!”

Ebu'l-Hayr el-Fârûkî

Hazretleri'nin Bâzı Kerâmetleri

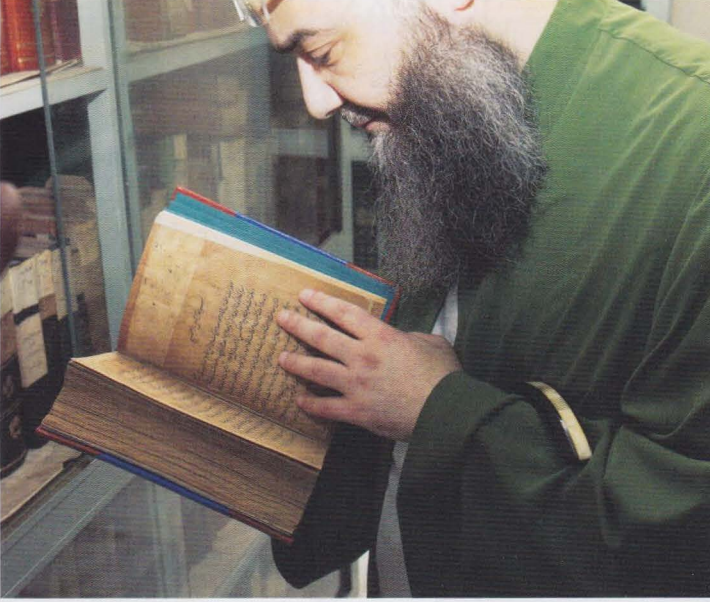
Ebu'l-Hayr Hazretleri hediye kabûl etmekte ihtiyatlı idi. Haram işleyen ve îtikâdı bozuk kimselerden hediye kabûl etmezdi. Aldığı hediyeleri evinde husûsî bir köşeye bırakırdı. Eğer kalbinde bir sıkıntı, bulanıklık meydana gelirse, ertesi gün o hediyeyi getiren şahsa iâde ederdi.

Sevenlerinden Afganlı bir zat, bir miktar yağ getirmişti. Ertesi gün yağı geri gönderdi ve “Bana bu yağdan haram kokusu geliyor.” buyurdu. O şahıs hayret içinde kaldı. Koyunları helâl para ile satın almış, hanımı da yağı kendi eliyle çekmişti. Evine dönünce yağın durumunu araştırdı.

Koyunlarından bâzısı bir ara başkalarının arâzisine giderek orada otlamış olduğu için yağdaki haramlık kokusunun buradan geldiğini anladı.

Molla Tayyib (*Rahimehullâh*), **Ebu'l-Hayr Hazretleri**'nin talebelerinden idi. **Ebu'l-Hayr Hazretleri** onun Kur'ân-ı Kerîm okumasını çok beğenirdi. Bir gün sohbet esnâsında **Ebu'l-Hayr Hazretleri**: “Acabâ **Molla Tayyib** vefât mı etti?” dedi. Orada bulunanlar o gün ve târihi yazdılar.

Birkaç gün sonra **Molla Tayyib**'in vefât haberi geldi. Araştırdıklarında **Ebu'l-Hayr Hazretleri**'nin: “Acabâ **Molla Tayyib** vefât mı etti?” buyurduğu gün **Molla Tayyib** (*Rahimehullâh*)'ın vefât ettiği öğrenildi.

Delhi'deki Hankâh-ı Mazhariyye'de mahtût (yazma) bir eseri incelerken

Hâfız Fazlurrahmân (Rahimehullâh) Pânipetli idi. Kur'ân-ı Kerîm'i gâyet güzel okurdu. **Ebu'l-Hayr Hazretleri** sohbetlerinde Kur'ân-ı Kerîm'i ona okuturdu. Bir gün **Ebu'l-Hayr Hazretleri** bir yere gitmişti. Orada birisi Kur'ân-ı Kerîm okuyordu. Fakat tecvid kurallarına vâkif olmadığından doğru okuyamıyordu.

Bunun üzerine **Ebu'l-Hayr Hazretleri** onu Kur'ân-ı Kerîm okumaktan men etti ve **Hâfız Fazlurrahmân**'a seslendi. **Fazlurrahmân** o sırada bir işi için Pânipet'e gitmişti. İşini bitirmiş, dinlenmek için bir yerde otururken uyuya kalmıştı. Uykuda **Ebu'l-Hayr Hazretleri**'nin sesini işitti. Hemen kalkıp Delhi'ye doğru yola çıktı. Akşamdan sonra Delhi'ye vardı. Durumu arkadaşlarına anlatınca, onlar da: "Gündüz hocamız sana seslenmişti." dediler.

Fadl Ömer ed-Dehlevî (Rahimehullâh), **Ebu'l-Hayr Hazretleri**'nin Hindistan'daki en yakınlarından ve hâlis bağlularından idi. **Fadl Ömer** (Rahimehullâh) vefât ettiği sırada **Ebu'l-Hayr Hazretleri** Kuita'da idi. Delhi'ye döndüklerinde hemen **Fadl Ömer** (Rahimehullâh)'ın kabrini ziyârete gitti.

Berâberinde sevenleri ve **Fadl Ömer** (Rahimehullâh)'ın akrabâları da vardı. **Ebu'l-Hayr Hazretleri** kabrin başında Fâtîha okuduktan sonra orada bulunanlara: "Bakınız, **Fadl Ömer**'in kabrinde bulunan toprağın her zerresi **Allâh-u Te'âlâ**'yı zikretmekte." buyurdular.

Ebu'l-Hayr Hazretleri'ni sevenlerden birisinin çocuğu olmuyordu. Muhaccer-i Mübârek denilen yerde bulunduğu esnâda kalbinden: "**Ebu'l-Hayr Hazretleri** duâ buyursalar da bir çocuğum olsa, murâdına kavuşsam." diye geçti. O anda karşısında **Ebu'l-Hayr Hazretleri**'ni gördü. **Ebu'l-Hayr Hazretleri** o kişinin yanına yaklaşıp: "Niçin Ecmir'e gidip **Muînüddîn-i Çeştî Hazretleri**'nin kabrini ziyâret ederek **Allâh-u Te'âlâ**'ya duâ etmiyorsun?" dedi.

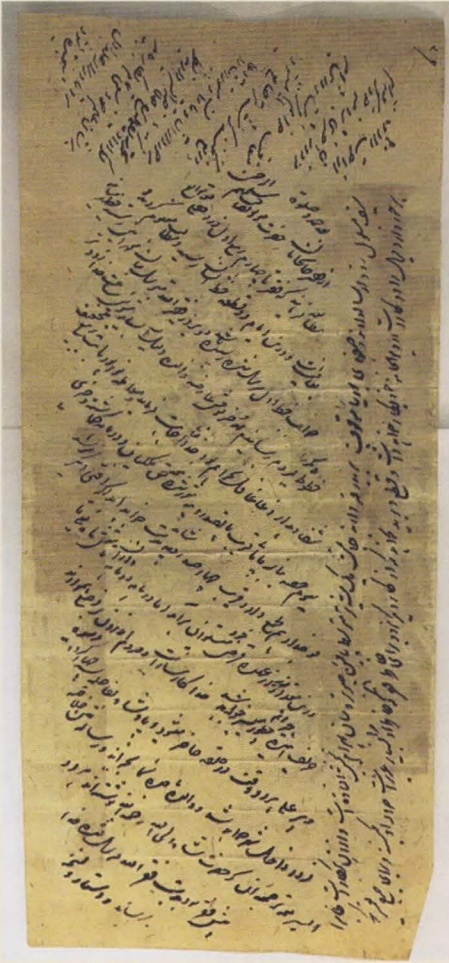
O kişi de **Muînüddîn-i Çeştî Hazretleri**'nin kabrini ziyâret edip duâ etti. **Allâh-u Te'âlâ** o büyük zâtın hürmetine duâsını kabûl ederek ona bir çocuk ihsân etti.

Ebu'l-Hayr Hazretleri bir keresinde şöyle anlatmışlardı: "Bir gece **Rasûlülâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) **Efendimiz**'i gördüm. Bir taraftan diğer tarafa gidip geliyorlardı. Mübârek yüzlerinde keder ve üzüntü görülüyordu. 'Anam-babam sana fedâ olsun yâ **Rasûlellâh!** Üzüntü ve kederinizin sebebi nedir?' diye sordum. **Rasûlülâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) **Efendimiz**: 'Bugün **Abdülhamîd Hân** tahttan indirildi. Bunun için kederliyim.' buyurdu."

Ebu'l-Hayr Hazretleri rüyâsını naklettikten sonra gözleri yaş içerisinde şöyle buyurdu:

“Bu yüz sene içerisinde **Sultân Abdülhamîd Hân** gibi takvâ sâhibi bir sultân gelmemiştir. O kavminin derdi ile dertlenir, milletin iyiliğini ve refahını isterdi. Müttakî ve ilmi seven bir sultandı. Hocam (Hristiyanlığa reddiye olan ‘*İzhâru'l-hak*’ kitabının sâhibi) **Rahmetulâh Efendi**’yi Mekke-i Mükerrreme’den

İstanbul’a yanına dâvet etmiş, çok ikrâm ve iltifatta bulunmuştu. Hattâ kendi eliyle ona namaz için seccâde sermişlerdi. O yüce hâkâna bu muâmeleyi revâ görenlerin sonları pek fecî olacaktır. Ama din ve millet çok zarar görecektir, ona yanıyorum.”

(Mazhar Cân-ı Cânân Hazretleri’nin mürîd ve halîfesi Kādî Senâullâh Panipatî Hazretleri’ne gönderdiği Farsça mektubun Türkçe tercümesi).

“Hamd ve salevattan sonra, fakîr **Cân-ı Cânân**’dan **Mevlevî Efendi** (Kādî Senâullâh sellemehümü’r-Rahmân) bu mektubu okusunlar. Fakîr, Rabûlevvel’in dördüncü gününe (yâni bugüne) kadar âilesiyle (dostlarıyla) âfiyettedir. Bu günlerde iki ayrı mektubunuz geldi. İçindeki konular anlaşıldı. Birinci mektuba cevap gönderildi. Ulaşmış olmalı. Dün **Fakîrullâh Efendi, Miyân Muhammed Emîn**’in selâmı ile geldi. Mektup getirdi. Diğer mektupları bizim hanıma verdim. **Delîlullâh Efendi**’nin annesinin hastalığına dâir kötü haber bizi çok üzdü. **Cenâb-ı Hak** âcil şifâlar nasîb eylesin. Duâdan gâfil olmayaçağım. **Hak Teâlâ** (duâlarımızı) kabûl buyursun.

İlkbahar için Nurple köyündeki tarlaların îcâr (kira) parası, çok düşmekle birlikte, üçte bir indirim ile yaklaşık 500 rupi olarak anlaşmaya varıldı. Tarlacı (veyâ bürokrat) hakkı ve hizmetçinin aylığı da buna dâhildir. Alay komutanı (fevcdâr) da bir şeyler istiyor.

Muhtemelen 400 rupiye yakın bir para elimize geçer. Eğer bu miktarda başka bir müşkil ortaya çıkmazsa, (sizden aldığım) borcuma mahsûben o parayı alabilirsiniz. Ama maaşlı çalışan işçilerin aylığı altı aya kadar yâni gelecek sonbahara bakalım nasıl olacak. **Cenâb-ı Hak** yardım eylesin.

Bizim ev halkı (hanım) her zamanki gibi. **Pîr Ali** de her iki vakitte (sohbet ve zikir) halkasında hazır bulunuyor. Pâdişah üç dört kerve (mesâfe birimi) yaklaştı. Yarın şehre girecek. Anneniz iyidir (veyâ iyi midir?)

‘**Hulâsatü’s-siyer**’ risâlesinin metni ve **Şâh Veliyyullâh** rahimehullâh’ın yazdığı tercümesi, ikisi de fakîrin yanında idi. **Fakîrullâh Efendi** ile gönderildi. **Allâh** (o kitapları size) ulaştırсын. ‘**Destâr (sarık)**’ ve ‘**Seyfü’l-meslûl**’ isimli eserin iki nüshasını çabuk gönderin. Kilimi de bekçiye bağışlayın... Dostlara ve âile efrâdına selâm.”

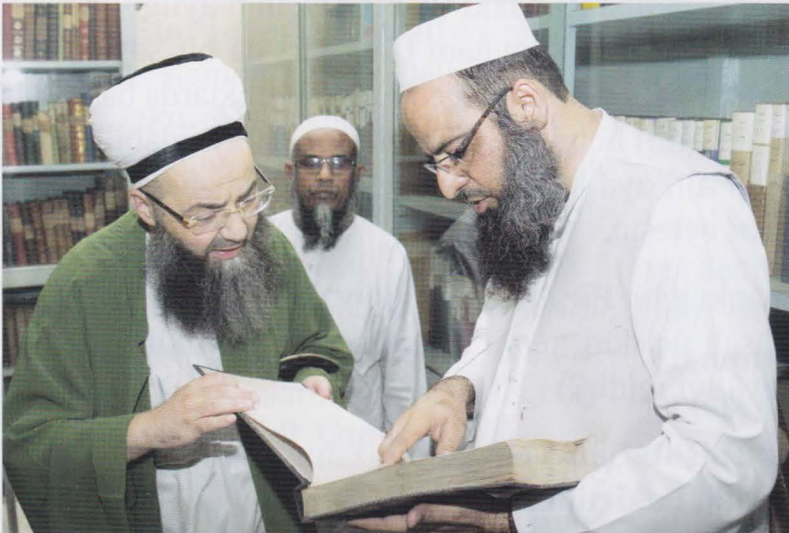
Ebu'l-Hayr el-Fârûkî Hazretleri'nin Dâr-ı Bekâ'ya İrtihalleri

Ebu'l-Hayr Hazretleri'nin birkaç sene dergâhtan dışarı çıkmamaları yüzünden sıhhatlerinde bozukluk görüldü. Bunun üzerine sevenlerinden bir zat dışarı çıkıp biraz gezinmelerini tavsiye etti. O günden îtibâren böyle dolaşmaya başladı. Ekserî yanlarında iki kişi bulunurdu. Bunlardan birisi **Hâfız Münîrüddîn**, diğeri **Mevlevî Abdüssübhân** idi.

Ebu'l-Hayr Hazretleri 1341 (1923) senesinin Cemâziyel'l-âhir ayında bir cumâ gecesi Delhi'de rahmet-i **Rahmân**'a vâsıl oldu. Kabr-i şerîfleri **Abdullâh ed-Dehlevî** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**'nin dergâhında, büyük dedesi **Ebû Sa'îd el-Fârûkî Hazretleri**'nin yanındadır.

Zâten bu dergâh da bugün "Dergâh-ı Ebu'l-Hayr" adıyla mâruftur. Zîrâ işgalci İngilizler'in, 1857'deki Hint ayaklanmasını bastırması sırasında yıkılan bu dergâh, **Ebu'l-Hayr Hazretleri** tarafından yeniden ihyâ edilmiştir. Dergâh bugün de faaliyetini sürdürmektedir.

Ebu'l-Hayr Hazretleri, Habîbullâh Cân-ı Cânân el-Mazhar (*Kuddise Sirruhû*)

Delhi'deki Hankâh-ı Mazhariyye'de Muhammed Enes el-Fârûkî Hoca Efendi ile birlikte kitaplar hakkında hasbihâl ederken

Hazretleri ile **Abdullâh ed-Dehlevî** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri** ve halîfelerinden olan **Ebû Sa'îd el-Müceddidî el-Fârûkî Hazretleri**'nin kabirlerini aynı alanda yanyana gelecek şekilde bir hazîrede toplanmıştır. **Ebu'l-Hayr Hazretleri** de bu kabirlerin (sol taraftan) dördüncüsünde medfundur.

Ebu'l-Hayr Hazretleri'nin, 1324 (1906) senesinde bu dergâhta dünyâya gelen oğlu **Ebu'l-Hasen Zeyd el-Fârûkî Hazretleri**, babasının vefâtından sonra bu dergâhta senelerce ilim ve feyz neşretmiştir. Bu zat Câmîu'l-Ezher'de okuduğunu, Mısır'da Şeyhulislâm **Mustafa Sabri Efendi** ile çok sohbet ettiğini de söylerdi. 1394 (1974) senesinde Kandihâr'da bastırıldığı, Fârisî "**Makâmât-ı Ahyâr**" kitabında dedelerini uzun uzun anlatmaktadır.

Bugün ise bu zatların soyundan gelen **Muhammed Enes el-Fârûkî** bu dergâhtaki faaliyetleri deruhte etmektedir ki bu zat Hindistan ziyâretimde bizi bu dergâh-ı şerîfte karşılamış ve meşâyihimizden olan bâzı zevattan kalan kütüphâneyi bize ziyâret ettirmiş ve onların el yazılarıyla yazdıkları birkaç evrâkı bize göstermiştir.

Allâh-u Te'âlâ kendisini hayırla mükâfatlandırın, bu hizmetlerin bereketini kendisine göstereyin ve cümlemizi bu yüce zatların şefâatlerinden nasipdâr eylesin. Âmîn!

(*Ebu'l-Hasen Zeyd el-Fârûkî, Makâmât-ı Ahyâr; 'Abdülhayy ibnü Fahriddîn el-Hasenî, Nüzhetü'l-havâtur ve behcetü'l-mesâmi'ı ve'n-nevâzır, 8/318-319; Türkiye Gazetesi Yayınları, İslâm Âlimleri Ansiklopedisi, 5/408-418*)

RESUL BÖLÜKBAŞ
0532 321 43 78

KELÂMULLÂHI HAFİFE ALACAK KADAR HADDİNİ AŞAN ZAVALLILAR

İçinde yaşadığımız şu 20. asırda türeyen ünvanlarına mağrur bazı sözde hocalar necip milletimizin fikrini ve itikadını karıştırmak suretiyle işgüzarlık yaptıklarını zannediyorlar. Hem bunlar aynı zamanda oldukça cesurdurlar. Cesur olmaları da tabiidir. (لجاهل جسور) kelâm-ı kibârından anlaşılacağı gibi cahil cesur olur. Lütfen söyler misiniz kendinizi ne zannediyorsunuz?!

Kur'an-ı Kerim'in fesahat ve belagati karşısında şaşkına dönen Arap şuarâsı Kur'an'ın mislini hatta bir sûrenin dahi mislini getirmekten aciz kalan ve acziyetlerini itiraf eden müşrikler sizden daha insafli olduklarını söylemekte hatâ etmeyiz herhalde.

Hazreti Peygamberi Sallahu aleyhi ve sellem öldürmek üzere kapısına gelen Hazreti Ömer'in (*Radiyallâhu Anh*) Taha suresinden dinlediği birkaç ayetin tesiriyle kılıcını kırıp yüce Peygamberin önünde diz çökmesi acaba profesör olmadığından mıydı?!

Allah aşkına söyleyin siz kendinizi ne zannediyorsunuz?! Sahabe-i kiramı tabiin ve tebe-i tabiin ulemasını ve onların fetvalarını küçük mü görüyorsunuz?! Kravat takmadıkları için başlarını açmayıp sarık sardıkları için bedevi mi görüyorsunuz?! O geçmiş ulemânın koyduğu ilimleri, yaptıkları tasnifatı Kur'an, sünnet ve icma'a dayanarak yaptıkları kıyas ve ictihatlarını hafif mi addediyorsunuz?! Yirmi otuz sayfalık bir eseri tez olarak şundan bundan kopyalayarak profesör oluşunuzla arşa çıktığınızı mı zannediyorsunuz?!

Ey necip milletin torunları! Sakın ola ki bunlara aldanmayınız. Ünvanlarına, makam ve mevkilerine mağrur olup asla dedelerinizden gördüğünüz ve bildiğiniz itikattan sarsılmayınız. O dedenin torunlarından olun. Dağ başında çapasıyla tarla kazan Fadime halanın itikadı ve inancı bazı sapık profesörlerin inanç ve itikadından daha hayırlıdır. Bundan dolayıdır ki geçmiş ulemamızın bazıları son nefeslerinde kendilerine "kendinizi nasıl görüyorsunuz?" dediğinde o derya gibi kelam ilminin sahipleri "koca karı imanıyla ahirete gidiyorum" demekten kendilerini alamadılar. Bunları yükseklerde oldukları için yüksek olduklarını zannetmeyin zira yükselen insan yükselmesiyle böbürlenmez bilakis tevazu edip yerlere serilir.

Bu kimseler ünvanına ve makamına mağrur olanların bazıları Kur'an-ı Kerim'de Musa (Aleyhisselâm) ve Hızır (Aleyhisselâm)dan bahseden ayetlerin mantıkla bağdaşmadığından Kur'an'dan çıkarılmalıdır diyecek kadar uluhiyet taslamaktadırlar. Zira Allah celle celaluhu'nun indirdiği ayeti ancak ve ancak Allah nesh edebilir. Kaldı ki Musa (Aleyhisselâm) ve Hızır (Aleyhisselâm)ın kıssaları asla neshi bile kabul etmez.

Cenab-ı Hakk'ın nesh etmesi bile mümteniattandır. Zira neshini düşündüğümüzde haşa kizbullah lazım gelir ki işte mümteniattan olan burasıdır. Nesh ancak ahkâmda olur emir ve yasaklarda olur.

Gelelim bu kıssayla ilgili ayeti kerimelere;

Kehf Sûresi (71)

فَانطَلَقَا حَتَّىٰ إِذَا رَكِبَا فِي السَّفِينَةِ خَرَقَهَا قَالَ
أَخْرَقْتُهَا لِتُعْرِقَ أَهْلَهَا لَقَدْ جِئْتُ شَيْئًا إِمْرًا ﴿٧١﴾

“Derken yola koyuldular. Nihayet, bir gemiye bindiklerinde (Hızır (Aleyhisselâm)) gemiyi deldi. Mûsâ, ‘Sen onu içindikileri boğmak için mi deldin? Doğrusu, şaşılacak bir iş yaptın.’ dedi.” (71)

Kehf Sûresi (72)

قَالَ أَلَمْ أَقُلْ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ﴿٧٢﴾

“O (Hızır (Aleyhisselâm)): ‘Sen benimle beraberliğe asla sabredemezsin, demedim mi?’ dedi.” (72)

Kehf Sûresi (73)

قَالَ لَا تَأْخُذْ بِمَا نَسِيتُ وَلَا تَزِرُ وَكَرِيءٍ مِنْ
أَمْرِي عُسْرًا ﴿٧٣﴾

“Mûsâ (Aleyhisselâm): ‘Unuttuğum için bana çıkışma ve bu işimde bana güçlük çıkarma!’ dedi.” (73)

Kehf Sûresi (74)

فَانطَلَقَا حَتَّىٰ إِذَا لَقِيَا غُلَامًا فَقَتَلَهُ قَالَ أَقْتَلْت
نَفْسًا زَكِيَّةً بِغَيْرِ نَفْسٍ لَقَدْ جِئْتُ شَيْئًا نُّكْرًا ﴿٧٤﴾

“Yine yola koyuldular. Nihayet bir erkek çocukla karşılaştıklarında o (Hızır (Aleyhisselâm) hemen) onu öldürdü. Mûsâ (Aleyhisselâm): ‘Bir cana karşılık olmaksızın suçsuz birini mi öldürdün?! Andolsun çok kötü bir iş yaptın.’ dedi.” (74)

Kehf Sûresi (75)

قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ﴿٧٥﴾

“O (Hızır (Aleyhisselâm)): ‘Sana, benimle beraberliğe asla sabredemezsin demedim mi?!’ dedi.” (75)

Kehf Sûresi (76)

قَالَ إِنْ سَأَلْتكَ عَنْ شَيْءٍ بَعْدَهَا فَلَا تُصَاحِبْنِي
قَدْ بَلَغْتَ مِنْ لَدُنِّي عُذْرًا ﴿٧٦﴾

“Mûsâ (Aleyhisselâm): ‘Eğer bundan sonra sana bir şey hakkında soru sorarsam, artık benimle arkadaşlık etme. Doğrusu, tarafımdan (dilenecek son) özre ulaştın (bu son özür dileyişim).’ dedi.” (76)

Kehf Sûresi (77)

فَانْطَلَقًا حَتَّىٰ إِذَا آتَىٰٓأَهْلَ قَرْيَةٍ اسْتَطَعَمَا أَهْلَهَا فَأَبَوْا
أَنْ يُضَيَّفُوهُمَا فَوَجَدَا فِيهَا جِدَارًا يُرِيدُ أَنْ يَنْتَقِضَ
فَأَقَامَهُ قَالَ لَوْ شِئْتَ لَتَّخَذْتَ عَلَيْهِ أَجْرًا ﴿٧٧﴾

“Yine yola koyuldular. Nihayet bir şehir halkına varıp onlardan yiyecek istediler. Halk onları konuk etmek istemedi. Derken orada yıkılmaya yüz tutmuş bir duvar gördüler. (Hızır *(Aleyhisselâm)*) hemen o duvarı doğrulttu. Mûsâ *(Aleyhisselâm)*: ‘İsteyseydin bu iş için bir ücret alırdın.’ dedi.” (77)

İkinci bir husus bu iddiada bulunan kişi ise kendini alim zanneden fakat ilmi kelimadan bihaber olan birinin sözüdür. Bu iddia da şudur “Cenab-ı Hak İbrahim *(Aleyhisselâm)*a İsmail *(Aleyhisselâm)*ı kurban etmeyi asla emretmemiştir. Allah hiç böyle bir şeyi emreder mi?!” diyor.

Evet, Allah böyle bir şey emreder. Cenab-ı Hak cihat farz olduğu zaman bize cihadı emretmiyor mu?! Düşmanla mukatele eden müminlere ölmek üzere mi cihadı emrediyor?! Demek ki Allah yeri geldiğinde ölümü de emreder. Bu prof şöyle diyor: “Hiç Allah emreder de o iş olmaz mı? Allah İsmail *(Aleyhisselâm)*ı kurban etmeyi emretseydi, o iş muhakkak tahakkuk ederdi. Tahakkuk etmediğine göre emretmemiştir.” diyor.

Hâlbuki Allah’ın emrettiği her şey tahakkuk etmez ancak Allah’ın murat ettiği şeyler tahakkuk eder. İsmail *(Aleyhisselâm)*ın kurban edilmesini emretti fakat murad etmediği için o iş hâsıl olmamıştır. “Cenab-ı Hak Firavun’a iman etmeyi emretmedi” kim diyebilir?! Ama fi’l-hakika Firavun iman etmemiştir. Çünkü Allah imanını murad etmemiştir.

Keza Ebu Cehil ve Ebu Leheblere iman etmelerini emretmiş ama imanlarını murad etmediği için hâsıl olmamıştır. Emir ve iradenin arasındaki farkı bilmeyecek kadar ilmi kelimadan yoksunusun sen.

Gelelim bu husustaki ayete:

Sâffât Sûresi (102)

فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ السَّعْيَ قَالَ يَا بُنَيَّ إِنِّي أَرَىٰ فِي الْمَنَامِ
أَنِّي أَدْبَحُكَ فَانظُرْ مَاذَا تَرَىٰ قَالَ يَا أُمَّتَ أِفْعَلُ مَا
تُؤْمَرُ سَتَجِدُنِي إِن شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّابِرِينَ ﴿١٠٢﴾

“Çocuk kendisiyle birlikte koşup yürüyecek yaşa gelince İbrahim ona: ‘Yavrum, ben rüyamda seni boğazladığımı gördüm. Düşün bakalım, ne dersin?’ dedi. O da: ‘Babacığım, emrolunduğun şeyi yap. İnşallah beni sabredenlerden bulacaksın.’ dedi.” (102)

Bu ayeti celile de Cenab-ı Hak apaçık bir şekilde İbrahim *(Aleyhisselâm)*a rüyasında vahyettiğini beyan ediyor. Ve oğluna bana vahyedildi ki ben seni zebh ediyorum zebh’in manası ise boğazdan kesmektir asla tevîl getirmez ve oğluna danışır gibi oğlum ben bu işi yapacağım ama senin bu hususta ki görüşün nedir buyurması karşısında “Babacığım emrolunduğun bu işi yap inşallah beni sabredenlerden bulacaksın” cevabıdır.

Eğer İsmail *(Aleyhisselâm)* zebh edilmeyecekti ise neden beni sabredenlerden bulursun demiştir.

Bu kadarla da bitmiyor. Ne zaman ki onu yüz üstü yatırdı Allah “Biz İbrahim’e nida ettik: ey İbrahim rüyan doğrulandı” yani vahiy suretiyle emrolunduğunu yerine getirdin biz muhsin olanları böyle mukafatlandırırız buyurdu.

Ve hâdise çok büyük olduğundan keza imtihan çok ağır olduğundandır ki bu zebh olayı büyük bir imtihandır biz İbrahim'e oğlunu kurban etmesine mukabil fidiye olarak başka bir kurbanı nasip ettik manasında koç kurban edildiğine işaret ediyor. Ve yine devamla sonradan gelenlere bu imtihanı bir örnek olarak bıraktık İbrahim'e selam olsun. Evet, biz muhsinleri böyle mükâfatlandırırız o İbrahim bizim mümin kullarımızdandır.

Bunun neresine itiraz edilir zebhini emreden Allah daha sonra zebhinden azad etti bu Cenab-ı Mevla'nın mülkünde tasarruf etme hakkına sahip olduğunun delilidir.

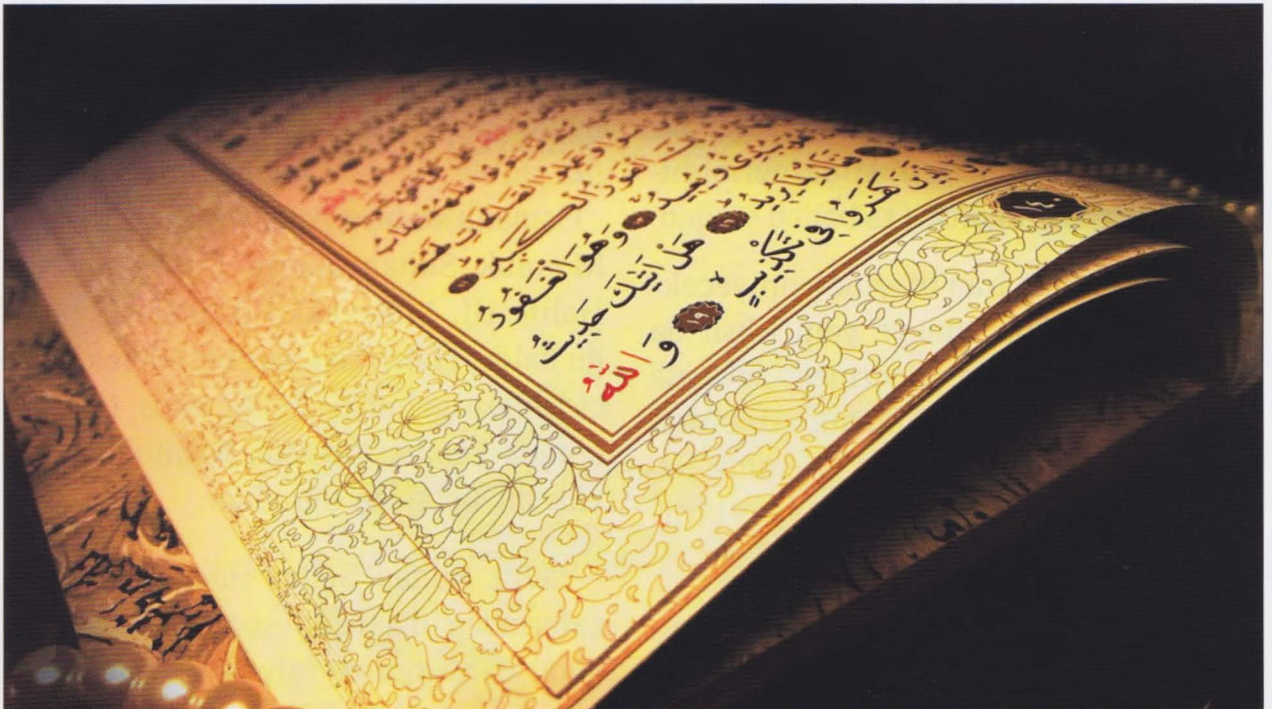
Yine o akli evveller şurada da itiraz ederler "Yok efendim İbrahim (Aleyhis-selâm) ateşe atıldı da ateş yakmadı böyle şey olur mu ateş yakar." derler. Evet, ateşin âdetidir yakmak ama yakan ateş değil hakiki yakmaya müessir olan Allah'tır. Cenab-ı Allah adetullah olmak üzere ateşi yakma kabiliyetinde yarattı. Ama yine aynı Allah Celle Celâlühü âdetine muhalefet eder.

Ateşin yakma kabiliyetini ortadan kaldırır işte biz buna mucize deriz.

Sizin esas derdiniz materyalist kafanızla mucizeyi inkâr etmektir. El insaf mucize yoksa Peygamberin Peygamber olduğuna nasıl inanacağız? Her "Peygamberim" diyene Peygamber mi diyeceğiz!!? Yoksa Peygamber olmasa da olur biz zaten Peygamber'iz bir din arayışı peşindeyiz gerçek tevhitte budur mu demek istiyorsunuz!!? Allah sizi rahmetiyle ıslah etsin ıslah olmayacaksınız ümmet-i Muhammed'i şerrinizden korusun.

İşin acı tarafı şu ki bu kişiler bizim pırıl pırıl çocuklarımıza ders veriyorlar ve bunların önünde hiçbir engel de yoktur. Ama bir ehl-i sünnet âliminin önünde binlerce engel vardır.

Muhterem kardeşlerim din hususu, itikat meselesi çok önemlidir. Herkes bu hususta kendisini söz söyleme salahiyetinde görmektedir. Hatta bu hususta ilmi dirayeti olmadığı halde elinin hamuruyla fetva veren fetvacıları duyuyoruz. Allah onları da ıslah eylesin selam ve dua ile...

ŞAM'DAN KUDÜS'E SELİM HAN'LA YOLCULUK

Prof. Dr. Ahmet ŞİMŞİRGİL

Şam'dan Kudüs'e Selim Han'la yolculuk

Yavuz Sultan Selim tahta çıktığı sırada İran Safevi Devleti Osmanlılar için büyük tehlike olmaya başlamıştı. Anadolu'da isyanlar çıkartmakta idiler. Bu sebeple Selim Han ilk seferini safeviler üzerine yaptı. Çaldıran'da Safevi ordusunu bozguna uğrattı (1514).

Ertesi yıl yine İran üzerine yürüyecekti. Fakat yönünü güneye yani Mısır'da memlukler üzerine çevirmek zorunda kaldı. Çünkü Mısır, Filistin, Arabistan ve Suriye'ye hâkim olan Memluk'ler, Safevî hükümdarı Şah İsmail ile iş birliği yapmışlardı.

Bu iki devletin iş birliği, Osmanlı Devleti ve Anadolu birliği için büyük bir tehlike idi.

Diğer yandan Memlûklar, Yavuz'un Suriye'yi zapt etmesinden de endişe ediyorlardı. Memluk'ler için Suriye, Mısırın anahtar durumundaydı.

İşte Memluklerin İran şahı İsmail ile anlaşma yapmaları üzerine Yavuz Sultan Selim Han yüzünü güneye doğru çevirdi

Osmanlı ordusu Anteb'e girdiği sırada Memluk Sultan Kansu Gavri yanında Halife III. Mütevekkil Alâllah da olduğu halde, Halep'ten hareket ederek Mercidabık a gelmişti. 24 Ağustos 1516'da burada yapılan savaşta, Memlûklar büyük bir bozguna uğradılar.

Yavuz Sultan Selim Han Mercidabık zaferinden dört gün sonra 28 Ağustos günü dünyanın en büyük ve zengin şehirlerinden biri olan Haleb'e girdi.

Şehrin büyüğü-küçüğü, zengini-fakiri istikbal için yollara dökülmüşlerdi. Kale zabitleri de şehrin anahtarlarını getirerek bağlılıklarını sundular.

Hadimü'l-Haremeyni's-Şerifeyn

Sultan Selim Haleb Beylerbeyiliğine öncü kumandanı ve Memlûklere elçilik görevini yerine getirmiş bulunan Karaca Ahmed Paşa'yı, kadılığına ise Çömlekçi zade Kemal Çelebi'yi getirdi. Savaş meydanına yakınlığı sebebiyle Arap ve Çerkez beylerinin emaneten bıraktığı para ve mallarından başka Hazine-i amirede ele geçen altın, gümüş ve sair eşyanın haddi hesabı yoktu. Bunlar tek tek deftere geçirildi. Padişah askerlerini zengin bahşişlerle sevindirdi.

Savaşta tutsak edilen halife III. El-Mütevekkil Alallah ve mezhep kadılarını kabul ederek iyi muamelede bulundu. Selim Han'ın genelde bu sırada halifeden halifelik alametlerini aldığı rivayet edilir ki ilk Cuma namazında adının hutbede zikredilmesi bunu doğrulamaktadır.

Haleb Büyük Camiindeki Cuma namazında hatib hutbede halifenin adını zikretmeyerek Selim Hanın adını andı. Hatibin halifelere mahsus *Hakimü'l-Haremeyni's-Şerifeyn* unvanı ile kendisini andığı zaman Selim Han büyük bir dini heyecan ve tevazu içerisinde:

Hayır, biz buraların hâkimi değil hadimiyiz. Bizim namımızı *Hadimü'l-Haremeyni's-Şerifeyn* diye anın diyerek müdahale etti.

Büyük Türk hakanı bu işaretiyle aynı zamanda dedesi Fatih Sultan Mehmed'i de yâd etmiş oluyor ve Osmanlıların dini görüş ve düşüncelerini yansıtmış bulunuyordu.

Zira Fatih Sultan Mehmed Mısır sultanına gönderdiği bir namesinde kendisine Hadimü'l Haremeyni's-Şerifeyn diye hitapta bulunduğu Mısır sultanı bunu bir hakaret olarak kabul etmişti.

Selim Han'ın şimdi baş tacı olarak kabul ettiği bu unvanı, kendisinden sonraki bütün Osmanlı padişahları da en büyük şeref addederek kullanacaklardır.

Nitekim Selim Han namı bu şekilde anıldığında, heyecanı içerisinde gözyaşlarını tutamamış ve şükran secdesine kapanmıştır. Bu hal cemaatinde büyük bir heyecana kapılmasına ve Selim'e candan bağlanmasına yol açmıştır. Namazdan sonra padişah pek kıymeti haiz kaftanını çıkararak hatibe bağışlamıştır.

Haleb'de on sekiz gün kalan padişah 15 Eylül günü tekrar harekete geçti. 19 Eylül'de Asi ırmağı kenarında yer alan bağ ve bahçeleri ile ünlü Hama'ya girdi.

Burayı bir sancak addederek idaresini Güzelce Kasım Beye verdi. 21 Eylül'de Humus'a gelen padişah buranın idaresine İhtimanoğlu Kasım Beyi getirdi. Burada Suriye fatihi Halid bin Velid hazretlerine addedilen makamı ziyaret eden Selim Han Şam yolunu tuttu.

27 Eylülde padişahın muzaffer sancakları Emevilerin tarihi başkenti Şam'da dalgalanmağa başladı.

Sin şına girince...

Dünyanın en eski yerleşim merkezlerinden biri olan Şam şehri Müslüman coğrafyacıların Riyaz-ı Cennet (Cennet bahçeleri) diyerek niteledikleri dört vadiden biri olan Guta sahrası üzerinde yükselmekteydi. Fetihden sonra Osmanlılar için beşinci mühim şehir hüviyetine bürünmüştür. Osmanlılar Şam'ı takiben Cennet kokulu manasına *Cennet-meşam* derlerdi.

Padişah kışın dört ayını geçirdiği bu güzide beldede boş vakitlerini Emevi halifelerinin ve nice büyük hükümdarların ikametgâhı olan şehrin abidelerini ve İslam'ın en meşhur meşayihinin türbelerini ziyaretle geçirdi.

Şam'daki en dikkate değer hadiselerden biri Muhyiddin-i Arabî'nin kabrinin bulunması oldu. Endülüs'teki Mürsiyye kasabasında doğan Muhyiddin-i Arabî meşhur Tayy kabilesine mensup olup cömertliğiyle meşhur Adiy bin Hatem'in kardeşi Abdullah bin Hatem'in neslindedir. Endülüs, Fas, Tunus, Mısır ve Mekke-i Mükerreme'de bulunarak tefsir, hadis, fıkıh, kıraat gibi pek çok ilimlerde büyük âlim oldu. Tasavvuf büyüklerinin sohbetlerinde yetişti. Konya ve Şam'da binlerce talebe yetiştirmiş olup pek çok kıymetli eserin sahibidir.

Muhyiddin-i Arabî, bazı garip sözlerinden dolayı anlaşılammış ve zamanın idarecileri tarafından idam edilmiştir. Şam'da kendisiyle görüşen bir gurup kimseye: "Sizin taptığınız benim ayağımın altındadır" sözü, belki de bardağı taşıran son damla olmuştu.

Şam halkı onun büyüklüğünü anlayamadıklarından mezar yerini çöplük yapmışlar, kabri belirsiz olmuştu. Sonradan tasavvuf muarızları da bu büyük veli hakkında yanlış mütalalarda bulunmuşlardır.

Onun, muamma tarzında söylediği "Dekale fis-sin ile'ş-şın. Zahare kabrihi Muhyiddin" (Sin şına girdiği zaman Muhyiddin'in kabri açığa çıkar) sözü dillerde kalmıştı.

Nihayet vefatından 275 sene sonra Selim Han'ın Şam'a gelerek Muhyiddin-i Arabî hazretlerinin kabir yerini buldurmasıyla birlikte bu muamma çözülmüş oldu.

Bu büyük velinin sinden maksadı Selim, şından maksadının da Şam olduğu anlaşılmıştı.

Selim Han bununla da kalmadı. Onun öldürülmesine ve asırlardır yanlış bilinmesine neden olan sözünün gerçek manasını tespit ettirmek istedi.

Mezarının ayakucunu kazdırdığında bir küp altın ortaya çıktı. Buradan onun insanlara evet siz zahiren biz Allahü teâlâyâ tapıyoruz diyorsunuz amma, kalbinizde altın ve gümüş var, para muhabbeti var dediği zahir oldu.

Selim Han bu büyük velinin kabrini temizleterek üzerine güzel bir türbe, yanına bir cami ve imaret yapılmasını emretti.

Siz Cenab-ı Hakk'ın gözdesiniz!

Selim Han Şam'da İslam dini mimarisinin en muazzam örneklerinden biri olan Emeviye camiini de ziyaret etti. Burası sütunlarının ihtişamı, kubbelerinin çokluğu, hatlarının zarafeti, mihraplarının serveti, minare ve minberlerinin adedi bakımından gerçekten şaheserdi. Emevi halifelerinden Velid bin Abdülmelik zamanında bugünkü halini alan camide dört mezhebe ait dört sınıfa ayrılmış on altı imam görev yapıyor üç minaresinden yetmiş beş müezzin ezan-ı Muhammediyi okuyordu.

Cami aynı zamanda devrin en büyük ilim merkezi konumundaydı. Burada on bir ilim halkası, beş hadis halkası, yüz yirmi Kuran okutma ve talim halkası bulunuyor yüzlerle kişi bu halkalarda ders görüyordu. Emeviye Camiinin bu özelliği Osmanlı Devleti'nin son zamanlarına kadar devam etmiştir.

Selim Han Şam'a geldiğinde meşhur âlimlerden Muhammed Bedahşi hazretleri bu camide kalmakta ve ders vermekteydi. Padişah kendisini ziyarete vardı ve huzurunda edeple oturdu. Bir saat karşılıklı oturdukları halde hiçbir şey konuşmamışlardı. Sonunda hekimbaşı ve musahip Ahi Çelebi laf açarak Şam'ın havası ve suyuyla ilgili sözler sarf etmeye başladı.

Padişah huzursuz olmuştu. Hekimbaşının sözünü keserek şeyhten dua diledi. Muhammed Bedahşi hazretleri ise:

“Siz Cenab-ı Hakk'ın lütf u ihsanıyla gözdesiniz. Müslümanları koruyan ve onlara dayanak olansınız. Duanız her zaman kabul görür. Biz duayı sizden umarız”, dedi. Selim Han büyük bir tevazu içerisinde tekrar dua ricasında bulundu. Şeyh hazretleri:

“Sultanım ikimiz de büyük bir mesuliyet altındayız. Boynumuzda kulluk halkası vardır. Yerlerin ve göklerin yüklenmekten kaçındıkları mesuliyeti biz yüklendik.

Siz ise sultanım yükünüzü biraz daha ağırlaştırdınız. Saltanat yükü üzerine bir de hilafeti yüklenerek taşınması güç bir yükün altına girdiniz. Resûlullah efendimizin: *Hepiniz bir sürünün çobanı gibisiniz. Çoban sürüsünü koruduğu gibi, siz de evlerinizde ve emirleriniz altında olanları Cehennemden korumalısınız. Onlara Müslümanlığı öğretmelisiniz. Öğretmez iseniz mesul olacaksınız. Mübarek sözleri rehberiniz olsun. Çok meşakkatli ve külfetli bir yolda bulunuyorsunuz. Hak muininiz olsun”.*

Selim Han bu mübarek ve çok sevdiği zatın huzurundan ayrıldığında mecliste hazır bulunanlardan birisi Sultanım hep dinlediniz hiç konuşmadınız, diye sorunca padişah:

“Büyük velilerin meclis ve mahfelinde onlar susar veya konuşurken başkasının konuşması edep dışı sayılır. Bulunduğumuz makam edep makamı idi. Bize sadece dinlemek düşerdi. Nitekim biz de öyle yaptık. O esrar ve hikmet meclisinde ben sadece bir zerre sayılırdım. Benim konuşmamı layık görmüş olsaydı, elbette ki böyle bir işaretle bulunurdu”, buyurdu. Padişahın, esrar ve hikmet meclisi diye nitelediği şeyhin sohbetinden fevkalade memnun kaldığı anlaşılıyordu.

Bu arada Selim Han Gazze'ye kadar Memlük topraklarını ele geçirdikten sonra ne yapılması gerektiği hususunda vezirleri ve ileri gelenleri ile müşavere etmişti. Sözü ilk olarak meşhur Memlûklü emirlerinden Hayırbay aldı:

“Devletlü ve şevketlü padişahım. Haleb ve Şam’ı ele geçirip teşrif buyurdunuz. Mısır ülkesinin mübarek nazarınızdan behremend olmaması nam ve namus-ı saltanata layık değildir. Hususan Haremeyn-i Şerifeyn hizmetine taht ve taç sahibi olanların canla talep kıldıkları ve muhtaç oldukları güneş gibi zahirdir”, sözleri ile seferin devamından yana olduğunu bildirdi.

Selim Han’ın veziriazam Yunus Paşa’ya dönerek sen ne dersin demesi üzerine o da:

“Emr ü ferman yüce padişahımındır. Sizler daha iyi bilirsiniz. Bu kullarının hatırına gelen budur ki Karaman ilinden Şam’a gelinceye değin bu kadar memleket tasarrufunuz altına girdi. Bunlar hıfz u hırsaset olunup Mısır’ın fethi bir müddet geriye bırakılmak münasip görünür. Zira Mısır çok geniş bir beldedir. Zapt edildikten sonra elde tutulması oldukça güçtür. Bir de kendi memalik-i mahrumemizden oldukça uzak düşmüş oluruz. Şayet geri dönmeyi gerektirecek bir hal vuku bulursa çok zahmet çekeriz. Bir taraftan Arap kabileleri bir taraftan Çerkez askerleri fitne çıkarıp çok güçlük verebilirler”, diyerek daha ileriye yürünmesi karşısındaki zorlukları dile getirdi.

Buna rağmen Selim Han Mısır alınmadıkça zaferin neticelerinin elde edilemeyeceğini düşünüyordu. Öte yandan Selim Han’ın gönderdiği elçinin Memluklerce öldürülmesi Mısır seferinin asıl sebebini teşkil edecektir.

Şimdi Osmanlı padişahının hedefinde Mısır vardı. Hazırlıklarını tamamlayan cihangir Osmanlı padişahı Mısır’ın fethi niyetiyle 20 Aralık’ta Şam’dan harekete geçti.

Ancak onun kafasında mukaddes Kudüs şehrini ziyaret etmek yatıyordu. Bunun için Muzaffer ordusunu Gazze’den Remle’ye doğru gönderirken kendisi yanında birkaç yakın adamı, Hasan Can ve büyük âlim İdris-i Bitlisi olduğu halde Kudüs’e doğru yola çıktı. Ayrıca yanına beş yüz piyade tüfekçi ve bin seçkin sipahi almıştı.

Çünkü savaş sonrası mağlup olan Memluk askerleri dört tarafa dağıldığından yol güvenliği kalmamıştı. Her taraf çöl Araplarıyla dolu tehlikeli bir halde iken tan yerinin atışından güneşin batışına dek çölü aşip bir gün içinde Kudüs’e ulaştı.

Muzaffer sultan Şehir önünde otağını kurdurdu. Ardından adam gönderip Mescid-i Aksa hizmetçilerine akşam namazını Mescid-i Aksa’da eda edeceğini bildirdi.

Cihan padişahı biraz dinlendikten ve cevap geldikten sonra tekrar ata bindi. Mescid-i Harem kapısına geldiğinde hürmeten atından indi. Önce Kubbetü’s-Sahra tarafına yöneldi. Rumman-ı Davud Nebi’yi, Nahl-i Hamza’yı ziyaret etti. Muallak kayayı dolaşip ziyaret etti. İki rekât hacet namazı kıldı. İhtiyaçlarını Rabbine arz etti. Mısır seferinde kendisini zafere eriştirmesini diledi.

Mağfired kıl biz kuluna ya Ganî

Namazdan sonra Kubbetus-Sahra’dan çıktı, hizmetçilerine inam ve ihsanlar dağıttı. Sonra Kubbetü’s-Sahra’nın bulunduğu sofadan merdivenlerle aşağı indi. Harem avlusunu katedip Mescid-i Aksa’nın kapısına geldi. O gece on iki bin kandille aydınlatılmış olan Mescid-i Aksa’da da iki rekât hacet namazı kıldı. Bir müddet zikir ve Kur’an okumakla meşgul oldu. Ve elini açarak arz-i niyaz eyledi.

Dedi ey Hayy u Tuvâna vü Kerim
Senden özge kullarına yok Rahim

Beytini görmekliği çün ya Habib
Şükr ü minnet biz kula kıldın nasib

Lîk cürmüm bahrine yoktur kenâr
El götürdüm baş açup misl-i çınar

Umarım ben kulu red kılmayasun
Macerayı sehv add kılmayasun

Lutfun ile toylayasın ben kulu
Hem delalet kılasın doğru yolu

Eşiğine yüz sürüp kılıp penah
Baş açıp lütfun umar cümle sipah

Mağfiret kıl biz kuluna ya Ganî
Mahşer içre eyleme hor u denî

Umarız babına geldik rahmetin
Biz kula erişse nola şefkatin

Cümle alem halkına verip murad
Red kılıp birin komazsın bî-murad

Baş açuban babına geldik senin
Daima fi'li hatadur bendenin

Rahmetini umarız ey lütfu bol
İşimiz sağ eyle bizim etme sol

Askerime nusret eyle ya İlah
Geldiler babına cümle rû-siyah

Yüzlerin ağ eyle Ahmed hakkıçün
Cibril'in ettiği takdis hakkıçün

Müstecâb eyle İlahi davetim
Özüne arz etmişim uş hâcetim

Yür ü gök ü Arş u Kürsi hakkıçün
Gazilerin seyf ü türsü hakkıçün

Mescid-i Aksa vü Makdis hakkıçün
Cibril'in ettiği takdis hakkıçün

“Kâbe kavseyni ev ednâ” hakkıçün
Cümle-i a'lâ ve ednâ hakkıçün

Mâh u hurşid ü felekler hakkıçün
Yer ü gök içre melekler hakkıçün

Âdem ü Şit ile İdris hakkıçün
Hürmüs'ün ettiği tedaris hakkıçün

Sana ısmarlamışım ceşim hemîn
Senden özge kullarıma yok emîn

Rahmet u lutfun senin çün oldu âm
Umarız vallahi biz her subh u şâm

Böylece Rabbine yalvarıp yakardı. Yatsı namazını da orada kıldıktan sonra biraz zikir ve tesbihle meşgul oldu.

Sonra dışarı çıktı. Hizmetçilere in'am ve ihsanlarda bulundu. Yürüyerek haremnden çıktı.

Ertesi gün fakir fukaraya dağıtılmak üzere yüzlerce koyun, öküz ve deve kesilmesini emretti. Tekrar Kubbetu's-Sahra'yı ziyaret etti, sonra Mescid-i Aksa'ya giderek orada yine hacet namazı kıldı. Dışarı çıktı.

Seyredilecek, görülecek yerleri gördü, temaşa etti. Sonra atına binip “Kuds-i mübarek kavmine”, Kudüslülere in'am ve ikramlarda bulundu Peygamberlerin mezarlarını ve İbrahim aleyhisselamın ilk kurban kestiği Sahretullahı ziyaret etti. Ardından hava soğuk ve karlı olmakla beraber İbrahim aleyhisselamın kabrini ziyaret için Halilü'r-Rahman'a gitti.

Ardından Askalan yoluyla tekrar ordusuna kavuştu. Şimdi gönül huzuru içerisine Mısır seferine yönelebilirdi. Onu burada yeni zaferler bekliyordu.

HASAN KUDUOĞLU

DEVLET-İ ALİYYE'NİN ON ÜÇÜNCÜ ŞEYHULİSLÂMİ,
BURSA'DA MÛSÂ BABA HAZRETLERİ'NİN
YANINDA MEDFUN OLAN

HAMÎDÎ ABDÛLKÂDİR ÇELEBİ

(Rahimehullâh)

- Târihçe-i Hayât-ı Necîbesi -

Vilâdet târihi: Bilinmiyor. - Vefât târihi: Şa'bân 955 / Eylöl 1548

Şeyhulislâmlık târihi: Recep 949 - Şevvâl 949 / Ekim-Kasım 1542 - Ocak 1543

Şeyhulislâmlık müddeti: 3 ay - Şeyhulislâmlar arasındaki sırası: 13.Şeyhulislâm

Meşihat makâmındaki sırası: 13 - Meşihatı dönemindeki pâdişâh-ı âlem: 1.Süleymân (Kânûnî)

Hamîd sancağına bağlı Isparta'dan **Mehmed Efendi**'nin oğludur. Buraya nisbetle **Hamîdî** veyâ **Isparta Çelebisi** diye tanınmıştır.

- İlmî Hayâtı ve Vazîfeleri -

Abdülkâdir Çelebi (Rahimehullâh) çeşitli hocalardan okudu ve **Kara Seyyidî Efendi**'den mülâzım oldu. **Zeyrekzâde Rükneddin Efendi**'ye intisâb ederek Bursa Sultan Medresesi'nde onun muîdliğinde (yardımcılığında) bulundu.

1- Hacı Hasanzâde Mescidi, İstanbul Suriçi, Fâtih Zeyrek, Çırcır mevkiinde, Nevşehirli Damat İbrahim Paşa Caddesi'ndeki Hasan Baba Sokakı'nda bulunmaktadır.

Bânisi 2.Bâyezîd'in kazaskerlerinden Balıkesirli Mehmed ibni Mustafa ibni Hacı Hasan'dır. 911 (1505-1506) târihinde vefât ederek câmisinin hazîresine defnedilmiştir. Bu zat mescidinin yanına bir medrese de inşâ ettirmişti. Lâkin medrese günümüze ulaşamamıştır.

Ayrıca İsmâîlağa Câmii'nin bânisi olan Şeyhulislâm İsmâ'il Efendi (Rahimehullâh) bu mescide bir minber koydurarak burayı câmiye çevirmiştir.

Câminin kitâbesine göre bu câmi 1857 yılında yangın geçirmiş ve yeniden inşâ edilmiştir. Bu inşaatı ise Hüseyin Ağa yaptırmıştır.

- Şeyhulislâm Olması -

On dört yıl kadar süren kazaskerliği döneminde dürüstlüğü ile tanınan **Abdülkâdir Çelebi** (*Rahimehullâh*) birçok hâdisenin içerisinde bulundu.

Şüphesiz bunların en mühimi **Molla Kâbız** olayıdır. Şöyle ki Hristiyanlığın İslâmiyet'ten üstün olduğunu iddiâ eden İranlı **Molla Kâbız**, Dîvân-ı Hümâyûn'da Anadolu Kazaskeri **Abdülkâdir Çelebi** ve Rumeli Kazaskeri **Fenârîzâde** tarafından muhâkeme edilmiş fakat tam bir laf canbazı olan **Molla Kâbız**'ın görüşleri tam mânâsıyla reddilemeyerek serbest bırakılmıştır.

Bunun üzerine **Kânûnî Sultân Süleymân Hân** bu duruma çok kızmış ve bu yüzden kendilerini azarlayarak muhâkeme işini **Şeyhulislâm İbni Kemâl** (*Rahimehullâh*)a havâle etmiştir.

İbni Kemâl (*Rahimehullâh*) tarafından muhâkeme edilen **Molla Kâbız**'ın görüşleri tek tek reddedilip mürted olduğuna fetvâ verilerek îdâm edilmiştir.

Hulâsâ **Abdülkâdir Çelebi** (*Rahimehullâh*) ilmî yetersizlik iddiâsı ve bâzı siyâsî meselelerden dolayı ya da diğer rivâyetlere

2- Davut Paşa Câmii'nden Davut Paşa Medresesi'nin gösteren eski bir resim

Geçim sıkıntısı nedeniyle kendisine biraz katkı olması için bir müddet sonra **Kânûnî Sultân Süleymân Hân**'ın yakınlarından **Mustafa Ağa**'ya özel dersler vermeye başladı.

3- Davut Paşa Medresesi'nin bânisi Sultân Fâtih döneminin vezirlerinden ve 2.Bâyezîd devri vezîrîzâmlarından Davut Paşa'dır.

Câmiinin yanındaki medresesi yıkılmaya yüz tutmuş bir hâlde iken, İbb tarafından restorasyonu başlatılmış ve şu an devâm etmektedir.

Onun teşvik ve yardımıyla İstanbul'da Hacı Hasanzâde (*Bkz: Resim:1*), Davut Paşa (*Bkz: Resim:2 ve 3*), Bursa'da Sultan (*Bkz: Resim:4*) ve yine İstanbul'da Sahn-ı Semân (*Bkz: Resim:5*) medreselerinde müderrislik yaptı.

Daha sonra kadılık mesleğine geçerek 927'de (1520'de) Bursa Kadısı, iki sene sonra 929'da (1522'de) İstanbul Kadısı ve 930'da (1523-1524'te) ise Anadolu Kazaskeri oldu.

Resim 4: Bugün Bursa Türk İslam Eserleri müzesi olarak kullanılmakta olan Bursa Sultânîye (Yeşil-Çelebi Mehmet) Medresesi

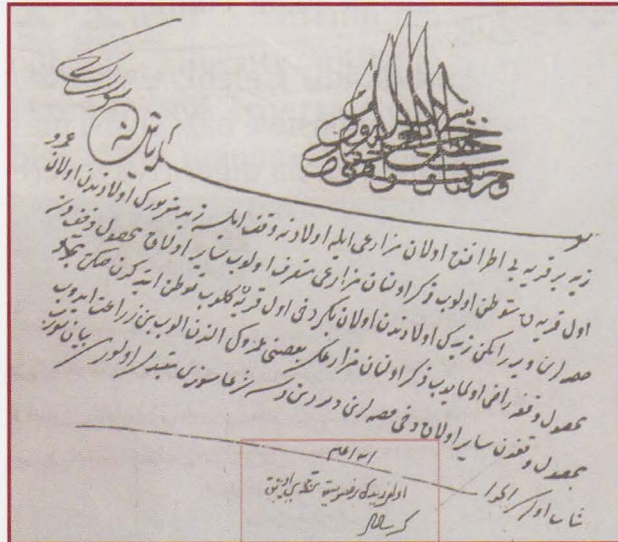
nazaran doğruluğunu çekemeyenlerin hakkında ortaya attıkları dedikodular yüzünden 944'te (1537'de) kendisine 150 akçe yevmiye bağlanarak kazaskerlikten azledildi.

5- Sultan Fâtih'in câmisinin etrâfına inşa ettirdiği Sahn-ı Semân medreseleri

Bu arada hac farîzasını îfâ ederek İstanbul'a döndü. Recep 949'da (Ekim-Kasım 1542'de) **Çivizâde Muhyiddin Efendi** (Rahimehullâh)ın yerine şeyhulislâmlığa tâyin edildi. (Bkz: Resim:6 ve 7)

Üç ay kadar bu görevde kaldıktan sonra (şuurunda vâki olan) hastalığı sebebiyle Şevvâl 949'da (Ocak 1543'te) şeyhulislâmlıktan ayrılmak zorunda kaldı. Bu defâ da kendisine günlük 200 akçe üzerinden maaş bağlandı.

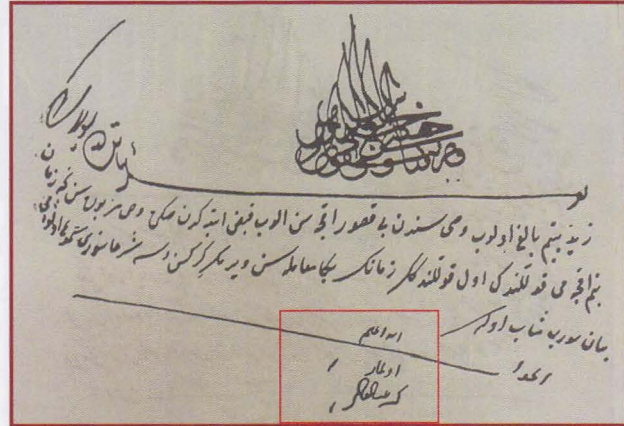
6- Hamîdî Abdülkâdir Çelebi Efendi'nin hatt-ı desti (el yazısı) ile yazdığı bir fetvâ örneği (işâretli yer kendi yazısıdır). Mehmet Medresesi

el-Cevâb: Allâhu a'lem olmaz. Zeyd'in husûsiyyen bir tarlası olacak. Ketebehû Abdülkâdir.

- Vefâtı -

Bundan sonraki hayâtını Bursa'da geçiren **Abdülkâdir Çelebi** (Rahimehullâh) vefâtına yakın bir vakitte Bursa'da, **Mûsâ Baba** ya da **Abdâl Mûsâ** (Bkz: Resim:8) adıyla mâruf olan velînin kabrinin yanına bir câmî ile bir medrese yaptırdı.

Abdülkâdir Çelebi (Rahimehullâh) yetmiş yaşını aşmış iken Şa'bân 955'te (Eylül 1548'de) Bursa'da vefât edince de yaptırdığı bu câmînin hazîresine defnedildi. (Bkz: Resim:9)

7- Hamîdî Abdülkâdir Çelebi Efendi'nin hatt-ı desti (el yazısı) ile yazdığı bir fetvâ örneği (işâretli yer kendi yazısıdır).

el-Cevâb: Allâhu a'lem olmaz. Ketebehû Abdülkâdir.

Vefâtına şu iki mısra târih düşülmüştür:

كجدي أو فاضل

“Geçti o fâzıl.” (955)

رُوحَنَّهُ رَحْمَتُ أَوْلَا

“Rûhuna rahmet ola.” (955)

Abdülkâdir Çelebi (Rahimehullâh)ın fetvâlarının toplandığı **“Fetâvâ-yı Kâdiriyye”** isimli bir eserin olduğu kaynaklarda zikredilmektedir.

8- Mûsâ Baba ya da Abdâl Mûsâ adıyla mâruf olan velî Aslen Azerbeycan'ın Hoy şehrendendir. Üstâdî da Yatağan Baba adıyla meşhur bir velîdir. Ahmed Yesevi Hazretleri'nin halîfelerinden olup Anadolu'ya gelen Horasan erenlerindedir.

Kaynaklarda doğum ve ölüm târihi ile ilgili bir kayıt yoktur. Geyikli Baba'yla aynı zamanda yaşamıştır. Bursa'nın fethinden önce Bursa'ya gelen kırk abdâldan biri olduğu rivâyet edilir. Bursa'nın fethi esnâsında Sultan Orhân'a maddî ve mânevî yardımlarda bulunmuş, savaflara katılmış, cân-ı gönülden mücâdele edip fetihden sonra da Emir Sultân semtinin üst taraflarında bağlık bahçelik yüksekçe bir tepeye dergâhını açmış ve burada vefât etmiştir. Vefâtının ardından şu anki kabrinin olduğu yere defnedilmiştir.

Abdülkâdir Çelebi (Rahimehullâh) da bu zâtın medfun bulunduğu bu mekâna bir mescid ve medrese inşâ ettirmiştir. Medrese günümüze ulaşmamıştır. Mescidi de yıkık bir vaziyetteyken 1978 yılında yeniden ihyâ edilmiştir.

9- Abdülkâdir Çelebi (Rahimehullâh)ın yaptırdığı câminin (Mûsâ Baba Câmii'nin) hazîresindeki kabri.

Yanındaki kabirler; Emir Sultân Hazretleri'nin halîfesi Hamza Dede (Ö.1601) ile Maraş kadısı Kadrizâde Seyyid Zeynelâbidîn (Ö.1634) (Rahimehullâh)a âittir.

Devrinin şuarâ tezkirelerinde Türkçe ve Arapça nazım ve nesirdeki kabiliyetinden bahsedilmekte ve şiiirlerinden bâzı örnekler verilmektedir. Şiiirlerinde **Kâdirî** mahlasını kullanmıştır.

Şiiirinden güzel bir kıt'ası şöyledir:

“Zer gibi sûz-u güdâz içre
safâdan raksa gir,
Pür-keder olma buluttan
nem kapıp âhen gibi.

Gûşe-gir ol perde altından
cihânı seyr kıl,
Durbîn ol, görme kendin
dîde-i rûşen gibi.”

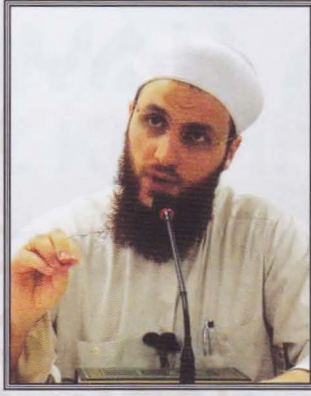
Mânâsı: “Altın gibi yanıp yakılma içrisindeyken mutluluğundan dönüp dur. Buluttan nem kap(ıp paslan)an demir gibi olup keder dolu olma.

İnsanlardan uzaklaşıp (uzlete çekilerek) perde altından cihânı seyreyle. Gözün çok açık olup da kendini görüp durma, sen dürbün gibi uzakları görmeye bak.”

Kaynaklar:

(İsam, İslam Ansiklopedisi, 1/240; Mecdî, Hedâikü's-Şekâik, sh:441-443; Müstakimzâde Süleymân Se'âdeddîn, Devhatü'l-meşâyih, sh:21-22; Mehmed Süreyyâ, Sicill-i 'Osmânî, 3/345; Bursalı Mehmet Tâhir, Osmanlı Müellifleri, 1/357; İlmiyye Salnâmesi (haz. Seyid Ali Kahraman, Ahmed Nezih Galitekin, Cevdet Dadaş), sh:310-312, 700-702; Abdülkadir Altunsu, Osmanlı Şeyhülislamları, sh:24; Serhat Başar, Osmanlı Şeyhülislamları, sh:243; Yaşamları ve Yapıtlarıyla Osmanlılar Ansiklopedisi, 1/57; İsmail Hami Danişmend, İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi, 5/113-114; Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Osmanlı Arşivi'nde Şeyhülislam Fetvaları, sh:11; Ahmed Sıdkî, Mu'cemü şüyühi'i-İslâm fi'l-'ahdi'l-'Osmânî, 1/342-344; Şemseddîn Sâmî, Kâmûsü'l-a'lâm, 4/3086; Sehî, Tezkire (nşr. Mehmed Şükrü), sh:30; Latîfî, Tezkire, sh:272-273)

İletişim adresi: hasan.kuduoglu@outlook.com

ÖMER FARUK KORKMAZ

MEVDÛDÎ EHL-İ SÜNNET MİDİR?

Mevdudi'nin bir kısım görüşlerini inceleyen bir insanın onun ehl-i sünnet birisi olduğuna kanaat getirmesi imkân dâhilinde değildir. Nitekim birazdan serdedeceğimiz bir takım görüşlerini okuyan bir Müslüman bu görüşlerin değil ehl-i sünnet olan birisinden bir Müslümandan dahi sadır olmasını tecviz etmeyecektir. Dilerseniz sözü fazla uzatmaksızın mezkûr şahsın atıfta bulunduğumuz bir kısım görüşlerini zikrederim:

1. Mevdudi, İlah, Rab, İbadet ve din kelimelerini açıklarken bu kelimelerin iyi anlaşılması gerektiğine vurgu yapar ve mezkûr kelimeleri tam manasıyla idrak edemeyen kimsenin ne Kur'anı, ne Tevhidi, ne şirki ve ne de ibadetin yalnızca Allah'a ait olması gerektiği hususunu anlayamayacağını söyler. Daha sonra konuyu bu kelimelerin Kur'an'ın nüzulü zamanında dahi düzgün anlayamadığına ve bunun sebebinin de Arapça zevkinin az olması ve o zaman doğan kimselerin İslam içinde doğması sebebiyle

kâfirler arasında bu kelimelerin hangi manada kullanıldıklarının bilinmemesi şeklindeki iki etken olduğuna getirir. Mevdudi'ye göre bu kelimelerin manası lügatçiler ve tefsir ehli tarafından dahi anlaşılammıştır.¹ Yani, bu görüşüyle Mevdudi, bahsi yapılan kelimelerin Resulullah döneminde dahi Peygamber veya sahabe tarafından tam anlaşılmadığını savunmuş oluyor.

2. Mevdûdî aynı eserinde Cenab-ı Allah'ın Hz. Peygamber Aleyhissalatü ves-selam'a "Nası" süresinde istiğfar etmeyi emrettiğini bunun da sebebinin Peygamberden farzların edası hususunda yaptığı eksiklikler ve noksanlıklar olduğunu söyler.² Yani Mevdudi'ye göre Hz. Peygamber kendisine emredilen farzları istenildiği şekilde bi zatihi yerine getirememiş ve bundan dolayı da kendisinden Allah'tan mağfiret talep etmesi istenmiştir. Bununla birlikte Hz. Peygamberin bir ibadet olan namazlardan sonra istiğfar ettiğini ve istiğfar etmenin her zaman günah mukabilinde olmayacağı

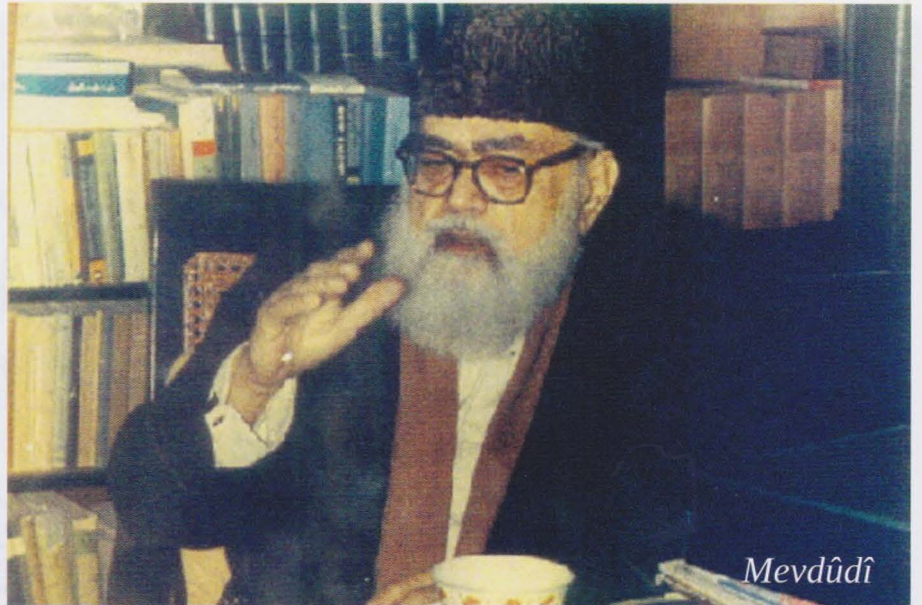
hususunu görmezden gelmiştir. Zaten şaz görüşlerinden birisi de Peygamberlerde ismet sıfatının gerekli olmadığını ima eden sözleridir.

3. Mevdudî'ye göre İslâm maslahat anında değişkenlik gösteren bir dindir. Bunun misali de şudur: Allah Tealâ Kuran-ı mübin'de "*Ey insanlar! Şüphesiz biz sizi bir erkekten ve bir dişiden yarattık. Böylece biz sizi tanışasınız diye bir takım kavimler ve kabileler yaptık. Şüphesiz Allah katında en değerliniz en ziyade takva sahibi olanınızdır*"³ buyurmaktadır. Bu dinde asıl olarak telakki edilmiş olan bir kaidedir ki bu kaidenin esası adalet ve herkes arasında eşitlik ilkesine dayanmaktadır. Peygamber Aleyhisselam bu esasla belli bir müddet amel etmiş hatta köleler veya azadlı köleleri başkan olarak tayin etmiştir. Ama daha sonra ne kadar da süratli bir biçimde bu kaideyi terk etmiş ve memleket nizamının maslahatı için "*İmamlar ancak Kureyştendir*" buyurmuştur. Bu fikrine göre Hz. Peygamber arapların kendi üzerlerine acem olan birisinin ya da daha hususi anlamda Kureyştin olmayan birisinin başkan olarak tayin edilmesini istemediklerinden Peygamber Aleyhisselam Kur'anın koyduğu bu esasla amel etmeyi terk etmiştir(!)

4. ("Resail-Mesail"s.57) isimli eserinde Hz. Peygamberin kıyamet alametleri sadedinde ta bundan bin üç yüz elli sene önce Deccal'in çıkacağını haber verdiğini söyleyen Mevdûdî

Deccal'in şu ana dek çıkmadığını öne sürerek Hz. Peygamberin bu sözünün sadece bir zandan ibaret olduğunu ve bu zannında da (hâşâ) yanlış olduğunu söylemektedir. Yani Mevdudî'ye göre Hz. Peygamber Deccal'in çıkacağını kıyas ve zan yolu üzere söylemiş ve bu söylemlerinin hemen tamamında bir şek ve şüphe içerisinde bulunmuştur. Zira bazen Deccal'in Horasandan çıkacağını söylemesine rağmen, bazen Isfahan'dan ve bazı zamanlarda da Irak ile Şam arasından çıkacağını söylemiş olması (hâşâ) onun bu konudaki şüpheli tutumunun göstergesidir.

5. "Tefhimu'l-Kur'an" ın da Yunus aleyhisselam'ın kavminden toplu olarak iman etmeleri sebebiyle azabın kaldırılmasını tefsir eden Mevdudî bunun sebebi azap için gerekli olan sebeplerin henüz o kavimde bulunmamış olmasıdır der. Zira Mevdudî'ye göre Yunus Aleyhisselam risaletini tebliğ hususunda eksiklikler yapmış ve bu sebeple kavmine Allah'ın buyruklarını tam anlamıyla ulaştıramamıştır. Zaten Yunus Aleyhisselam Farzın edası hususunda eksiklik yapan birisidir(!)

6. Aynı tefsirinde İbrahim Aleyhisselam'ın Allah Azze ve Celleyi araması hususunda kıssa edilen yıldız ayı ve güneşi görerek istidlalde bulunmasını anlatan ayetlerde geçen “hâzâ rabbî/ bu benim rabbimdir” ifadelerinin zahirine takılan ve ulemanın bu husustaki beyanlarını görmezden gelen Mevdudi bu meydana kendisine şu soruyu sorar: “Şimdi, İbrahim Aleyhisselam müşrik mi olmuştu?” diye sorulursa şöyle derim “Hakkı arayan bir kimse için tevhide ulaşınca dek bu şirk mertebelerinden kaçış yoktur. (!)

7. Mevdudi'ye göre sokaklarda, toplantılarda ve eğitim verilen müesseselerde erkek ve kadınların ihtilat ettikleri/ karışık buldukları bir toplumda zina haddi uygulamak zulüm olacaktır. Serikat haddi diye tabir ettiğimiz hırsızın elinin kesilmesi şeklindeki kanun-i ilâhi de aynı hükme tabidir.⁴

8. Manen tevatürle sabit olan ve Keşmiri'nin “Tasrih”inin baş tarafında münkirinin küfre gireceğini söylediği Hz. İsa'nın kıyamete yakın inişini de pek kabullenmeyen Mevdudi'ye göre Kur'an-ı Kerim İsa Aleyhisselam'ın diri olarak göklere yükseltildiği hususunda hiçbir şey söylememiştir.

Yanlış görüşlerinin tamamını serdetme gayesini gütmeye başladığımız ve tamamıyla “Akıllıya bir işaret yeter” ve “Katre der-yadan haber verir” şeklindeki arap atasözünün muktezasınca davranmaya gayret gösterdiğimiz bu makalemizde soruda bahsi yapılan şahsın bir kısım görüşlerini zikretmiş olduk.

Soruda zikredilen “Mevdudi'nin itikadi durumu ile alakalı çok farklı şeyler

söylenmektedir” şeklindeki ifadenin günümüz açısından doğruluk payı vardır. Ve sebebi de yalnız ve yalnız bu zatın tanınmaması ve kuru kuruya bir holiganlık sergilenmesidir. Bütün bunlardan sonra bu denli bir akide kayması ve sapması yaşamış birisinin ehl-i sünnet olarak nitelenmesi nasıl mümkün olacaktır.

Üstelik tüm Pakistan ve Hindistan uleması bu zatın sapık(dâll) ve saptıran (mudill) birisi olduğu hususunda icma' etmişken...

Son olarak şunu söyleyelim: Mevdudi'nin şu görüşlerine muttali olmaksızın bir kısım çevreler ve zatlar tarafından hâlen ehl-i sünnet veya daha da öte ümmeti uyandıran zat gibi vasıflarla nitelenmesi ya cehaletten veya da daha beteri olan hıyanetten neş'et etmektedir.

Müslümanların, akide ve inançlarını sağlama alma noktasında müteyakkız olmaları ve Mevdudi tarzı şahsiyetlerin eserlerinden uzak durmaları gerekmektedir. Vesselam...⁵

Kaynaklar

1 Ebu'l-Ala Mevdudi, *Erbaatü Mustalahati'l-Kur'ani'l-Arabiyye* s. 10 (Verilen eserin ismi Arapçaya tercüme edilmiş halidir) Bahsi yapılan eser *Kur'an'ın Dört Temel terimi* ismiyle Türkçeye çevrilmiştir. Özgün Yayıncılık, Fatih-İstanbul 2001, B.8

2 Mevdûdî, *a.g.e.*, s. 156

3 Kur'an, Hücurat, 13

4 *Tefhimât*, II/ 281

5 Bu makale Yusuf el-Bennuri merhumun *el-Üstadu'l-Mevdudi ve Şey'un min Hayâtihi ve Efkhârihi* isimindeki risalesinden istifadeyle yazılmıştır.

İlm-i Hâl

HÜSAMETTİN VANLIOĞLU BAŞKANLIĞINDA
FIKİH KURULU

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

MAHREM VE HELAL OLMAYAN KADINLARLA TOKALAŞMAK

Allah Teâlâ Hazretleri'ne sonsuz hamd-ü senalar Peygamber Efendimiz
(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'e, al ve ashabına Salat-u Selamlar olsun.

Bilindiği üzere Kâinata oluşan hadiseler için birtakım sebepler halk eden Mevla Teâlâ Hazretleri insanoğlunun neslinin devamı için onu erkek ve kadın olarak iki ayrı cinsten yaratmıştır.

Bir imtihan olarak ta bu iki cinsi birbirlerine meyilli ve arzu duyar kılmıştır. Kadın ve erkeğin birbirine olan bu meyilden dolayı aralarındaki münasebetlerde de bazı kurallar koymuştur.

Aralarında oluşabilecek münasebetlerden biri de musafaha yani tokalaşmaktır. Peki, erkek ile kadının el sıkışmasından ibaret olan bu fiilin yasaklık veya muhabalık noktasında Yüce Dinimiz ne demektedir?

Kaynaklarımıza baktığımızda bu eylemin yapılmasının erkeğe de kadına da yasaklığı konusunda Peygamber Efendimiz'in (Sallallahu aleyhi ve sellem) kadınlar ile musafaha yapmadığı gibi yasakladığını da görmekteyiz.

Bu eserlerden bazıları şunlardır:

• **Ümeyme** bint-i Rakika'dan (Allah ondan razı olsun) rivayet ediliyor ki Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur: (...**Ben kesinlikle kadınlarla musâfahalaşmam...**) Muvatta' (1893), Müsned-i Ahmed (26889), Tirmizî (1597), Nesâî (4192), İbnü Mâce (4874)

• (Allah ondan razı olsun) Ayşe valide-miz şöyle demiştir: **Vallahi O'nun eli**

bîatleşmede hiçbir kadının eline değmemiştir. *Buhârî (4891)*

● Ma'kil b. Yesar'den (*Allah ondan razı olsun*) rivayet ediliyor ki Peygamber Efendimiz (*Sallallahu Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurmuştur: **“Birinizin başına demir bir iğne ile vurulması, kendine helâl olmayan bir kadına dokunmasından elbette daha hayırlıdır.** *Mu'cemü-l'kebir, Taberânî, c:20 s:211 Hadis:486*

● Ebu Hureyre'den (*Allah ondan razı olsun*) rivayet ediliyor ki Peygamberimiz (*Sallallahu Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurmuştur: ... **Elin zinası da (yabancı kadını) tutmaktır...** *Sahih el-Müslim, c:8 s:52 Hadis:6925*

Erkeğin kadınla el sıkışma meselesi fıkıh kaynaklarımızda da yer almıştır.

Yukarıda bahsi geçen hadis-i şeriflerin yorumu sadedinde âlimler meseleyi şu şekilde açıklamışlardır;

Erkeklerle nispetle kadınlar mahrem olup olmama itibarıyla iki kısma ayrılır:

a) Evliliği ebedi haram olanlar yani mahremler; bunlar hakkındaki hüküm şehvetten emin olunması durumunda bakılması caiz olan yerlere dokunmak da caiz olmasıdır.

b) Evliliği caiz olan kadınlar; bunlar hakkındaki hüküm dokunma hariç el ve yüzleri dışındaki bütün bedene bakmanın ve dokunmanın caiz olmamasıdır.

Yabancı kadınların el ve yüzlerine bakılmasının caiz olması ise zaruretten kaynaklanmıştır. (*Bedai c:5 s:120*) Zira yaşamlarını devam ettirmeleri ve yerine göre karşı cinsleriyle muamele yapabilmeleri için buna Şer-i Şerif tarafından izin verilmiştir.

Yabancı kadınların el ve yüzlerine bakmak caiz olsa da dokunmak âlimlerin söz birliği ile caiz görülmemiştir.

Ancak rivayet edilen bazı hadis-i şerifler sebebi ile acuze yani yaşlılığı sebebiyle kendisi gibisine şehvet duyulmayacak yaşa ulaşan kadınlar hakkında şehvet ihtimali olmamak kaydıyla musafaha yapılabileceği ifade edilmiştir. (*El-İhtiyar*)

Âlimlerimiz şehvet ihtimali olmaması halinde ‘genç kadını’ acuzeye kıyas ederek onunla da musafaha yapılabileceği görüşünü ise kabul etmemişlerdir.

Zira Hanefi mezhebinde muteber olan nice eserler; kadının genç olması durumunda şehvetten emin olursa bile dokunmanın caiz olamayacağını açık bir dil ile ifade etmişlerdir. *Hidaye, Kerahiye c:4 s:366, Mecmeu'l-Enhur, Kerahiye c:4 s:203*

Günümüzde ilim adına konuşan bazı kişilerin birtakım sebeplerden dolayı mutlak halde kadınlarla tokalaşmayı zaruret kapsamına sokarak fetva vermiş olsalar da bu Şer-i Şerifin kabul ettiği olduğu bir zaruret değildir.

Nitekim zaruret ve ihtiyaç namıyla kalem alıp önceki sayılarda sizlere sunmuş olduğumuz makalemizi bir daha mütalaa ettiğinizde İslam fıkında hangi zaruret ve ihtiyaç, hangi haramı helal yapabilir veya haramlık baki olduğu halde yapılmasına müsaade eder bunları delilleriyle bilmiş olursunuz.

Allah Teâlâ Hazretleri hakkı hak bilip tabi olmayı, batılı batıl bilip sakınmayı nasip eylesin. Allah'ın rızasını gözetilme hususunda gayretli olmayı da nasip eylesin. Âmin

Hadîs-i Şerîfler

Ebû Zer (Radiyallahu anh) anlatıyor:

“Ben, Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)’e; ‘Yeryüzünde inşa edilen ilk mescidin hangisi?’ olduğunu sordum, ‘**Mescid-i Haram**’ buyurdu. ‘Sonra hangisi?’ diye sordum, bana; ‘**Mescid-i Aksa**’ buyurdu. Sonra Ben, ‘bu iki mescidin kuruluşu arasında ne kadar zaman vardır’ diye sordum. ‘**Kırksene**’ buyurdu.” (Buhari, Enbiya: 40)

Ebu Hüreyre (Radiyallahu anh) anlatıyor: Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

“İslâm garib olarak başladı, tekrar başladığı gibi garib hale dönecektir. **Gariblere ne mutlu!**” (Müslim, İman 232, (145); Tirmizî, İman 13 (2631))

Sehl İbni Sa’d (Radiyallahu anh) anlatıyor: “Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) buyurdular ki:

“**Vallahi senin hidayetinle bir tek kişiye hidâyet verilmesi, senin için kıymetli develerden müteşekkil sürülerden daha hayırlıdır.**” (Ebu Davud, İlm 10, (3661); Buhari, Ashabu’n-Nebi 9; Muslim, Fedailü’l-Ashab 34, (2046))

Abdullah ibni Ömer (Radiyallahü anhüma) anlatıyor: “Resûlullah (Sallallahü aleyhi ve Sellem) buyurdular ki:

“**Kime dua kapısı açılmışsa, ona rahmet kapıları açılmış demektir.**

Allah’a taleb edilen (dünyevî şeylerden) Allah’ın en çok sevdiği afiyettir. Dua, inen ve henüz inmeyen her çeşit (musibet) için faydalıdır. Kazayı sadece dua geri çevirir. Öyle ise sizlere dua etmek gerekir.” (Tirmizî, Daavât 112, (3542))

Enes (Radiyallahü anh)’dan rivayet edildiği üzere, Resûlullah (Sallallahü aleyhi ve Sellem) şöyle buyuruyor:

“**Kimin arzusu ahiret olursa, Allah onun kalbine zenginliğinden koyar ve işlerini derli toplu kılar, artık dünya ona hakir gelmeye baslar.**

Kimin hedefi de dünya olursa, Allah iki gözünün arasına (dünyanın) fakirliğini koyar, işlerini de darmadağın eder. **Netice olarak, dünyadan da eline, kendisine takdir edilmiş olandan fazlası geçmez.**” (Tirmizî, Kıyamet 31, (2467))

Ebu Hüreyre (Radiyallahu anh)’dan rivayet edildiği üzere, Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

“(İbâdet için) **şu üç mescidden başkasına yolculuk edilmez: el-Mescidü’l-Harâm, Mescidü’r-Rasûl (Mescid-i Nebevî) ve Mescidü’l-Aksâ.**” (Buhari, Mescidü Mekke 1, 6; Müslim, hacc 415, 511, 512; Ebû Davud, menasik 94)

Abdullah İbni Abbâs (Radiyallahu anhümâ) anlatıyor: “Resûlullah (Sallallahü aleyhi ve Sellem) buyurdular ki:

“**Beyt’i (Kâbe-i Muazzama’yı) kim elli defa tavaf ederse, günahlarından çıkar ve tıpkı annesinden doğduğu gündeki gibi olur.**” (Tirmizî, Hacc 41, (866))

Abdullah İbni Büşr (Radiyallahu anh) anlatıyor: “Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) buyurdular ki:

“**Kıyâmet gününde, ümmetimin (iki alameti olacak; biri) secde sebebiyle alın-daki parlaklık, (diğeri de) abdest sebebiyle kollarındaki parlaklıktır.**” (Tirmizî, Salat 427, (607)).

Güldeste

Mustafa Özşimşekler

ÜMMETİ BÖLEN FİTNE “MEZHEPSİZLİK”

Mezhepsizlik, üzerinde ehemmiyetle durulması gereken önemli bir konudur. Çünkü bu mezhepsiz taife, dini istismar ederek ümmetin bütünlüğünün parçalanmasına ve Ehli Sünnet'e mensup samimi Müslümanlara küfür ve şirk isnad ederek fitne çıkmasına sebep olmaktadır. Ayrıca bu, i'tikâda da taalluk eden bir meseledir ki, i'tikâdı bozuk olanın yaptığı ibâdetleri de boşa gider Allah muhafaza...

Onun için her Müslüman, bu mezhepsizlik fitnesine karşı azamî derecede uyanık olmalı ve Ehli Sünnet i'tikâdından zerre kadar ayrılmamalıdır.

Tabi bu fitneye her ne kadar “mezhepsizlik” desek de, aslında “mezhepsizlik” diye bir şey yoktur. Zira mevcut mezheplerden herhangi birini kabul etmeyenlerin dahi mutlaka bir mezhebi vardır. Bu, ya yeni bir mezheptir, ya da mevcut mezheplerin ictihadlarından toplanmış karma bir oluşumdur. Ki, buna “Telfik” denir, telfik ise ittifakla bâtıdır. (Telfik konusuna makalemizin sonunda daha detaylı olarak temas edeceğiz)

Yirminci yüzyılda yetişen en büyük âlimlerden merhûm **Muhammed Zâhid el-Kevserî**, “**Makâlât**” isimli eserindeki bir makalesine; “**Mezhepsizlik Dinsizliğin Köprüsüdür**” başlığını atmıştır. Bu hikmetli söz, makale neşredildikten sonra dilden dile yayılmış ve adeta darb-ı mesel haline gelmiştir.

Zâhid el-Kevserî, mezhepsizliği dinsizliğe giden bir köprü olarak telâkki etmiş, buna “**dinsizlik**” dememiştir lakin, hiçbir mezhebi kabul etmemenin, insanı böyle bir âkıbete sürüklediğine de işaret etmiştir. Çünkü Mezhep; Dinî bir hüküm koymanın, içtihatda bulunup fetvâ vermenin bir kuralı ve sistemidir. Yani mezhep demek, Kur'an ve Sünnet'e dayanan ilmî bir metod ve sistem demektir.

Mezhepsizlik ise kural ve metod tanınamaktır, Dinî konularda kendi kafasından, kendi hevâsına ve re'yine göre konuşmak, uluorta dinî ve şer'î konularda açıklama yaparak hüküm vermektir. Dolayısıyla mezhep tanımayan bu tâife-nin, Din hakkında söyledikleri sözler ve ileri sürdükleri hükümler daha başından yanlıştır ve bâtıdır.

Fütursuzca selef âlimlerini ve mezhepleri karalayarak onların kurdukları bu metod ve sistemi adeta yıkma gayretinde olan, “**mezhepsizlik mezhebi**”ne mensup bu çakma müçtehidler, aslında bir manada mezheplerin dayandığı Kur’an ve Sünnet telâkkisini de reddetmiş oluyorlar. Ki, bu durum, Muhammed Zâhid el-Kevserî’nin ifade ettiği gibi, insanı dinsizliğe götürür neûzübillah...

İnsanları mezhepsizliğe davet etmenin “**İslâm dinini tehdit eden en tehlikeli bid’at**” olduğunu söyleyen merhûm **Ramazan el-Bûtî** ise şöyle diyor:

“Ben bu mezhepsizlerden hiçbirinin bir gün kalkıp da, halkın her gün sorup durduğu yeni meselelerden birini araştırdığını görmedim. Onların dertleri; binası tamamlanan, hükümleri yerleşmiş bulunan ve gereğince amel edilmekle Müslümanların borçtan kurtulup selâmete çıkacakları İlâhî emirler hususunda yol gösterici olan hak mezhepleri yıkmak için, bütün güçlerini sarf etmekten ibarettir!..”

Merhûm Ramazan el-Bûtî bu sözleriyle; mezhepsizlik mezhebine mensup olanların, çözüm getirmek yerine, İslâm’ın temel rükünlerini sarsmaya çalıştıklarına dikkat çekmiştir.

Bu tür akımlara kapılmamak ve böyle fitnelere düşmemek için öncelikle bu mezhepsizleri, bu gayri samimi gürûhu iyi tanımak ve bilmek gerekir ki, onların oyunlarına gelinmesin ve tuzaklarına düşülmesin...

Efendimizin zamanında mezhep var mıydı?

Bunların, aşağı yukarı hemen hepsinin sordukları sorulardan biri de budur; “**Peygamber Efendimiz zamanında mezhep mi vardı?**” Bu şekilde muğâlata yaparak, zihinleri bulandırmaya çalışırlar ve “madem yoktu, o halde mezhepler bid’attir” demeye getirirler..

Evet, Peygamber Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) zamanında mezhep yoktu. Çünkü mezhebe ihtiyaç yoktu... Zira Efendimiz bizzat ashabının başındaydı ve vahiy inmeye devam ediyordu. Olaylara, vâkıalara, insanların sorduğu sorulara cevap olmak üzere âyetler nâzil oluyordu. Sahabe-i kiram ise bilmedikleri meseleleri bizzat gelip Peygamberimize soruyor, öğreniyor ve ona göre amel ediyorlardı.

Hal böyleyken, yani vahiy inmeye devam ettiği ve Kendisi tek dini otorite olarak ashabın arasında bulunduğu halde, Peygamber Efendimiz ashabına ictihad kapısını açmış ve bunu teşvik de etmişti. Bununla alakalı birkaç misal verecek olursak;

Mesela; **Hendek Savaşı**'ndan hemen sonra, bu savaşta İslam Ordusuna ihanet eden Kurayzaoğulları'na gereken ceza-yı vermek üzere, Efendimiz ashabına istikameti belirtmiş ve:

“Kurayzaoğulları Mahallesi'ne varmadan hiç kimse ikindi namazını kılmamın!” buyurmuştu.

Ashab-ı kiram Kurayzaoğulları üzerine giderken yolda ikindi vakti girdi. Ashabın bir kısmı, Efendimizin bu sözünü olduğu gibi aldı ve namazını oraya varmadan kılmadı. Fakat diğer bir kısım sahabe ise bu sözden muradın ne olduğuna bakarak; “Resûlüllah'ın bu sözü söylemekteki gayesi, hiç vakit kaybetmeden bir an önce yola çıkmamızdı. Bu emri yerine getirip yola çıktığımızı göre, yolda ikindi namazını kılmamızda bir sakınca olmaz.” diyerek namazlarını edâ ettiler.

Efendimiz daha sonra ashabının bu tatbikatından haberdar olduğunda, her iki ictihâdı da olumlu karşılayıp ashabına menfî herhangi bir şey söylemedi.

Yine bakıyoruz, Peygamber Efendimiz Kendi huzurunda ashabının yaptığı ictihada bile müsaade etmiş ve taltifte bulunmuştu. Şöyle ki;

Beni Kurayza Yahudileri, Hendek Savaşı'ndaki ihanetleri sebebiyle kuşatılıp toptan esir alındığında, onlar, kendileri hakkında verilecek olan hükmün Peygamber Efendimiz tarafından değil de, **Sa'd b. Muaz** tarafından verilmesini istediler. Efendimiz de onların bu isteğini kabul etti.

Bunun üzerine Sa'd b. Muaz (*Radiyallahü anh*); “Kurayza Yahudileri'nin kadın ve çocuklarının esir edilmesi, eli silah

tutan erkeklerin de öldürülmesi” şeklinde hükmedince, Efendimiz de bu hükmü kabul etti, hatta Sa'd b. Muaz'a; **“onlar hakkında Allah'ın istediği şekilde hükmettin”** buyurup memnuniyetini ifade etti.

Burada dikkat çeken husus şudur ki; Efendimiz Yahudilerin bu teklifine itiraz etmiyor. Yani “bir peygamber dururken, kalkıp bir başkası Onun yanında hüküm veremez” deyip onların teklifini geri çevirmiyor. Ve nasıl bir hüküm vereceğini bilmediği halde Sa'd b. Muaz'ın vereceği hükmü ve yapacağı ictihâda, daha en başından rıza gösteriyor.

* * *

Rasûlüllah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) henüz hayattayken, başka beldelere gönderdiği âlim sahâbelerin, henüz **Usûl** ve **Fürû'** kâideleri kurulmuş olmasa da, bir manada kendi mezheplerini oluşturmaya başladığını görüyoruz. Nitekim Efendimiz, ashabın fakih ve âlimlerinden olan **Muaz İbn-i Cebel** (*Radiyallahü anh*)'ı **Yemen**'e kadı olarak gönderdiğinde ona sordu:

- **Ey Muâz! ne ile hükmedeceksin?** O'da:

- **Allahın Kitabıyla hükederim Ya Rasûlellah**, diye cevap verdi. Efendimiz:

- **Ya onda bulamazsan?**

- **Resûlüllah'ın sünnetiyle hükmederim.**

- **Peki, onda da bulamazsan?**

- **O zaman kendi reyimle ictihad ederim Ya Rasûlellah.**

Bunun üzerine Efendimiz (*Sallallahü AleyhiveSellem*):

- Allah'a hamdolsun ki, Resûlünün elçisini O'nun râzı olacağı şeye muvaffak kıldı, buyurdu.

Bu olay çok önemlidir. Çünkü Efendimiz; "Ey Muaz, henüz vahiy tamamlanmadı. Sen Yemen'e gittikten sonra da âyetler inebilir ya da bilmediğin sünnetler olabilir, sakın Bize sormadan kendi görüşünle hükmetme" demiyor da, Onun; "**Kendi görüşümle hükmederim**" cevabından son derece memnun kalıyor ve Muaz b. Cebel'in, gittiği beldedeki bir takım meseleleri kendi içtihadıyla çözmesinin önünü açıyor.

Böylece Rasûlüllah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) Kitap ve Sünnet'te hükmü bulunmayan meseleler hakkında, ashabının kıyas ederek icthad etmesine izin vermiş oluyor.

Peygamber Efendimizin vefatından sonra ise, ashab-ı kiram'ın çeşitli beldelere dağılmalarıyla birlikte icthad dairesi de genişlemeye başladı. Ashabın âlim ve fakîh olanları da Muaz b. Cebel'in yolunu takip ettiler. Ve onlardan yetişen talebeler, tabiîn ve tebe-i tabiîn devrinin alimleri tahsil etmiş oldukları ilim üzerine, kendi bilgi ve birikimlerini de ilave ederek fetvalar verdiler.

Neticede müslümanlar kendi beldelelerinde yaşayan fakîh imamların fetvalarını öğrenip o fetvaları tercih ederek, ona göre amel ettiler. Böylece "**gidilen yol**" manasına gelen mezhepler, zamanla teşekkül etmiş oldu.

Yoksa, "**Peygamber Efendimiz zamanında mezhep yoktu, o halde mezhepler bid'attir**" demek, en hafif ifadeyle cahilliktir.

Zira Peygamber Efendimiz zamanında Kur'an-ı Kerim de, tek bir mushaf halinde baştan sona yazılmamıştı, daha sonra mushaf haline getirilip çoğaltıldı. Peki, Efendimiz'in zamanında yoktu diye, mushaf'a da bidat denilebilir mi?

Akâid, Fıkıh, Hadis, Kelam, Tefsir gibi ilimler de, Kur'an ve Sünnet'ten delil alınarak daha sonra konularına göre sınıflandırıldı, düzenli ve sistemli birer ilim dalı haline getirildi. Şimdi bu ilimler, Peygamber Efendimiz döneminde bu şekilde tasnif edilip kavramlaştırılmadı ve sonradan ortaya çıktı diye, "**bunlar bid'at ilimlerdir**" denilebilir mi?..

* * *

Mezhepsizliği savunmak için, "**Resûlüllah hangi mezheptendi?**" demek; "**filan komutan hangi bölüğün askeridir?**" demek gibi bir şeydir. Tabiri câizse, Peygamber Efendimiz (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) Genelkurmay başkanıdır, yani ordunun en başındaki isimdir. Durum böyle olunca, "Genelkurmay başkanı hangi ordunun subayı veya askeridir" diye sorulabilir mi?..

Bu misalden hareketle, mezhep imamlarını Kuvvet Komutanları, onların mezhebine tâbi olanları da, o komutanlığa bağlı askerler gibi düşünebiliriz.

Dolayısıyla, "Resûlüllâhın mezhebi yoktu, onun için bizim de yok" tavrıyla ortaya çıkıp, mezhepleri ve mezhep imamlarını güya kabul etmeyenler, yoksa kendilerini Resûlüllah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) gibi mi konumlandırıyorlar? Bunun, bir askerin kendisini Kuvvet Komutanı veya Genelkurmay Başkanı gibi görmesinden hiçbir farkı yoktur.

İşte bu şizofrenik durumun nasıl ki ciddiye alınacak tarafı yoksa, mezhepsizlik mezhebini savunanların da ciddiye alınacak hiçbir tarafı yoktur.

Mezhepsizlerin bazı özellikleri

Mezhepsizlerin özelliklerinden hatırlamamıza gelenlerden bazılarını sıralayıp, onları tanımaya çalışalım.

• “Mezhep taassubu” tabirini çok kullanırlar. **“İçtihad kapısı açık”** diyerek, kendi yanlış görüşlerini içtihad gibi takdim ederler.

• Her ne kadar mezhep kabul etmeseler de, mezheplerin bazı hükümlerini birleştirmeye kalkıp hangi mezhepteki hüküm akıllarına yatar, işlerine gelirse onunla amel etmeye çalışırlar.

• Şefaati kabul etmezler.

• Kaderi inkâr ederler

• **“Ölüye duâ fayda vermez”** derler.

• Kabir suâlini, kabir azâbını inkâr ederler.

• **“Kuran bize yeter”** diyerek, Sünnet kabul etmezler. Ve âyetlere nefsanî yorumlar yaparak, Allahın muradının hilafına manalar yüklerler.

• Hadis rivayet eden sahabelerin, özellikle de Ebu Hüreyre (*Radıyallahü anh*)’ın aleyhinde ileri geri konuşup itibarsızlaştırmaya çalışırlar.

• Bütün İslam Âlemi’nin itibar ettiği Kü-tüb-ü Sitte gibi Hadis kaynaklarından, kafalarına yatmayan ve anlaşılması için şerhe muhtaç olan bir iki Hadis-i şerif seçip, bu Hadis-i şerifler üzerinden demogoji yaparak tüm Hadis Külliyyatı hakkında, kafalarda şüphe uyandırmaya çalışırlar.

• Bunlardan bir kısmı Peygamber Efen-dimiz (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*)’in mîrâcını, bir kısmı da mûcize ve kerâmeti inkâr ederler. Diğer bir kısmı ise Ashâb-ı Kirâm’ın çoğunu kötileyip, sebbeder (söğür)ler.

• “Cennete girmek için Hz. Muhammed (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*)’e inanmak şart değil” diyerek, Hıristiyan ve Yahudiler’in de Cennete gireceği iddiasında bulunurlar. (Bu görüşü zamanında hararetle savunan bazı ilahiyatçılar, 15 Temmuz’dan sonra konjonktürel durum müsait olmadığı için şimdilik pek sesleri çıkmıyor)

• İşlerine gelmeyen birçok sahih Hadîs-i şerife uydurma damgası vururlar. Ama şayet işlerine geliyorsa, uydurma rivayetleri bile hadis diye okumaktan çekinmezler.

• **“Selefiyiz”** derler, ama en selef olan Ebu Hanîfe’ye uymazlar.

• Asırlardır tüm İslam âleminde kitapları okutulan, fetvâları kabul gören ve müslümanların daima baştâcı ettiği mezhep imamlarımız başta olmak üzere, pek çok İslâm âliminin aleyhinde fütursuzca konuşurlar. Ama Cemaleddin Afganî, Muhammed Abduh, Reşid Rıza ve Hamidullah gibi, daha dünkü ve tartışmalı isimlerden ise övgüyle söz ederler.

Mezhepsizlerin bunun gibi, daha pek çok tutarsız ve delilsiz iddiaları vardır, lakin ilk akla gelen başlıcaları bunlardır.

Mezhepçilik mi, bir mezhebe mensup olmak mı?

“Mezhepçilik” ile bir mezhebe mensup olmayı birbirine karıştırmamak lazımdır. Zira bir mezhep imamının fetvalarına

göre amel etmek, kesinlikle “**mezhepçilik**” yapmak değildir. Tarihin hiç bir döneminde **Hanefî** ile **Şafî** mezhebi arasında herhangi bir çatışma yaşanmamıştır. Bilâkis etle tırnak gibi birbirini tamamlayıcı unsur olmuşlardır. Eğer birileri, bunların arasındaki fikhî uygulamalarındaki farklılığı, ayrımcılık olarak yorumluyorsa ya cahildir ya da art niyetlidir.

“**Mezhepçilik**” ise, kendi mezhebinde olmayanları dışlamaktır. Baskıyla, şiddetle, hatta silah zoruyla kendi mezhebini kabul etmeye zorlamaktır. Dolayısıyla mezhepçilik yapmak da, mezhepsizlik gibi bir fitnedir. İşte ayrımcılık yapan ve ümmeti bölen şey bu “mezhepçilik”tir, yoksa bir mezhebe mensup olmak değil...

Geçmişte mezhepçilik fitnesini; **Hariciye**, **Mu'tezile**, **Cebriye** ve **Bâtıniye** gibi sapık mezhepler yapmışlar ve Müslümanları birbirine düşürmüşlerdir. Günümüzde ise İran **Şia**, Suudlar **Vehhabi** mezhepçiliği yaparken, diğer taraftan Mealciler, Selefî geçinenler ve Sünnet kabul etmeyen reformistler, Ehli Sünnete mensup samimi Müslümanlara küfür ve şirk isnat ederek kendileri mezhepçilik yapmaktadır. İşte ümmeti bölen ve parçalayan, Ehli sünnet dışı bu dâl fırkalarıdır.

Telfik nedir?

İki veya daha fazla mezhebin birbirine zıt olan hükümlerini, belli bir meselede yada fikhî bir konuda bir araya toplayarak yeni bir uygulama şekli ortaya koyup yeni bir hüküm icat etmektir.

Aslında mezhepsiz olduklarını iddia eden taife de; namaz kılmayı, abdest almayı, haccın ve orucun ahkâmını ilmihal ve fıkıh kitaplarından, yani dört mezhebin birinden öğrenirler. Fakat bunlar hem “**hiç bir mezhebi kabul etmiyorum**”

derler, hem de mezheplerin hükümleri arasından bazı hükümleri alarak, karma-karışık bir mezhep oluştururlar. Ki, buna “**Telfik**” denir, telfik ise ittifakla bâtıldır.

Mesela buna; “**nikâh akdi**”nden misal verelim:

Hanefî mezhebinde bir kadının nikâh akdinin sahih olması için **velisinin izni** şart değildir. Ama diğer mezheplerde velinin izni şarttır.

Mâlikî mezhebinde ise, **şahitlerin nikâh akdinde hazır olmaları** şart değildir. Fakat diğer mezheplerde şarttır.

Mehir konusu ise; Şafiî ve Hanefî mezhebinde nikah akdi yapılırken **mehrin zikredilmesi** şart değildir, ama Malikîler’de bu şarttır.

Şimdi, nikâh yapacak olan erkek ve kadın, bu dört mezhebin işlerine gelen hükümlerini alarak; **kızın velisinden izin almadan, nikâh şahidi olmadan ve mehir zikretmeden** nikâh akdi yapacak olsalar, bu nikâh geçersizdir. Çünkü burada, dört mezhebin birbirine zıt olan hükümleri nikâh akdinde toplanmış ve mezheplerin hiç birine uyulmamıştır. Hatta bu hüküm, bir nevi zina edebilmek için takdir edilen bir meşrûiyet kılıfından başka bir şey değildir.

Bunlar güya mezhep kabul etmezler ama hangi mezhebin hükmü işlerine geliyorsa, o hükmü alıp ona göre hareket ederler. Dolayısıyla bu durum; ineğin başını, filin hortumunu, devenin gövdesini, merkebin kuyruğunu alıp hilkât garîbesi bir hayvan meydana getirmeye benzer.

Bir misal daha verecek olursak; hepinizin malumu olduğu üzere Hanefî mezhebinde **kan akması** abdesti bozar, fakat Şafiî mezhebinde bozmaz.

Diğer taraftan **kadın elinin erkeğe değmesiyle** Şâfiî mezhebinde abdest bozulur, fakat Hanefî mezhebinde bozulmaz.

Şimdi, bir kimse abdestliyken bir yeri kanadığında; “Şâfiî mezhebine göre abdestli sayılırım” diyerek namaz kılsa, ama biraz sonra da hanımının elinden tutsa ve bu sefer de “Hanefî mezhebine göre abdestli sayılırım” dese, bu câiz olmaz.

Bir ibâdeti yaparken bir kısmını şu mezhebe, diğer kısmını da başka mezhebe göre yapmak, aslında kendini mezhep imamlarından daha üstün görmektir. Şöyle ki; mezheplerden istediği hükmü alıp, karma bir hüküm ortaya çıkarırlar, filhakîka; **“şu meselede şu imamın söyledikleri doğru, diğerleri yanlıştır. Bu meselede ise falan imamın içtihadı doğru, diğerlerinin ki yanlıştır.”** demek istemiş oluyorlar. Bir nevi, mezhep imamlarını karşılıklarına oturtup hangisinin içtihadının doğru, hangisinin yanlış olduğuna delilsiz, dayanaksız bir şekilde karar vermiş oluyorlar. Ki, bu ne büyük bir hadsizlik ve ne büyük bir kendini bilmezliktir.

Mezhep imamlarının her biri ayrı bir usûl ve metoda göre, Kur’an ve Sünnetten hüküm çıkartıp ortaya koymuşlarken, bu mezhepsiz tâife acaba hangi ilmîliği ispatlanmış bir metoda göre, **“filan mezhebin şu hükmü yanlış, bu hükmü doğru”** diyebiliyorlar?...

Hak bir mezhebe uyan Resûlullah (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) 'in yolundan yürümüş olur

İslam ayrı, mezhepler ayrı değildir. Dört hak mezhebin her biri insanları Cennete götüren birer yoldur.

Hangi yoldan gidilirse gidilsin, her biri Cennete götürür bi-iznillah.

Mezhep imamları, ilmin ve takvânın zirvesindeki o dev şahsiyetler; Allahın rızasını gözeterek gecelerini gündüzlerine katmışlar, on binlerce meseleyi Kur’an ve Sünnet ışığında çözüp dinî hükümleri ortaya koymuşlardır.

Bütün hak mezhepler dinin temel esaslarında ittifak etmişler, ibadet ve muamelatta farklı içtihatlarında bulunmuşlar ve Müslümanlar da asırlar boyunca bu hak mezheplerden birine tabi olmuşlardır. 1400 yıldan beri tüm ulema, suleha, evliya, ilim irfan sahibi zevat-ı kiramdan hiç biri içtihadı heves etmemiş ve uygun gördükleri bu dört hak mezhepten birine mensup olup o mezhebin hükümleri mûcibince amel etmişlerdir. Dolayısıyla bir Müslüman bu mezheplerden hangisine uyarsa uysun, hak bir mezhebe intisab etmiş ve Peygamber Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) 'in yolundan yürümüş olur.

Hâl böyleyken, enâniyetleri kendilerini istilâ etmiş olan günümüzün çakma müçtehidlerine kanıp, mezhep düşmanlarının safında yer alanlara da acıtmaktan ve duâ etmekten başka yapacak bir şey yoktur.

Mevlâ Teâlâ, Ehl-i Sünnet âlimlerine her dâim pervasızca saldıran, Kur’an’ı kendi görüşlerine göre yorumlayıp mezhepleri inkar eden bu şaşkınlar şürekâsının fitnesinden cümlemizi muhafaza buyursun. Ehl-i Sünnet i’tikadından bizleri zerre kadar ayırmasın. Amin!

Selâm hidâyete tâbi olanların üzerine olsun...

Fi emanillah!

Bir Sahâbiyi Tanıyalım

HAFSA BİNTİ ÖMER

(Radiyallâhü Anhâ)

2. BÖLÜM

Hafsa (Radiyallahü anhâ), Rasûlullah (Sal-lallahü Aleyhi ve Sellem)'in Hane-i Saadetlerine, Hz. Sevde ve Hz. Aişe (Radiyallahü anhümâ) annelerimiz varken gelin olarak geldi.

O sıralar yirmi yaşlarındaydı. Gençti, bilgili, kültürlü ve asil bir hanımefendiydi. İradesi son derece kuvvetli, özü sözü birdi. Tabi Efendimizin hanımlarından Hz. Sevde validemiz Onu gönül rahatlığı içinde, hoşnutlukla karşılamıştı ama aynı şey Hz. Aişe validemiz için pek söylenemezdi. Zira üzerine genç bir kuma getirilmişti.

Hz. Aişe annemiz evvelce hem genç olması, hem de babası Hz. Ebu Bekir'in Resûlullah'a olan yakın dostluğu ile Hz. Hatice ve Hz. Sevde annelerimize karşı övünürdü. Oysa Hane-i Saadet'e yeni gelen Hz. Hafsa annemiz de gençti ve Onun babası Hz. Ömer de Resûlullah ile yakın dosttu.

İlk başlarda ikisi arasında belki bu yönde bir hoşnutsuzluk söz konusu olsa da, daha sonra Hâne-i Saadet'e yeni zevceler gelince, Hz. Aişe annemiz diğer kumaları içinde en çok Hz. Hafsa ile anlaşmıştı.

Öyle ki, ikisinin Peygamber Efendimiz'i diğer hanımlarından kıskandıkları ve zaman zaman bu konuda işbirliği yaptıkları da olmuştu.

Peygamber Efendimiz de, yakın dostlarının kızları olması hasebiyle onlara elden geldiğince yumuşak ve daha müsâmahakâr davranıyordu.

Onların kadınlık zafiyetlerini, gençliklerini göz önüne alarak onlara daha merhamet ve şefkatle muâmele ediyordu. Tabi onlar da her kadın gibi kocasını kıskanıyor, aşırı sevgilerinden dolayı ortaya çıkan bu kıskançlık sebebiyle bazen sıkıntılar yaşayabiliyorlardı. Mesela, bal şerbeti mevzuunda olduğu gibi...

Bal şerbeti konusu

Peygamber Efendimiz adeti üzere ikinci namazından sonra zevcelerinin odalarını ziyaret eder, onların hal ve hatırlarını sorardı. Bu mûtad ziyaretlerinde Ezvâc-ı Tâhîrat'ın her biri, yanlarında bulunan bir şey varsa ikram ederlerdi.

Bir defasında Hz. Zeyneb bint-i Cahş (Radiyallahü anha) annemize bir tulum bal hediye getirilmişti. O da her gelişinde Efendimize çok sevdiği bu baldan şerbet yaparak ikramda bulunurdu. Bu sebeple Efendimiz, Hz. Zeyneb bint-i Cahş'ın yanında biraz daha fazla kalırdı.

Tabi bu durum Hz. Âişe'nin nazarından kaçmadı. Orada neden daha fazla kaldığının sebebini araştırdı. Ve cariyesi vasıtasıyla, bunun ikram edilen "bal şerbeti" olduğunu öğrenince kadınlık gayretiyle kıskandı. Ve Resûlullah'ın orada daha fazla kalmasını engellemek için Hz. Hafsa annemiz ile konuşup anlaşılabilir ve bir oyun tertip ettiler.

Şöyle ki:

"Resûlullah hangimizin yanına gelirse, Kendisine şöyle soralım; 'Yâ Resûlellah! Megâfir mi yediniz?' Resûlullah, 'Hayır' diyecektir. Biz de o zaman; 'O halde bu koku ne?' diye soracağız. Tabi ki O; 'Zeyneb bana bal şerbeti içirmişti' cevabında bulunacaktır. O zaman biz; 'Demek o balın arısı Urfut Ağacından yayılıp bal toplamış' deriz."

(**Megâfir**; Urfut ağacının gövdesinden sıran yapışkan, kötü kokulu bir zamktır.)

Peygamber Efendimiz megâfir sevmez ve yemezdi, ayrıca bu kokudan fazlasıyla rahatsız olurdu. İşte Hz. Âişe bunu bildiği için böyle bir oyun düşünmüşler ve tatbik etmişlerdi.

Peygamber Efendimiz Hz. Hafsa'nın odasına girerken,

- Yâ Resûlellah! Megâfir mi yediniz? sorusuyla karşılaştı. Efendimiz

- Hayır! Deyince, Hz. Hafsa annemiz:

- O halde bu koku nedir? diye sordu. Peygamber Efendimiz,

- Zeyneb bint-i Cahş'ın evinde bal şerbeti içmiştim, buyurunca, Hz. Hafsa:

- Demek ki o balın arısı urfut ağacından bal toplamış, dedi Peygamber Efendimiz, Hz. Âişe annemizin odasına girerken de aynı sorularla karşılaşıncı:

- **Onu bir daha içmem!** diyerek yemin etti.

Tahrim Süresi'nin nâzil olması

Kadınlığın verdiği fitrî gayret ve kıskançlığın sebep olduğu bu olay üzerine

Peygamber Efendimiz sırf; "hanımlarını memnun etmek için, helâl bir gıda olan baldan faydalanmamaya" yemin etmiş oluyordu.

Ayrıca Efendimiz Hz. Hafsa annemize gizli kalmasını istediği bir malumat vermişti.

Ama O, gizli kalması gereken bu sırrı, çok iyi anlaştığı Hz. Âişe annemize söylemişti.

İşte bunun üzerine Allah-u Teala âyet inzal buyurup; Habîbine, helâl olan bir şeyi Kendisine yasaklamaması gerektiğini hatırlattı ve hanımlarının aralarında yaptığı bu konuşmayı da bildirdi.

Allah-u Teala şöyle buyurdu:

“Ey Peygamber! Niçin hanımlarının hoşnutluğunu arayıp da Allah’ın helâl kıldığı şeyi kendine yasaklıyorsun? Allah çok bağışlayıcı, çok merhamet edicidir... Hani Peygamber, hanımlarından birine gizlice bir söz söylemişti.

Hanımı bu sözü açığa vurunca Allah da peygamberine sırrının açıklandığını bildirdi. Sonra Peygamber o hanımına, açığa vurmuş olduğu şeyin bir kısmını bildirdi, bir kısmını da yüzüne vurmadı.

Ona durumu böylece anlatınca, hanımı ‘Bunu sana kim bildirdi?’ diye sordu. Peygamber de ‘Her şeyi hakkıyla bilen ve her şeyden hakkıyla haberdar olan Allah bildirdi.’ diye cevap verdi.” (Tahrim: 1-3)

Bunun üzerine, dünya hayatının nazarındaki ehemmiyetsizliğini anlatmak, hanımlarına bir ders vermek, aynı zamanda aralarındaki kıskançlık ve çekememezliğe bir derece mani olabilmek düşüncesiyle, onlardan bir ay uzak durmak üzere yemin etti.

Ve bu yemininden sonra da, **“Meşrebe”** diye anılan çardakta tek başına yatıp kalkmaya başladı.

Bu hadiseye **“İ’lâ Hadisesi”** denir. “İ’lâ”nın lügat manası **“mutlak yemin”**dir; fıkıh dilinde ise, erkeğin, cinsî muamelede bulunmamak üzere hanımına yaklaşmamaya yemin etmesi demektir.

Tabi, Peygamber Efendimizin Meşrebe’de yalnız başına kaldığını duyan sahabeler, “Resûlullah hanımlarını boşadı” zannıyla telâşlandılar.

Hiz. Ömer (Radiyallahü anh)’da bu haberi duyunca çok endişelendi.

Doğruca Peygamber Efendimiz’in odasına yöneldi. Kızı Hz. Hafsa’nın bir hatası olabileceğini düşünerek, Efendimiz’le bu konuda konuşmak istedi.

İçeri girmeye izin istedi ve huzura girerek Efendimizin gönlünü rahatlatacak şu sözleri söyledi:

- Ya Rasûlellah! Kadınlardan dolayı ne kadar sıkıntı çekiyorsun. Şayet onları boşarsan Allah da melekleri de seninle beraberdir. Ben de, Ebû Bekir de, müminler de seninle beraberiz, dedi.

Hiz. Ömer (Radiyallahü anh)’ın bu samimî ifadelerini duyunca Peygamber Efendimiz memnun oldu ve tebessüm buyurdu, gül yüzünden nurlar saçıldı.

Hiz. Ömer’i ve tüm müminleri rahatlatıp, gönüllerini mesrûr edecek müjdeyi verdi ve; ‘hanımlarını boşamadığını, sadece uzlete çekildiğini’ söyledi.

Hiz. Ömer bu müjdeyi duyar duymaz tüm Müslümanlara ulaştırdı.

Hiz. Ömer’in, Peygamber Efendimiz’in huzuruna çıktığında söylediği O’nun gönlünü rahatlatan sözlerini, Allah-u Teala Tahrim Süresi 4. Ayette zikrederek, Hiz. Ömer’in bu sözlerini vahiy ile şereflendirdi.

Peygamber Efendimiz’in hanımları, yaptıklarından çok pişman olup tövbe ettiler.

Onlar müminlerin annesi idiler ve her kadından farklı olarak Allah katında hep temiz, üstün ve mukarreb kalmalarını Rabbimiz istiyordu.

Tabi, Onlar da bu şerefe layık kalabilmek için ellerinden geleni yaptılar ve buna da muvaffak oldular.

kissadan hisseler

ABDULLÂH İBN-İ SELÂM'A YAHUDİLERİN İFTİRASI

Yahudi alimlerinden Abdullâh İbn-i Selâm şöyle anlatıyor:

“Resûlüllâh (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) Mekte’de Peygamberliğini açıkladığını işittiğim zaman, ben Onun sıfatını, ismini, zamanını biliyordum. Zira Tevrat kitabında bu çok açık bir şekilde anlatılmıştı.

Medine’ye geldiğinde halk kendisini görmek için üşüştüler. “Resûlüllah geldi!” denilince Onu görmek için Medinelilerin aralarına karıştım. Resûlüllah’ın yüzünü görünce anladım ki; Onun yüzü yalancı yüzü değildir.

Bir başka gün gelip Efendimize üç tane soru sordu ki, kendi ifadesiyle bu sorulara ancak Peygamber olan cevap verebilirdi. Soruların cevaplarını aldıktan sonra, aşk ve coşku içerisinde kelime-i şehâdet getirip îman etti ve dedi ki.

- Ya Resülellâh! Hiçbir mucizeniz olmasa, şu simanız Peygamber olduğunuza mucize olarak yeter!

Yahudi âlimlerinden olan Abdullâh İbn-i Selâm, kavmi içinde en çok sözü geçen, en çok itibar gören ve yahudilerin ileri gelenlerindendi.

Abdullâh İbn-i Selâm, Peygamberimizin evinde bulunduğu bir sırada, yahudilerden bazıları Efendimizle görüşmeye gelmişlerdi. Abdullah İbni Selâm, Efendimize îman ettikten sonra kavminin kendisine karşı takınacağı olumsuz tavrı bildiği için şöyle dedi:

- Ey Allâhın Resûlü! Yahudiler, insanı hayrette bırakacak kadar yalan söyleyen, asılsız isnad ve iftiralarda bulunan, zâlim ve haksız bir kavimdir. Eğer Sen benim seciye ve tutumumu onlardan sormadan önce, onlar benim müslüman olduğumu duyar ve öğrenirlerse, muhakkak Senin yanında bana akla hayale gelmedik iftiralarda bulunurlar. Sen benim hakkımda onlara önceden sor! dedi ve evin bir tarafına onları duyabilecek şekilde gizlendi.

Peygamber Efendimiz yahudilere onun hakkında sordu:

- Abdullâh İbn-i Selâm nasıl bir adamdır? Hep birlikte dediler ki

- O bizim içimizde en âlim olanımız, en bilgimiz, en hayırlımız ve en hayırlımızın oğludur. O bizim efendimizdir, diye öve öve bitiremediler. Bunun üzerine Efendimiz:

- Peki o müslüman oldu ise ne dersiniz? buyrunca

- Hayır! Asla böyle bir şey olmaz. Allah onu böyle olmaktan korusun! dediler.

O sırada Abdullâh İbn-i Selâm gizlenmiş olduğu yerden çıktı ve:

- Ey Yahudi topluluğu! Allah’tan korkunuz! Size geleni kabul ediniz! Vallâhi sizde bilirsiniz ki O, yanınızdaki Tevrat’ta ismini ve sıfatını yazılı bulduğunuz Resûlüllah’tır. Ben şehâdet ederim ki, Allah’tan başka İlah yoktur ve yine şehadet ederim ki, Muhammed Allâh’ın Resûlüdür! diyerek, yüksek sesle kelime-i şehâdet getirip tasdikte bulununca, oradaki yahudiler öylesine şaşırıldılar ki, hiç beklemedikleri bu olay karşısında ne yapacaklarını bilemediler. Ve az önce söylediklerini unutarak hemen inkar yoluna gittiler:

- Sen bunu mu soruyorsun?! Bu bizim içimizde en kötümüz, en şerlimizdir. Sözüne itimat edilmeyen en cahilimizdir, dediler. Ve ona türlü kusurlar ve kabahatler isnat edip, Abdulah İbni Selâm hakkında birçok iftiralarda bulundular. Onu kötüledikten sonra da öfke ve hırsıyla çekip gittiler. Bunun üzerine Abdullah İbni Selâm:

- Ya Resulellâh! İşte size söylemek istediğim ve korktuğum şey maalesef buydu. Ben onların gaddar, yalancı, fâcir ve müfterî bir kavim olduğunu sana haber vermiş idim. İşte dediğim çıktı, dedi.

DR. İHSAN ŞENOCAK

MUSTAFA ÖZTÜRK'ÜN İDDİÂLARINA KARŞI KUR'AN MÜDÂFAASI

Ümmet Kur'an-ı Kerim'e hem bugünün hem de yarının sorunlarını çözen bir kitap olarak baktı. Her şeyi önce onda aradı.

Okunduğu mekânlarda abdestsiz dolaşmadı. Bir hafız bir meclise girdiğinde yaşına bakmadan Kur'an-ı Kerim'e ihtiramdan hâzirûn ayağa kalkardı. Dedeler, hâfız torunları önünde yürümekten hayâ ederdi. Namaz sonlarında hafızlar müezzinlikte Kur'an-ı Kerim okurken, "sırtımız Allah'ın ayetlerine doğru olmasın." diye yaşlılar bir yönlerini kıbleye, diğer yönlerini ise hafıza karşı duracak şekilde otururdu.

O'nu okumaya muhatap olanları tebrik, okuyacakları da teşvik etmek için yapılan "hatim merasimleri"ne köyden, kasabadan, kentten insanlar akın eder, "ihtifal-i Kur'an"lar şehrayine dönerdi.

Harf ve Mana

Her âlim Kur'an-ı Kerim'i ayrı bir cihetten incelerdi. Nahiv onu anlamak, belâğat onun güzelliğini ortaya çıkarmak, usûl "ahkâm-ı fihriyye"yi murâd-ı ilahi çerçevesinde istinbat etmek için telif edilmişti. Boşanan aynı zamanda da çocuğunu emziren kadınların nafakasının örfe uygun bir şekilde babaya ait olduğunu bildiren (*Bakara: 233*) ayet-i kerimenin "ibaresi"nden annenin nafakasının babaya ait olduğu, "المولود له"deki ihtisas ifade eden "ل" harfinden de, çocuğun babaya mülkiyet bakımından değil nesep yoluyla ait olduğu ve bunun "nassın işareti"nden anlaşıldığı söylendi¹

Müfessirler, usulcüler, fakihler Allah kelamı olan Kur'an'ın harflerine de, hayatlarına dair hükümler çıkarılacak esaslar olarak baktı.

Kelimat-ı Kur'an gibi, huruf-u Kur'an da inşaya, inkişafa vasıta oldu. Bazen bir müçtehit tek bir ayete takılıp sabaha kadar ondan pek çok hüküm çıkardı. Tefsirlerde, kıraat ederken nerede durmak gerektiğine, vakıfta, vasılda mananın nasıl olduğuna işaret edildi² Muhteva itibariyle,

تَنْزِيلٌ مِّنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ لَا يَأْتِيهِ الْبَاطِلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِ

“Ona önünden de ardından da batıl gelemez. O, hikmet sahibi çok övülen Allah'tan indirilmiştir.”³ kıymetinde olması onu hem bütün kitaplardan ayırdı, hem de rasih âlimler gözünde hiçbir kitaba nasip olmayacak derecede büyüttü. Okunmasına ihtifalle başlandı, ezberlenmesi, tefsiri, yaşanması şehr-i ayin tadında oldu.

On Dört Asırdır Kapanmayan Ofis: Kur'an Düşmanları “Ar-ge”si

Kur'an-ı Kerim'in ümmet için rükn-u şedîd olması, onun sarsılmasıyla İslam binasının çökeceğinin vehmedilmesi saldırıların öncelikle ona yönelmesine yol açtı. “Kur'an muarızları” yeryüzünün en uzun ömürlü “ar-ge”si olarak çalıştı. Bir proje elinde kalınca, diğerine sarıldı. 14 asırdır aynı kuruntuyla “Bu olmazsa, diğeri olur.” diyerek yeni iftiralar üretti.

Kur'an-ı Kerim'in talimatları, BM'ye ait bir karar gibi küresel güçlerin müeyyidesi ile değil, yüreklerin inkıyadıyla intişar etti. Sonra da her dönemin hâkim güçleriyle hesaplaştı. Cahiliyye'den hesaplaşarak çıktı Kur'an. Diliyle “uydurma” diyenler, yürekleriyle ona iman etti. Hz. Ömer gibi muhalifleri gizli gizli Allah Resulü'nün Kur'an okuyuşunu dinledi.

“Madem insan sözü olduğunu iddia ediyorsunuz benzerini, o olmazsa on suresinin, o da olmazsa bir suresinin mislini getirin!” diye meydan okudu Kur'an. Şairler sustu, Mekke sustu. Müşrikler her sessizliğin ardında bir fırtına koparmak istedi, yeni bir umutla Allah'tan başka nisbeler arandı, bir mekr tutmayınca diğerine tevessül edildi, kalem ve kelim kifayet etmeyince kılıçlar kuşandı, Kur'an'ı susturmak için savaştı Mekke. Savaştı ve kaybetti. Bütün bunlar olurken diğer cepheden Kur'an'ın yüreklerle başlattığı yürüyüş devam etti. Gün geldi, kalbiyle teslim olup, diliyle direnenler de onun karşısında diz çöküp iman etti.

Hiçbir asır ne Ebu Cehilsiz ne de cahiliyyesiz kaldı. Farklı zamanlarda, farklı içeriklerde Kur'an'a saldırılar hep devam etti. İbn Kuteybe (v. 276) “Te'vil-u Müşkili'l-Kur'an”ı, Bâkillani, (v. 403) “İ'cazu'l-Kur'an”ı, Kadı Abdulcebbar (v. 415) Tenzihu'l-Kur'an ani'l-Meta'in'i Ebu Cehil saldırılarını bertaraf etmek için yazdı. Her biri zındıkların saldırılara karşı Kur'an müdafaası yaptı. Zemahşeri, Razi, Beydavi, Nesefi'nin nahvi tahlillere sıklıkla yer vermesi, İ'rabu'l-Kur'an'la alakalı telif edilen eserler de

أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا

“Eğer o Kur'an, Allah'tan başkası tarafından gelmiş olsaydı onda birçok tutarsızlıklar bulurlardı.”⁴ ayetini tasdik sürecinde kaleme alındı. Ne var ki Kur'an'a saldırılar durmadı ya yeni yeni şüpheler üretildi ya da eski marazlar arşivden çıkarıldı. Geçen asırda Batı Müslümanlar karşısında siyasi, iktisadi bir zafer kazanmasına rağmen iman cephesinde mücadeleyi kaybetti.

On üç asırlık mücadelede Nasranilik tevhid dini İslam karşısında büyük bir hezimet yaşadı. Rahbaniliği savunan kilise, rabbanilik diyen, “din ve dünya”yı bir bütün gören İslam’a Anadolu dâhil pek çok dindaşının yaşadığı bölgeleri bırakmak zorunda kaldı. Batı böyle bir dinle siyaseten istila ettiği bölgelerde insanları İslam’dan koparıp, Hristiyanlaştıramayacağını bizzat gördü. Oryantalizm Kur’an-ı Kerim ve İslam etrafında şüpheler oluşturarak Müslümanların tesanütünü, Kur’an’a ittibâlarını koparmaya çalıştı.

Kur’an Etrafında Oluşturulan Şüpheler

Kilise, defalarca tahrif ettiği İncil’i, insanların İslam’a geçişini engelleyebilmek, “Dinse aradığınız, bizde de var.” diyebilmek, onları yanlışla oyalayıp, doğrudan alıkoymak için kullandı. Hristiyanlığın İslam hakkında ki sloganik ifadelerini/iftiralarını İslam dünyasında yaymak için yeniden organize oldu. Sömürü ve misyonerlikle yapamadığını, oryantalizm üzerinden gerçekleştirmeye çalıştı. Özellikle Batı kentlerinde lisans, yüksek lisans eğitimi gören gençlere İslam’ı kendi penceresinden anlatarak yerli oryantalizmin önünü açtı. İslam dünyasında Kur’an’ı uydurma, sahabeyi barbar, Müslümanları vahşi bir uygarlığın çocukları olarak gören bir grup oluşturdu.

Oryantalistler, ibare ve ifadesinde tekrar, geçmiş zaman fiili yerinde gelecek zaman kipi kullanma, müfred yerinde “cem”i, müennes/dişil yerinde müzeker isim zikretme gibi hatalar (!) içeren Kur’an’ın ilahi olmasının iddiadan öte bir anlam taşımadığını söyledi.

Bu nokta da pek çok oryantalist Kur’an’ı Allah’tan başkasına nispet eden, “Kur’an’ın kaynakları” üst başlığında toplanabilecek eserler kaleme aldı⁵ Tarihi süreç içerisindeki saldırılardan daha kapsamlı olan oryantalist tahrif hareketleri muasır âlimlerin reddiyeleleriyle tesirsiz hale getirildi.

“Ben de Sizdenim” Konuşmaları

Batılılar işgalci kimliklerinden mütevellit nefretten dolayı Müslümanlar üzerinde istenilen anlamda tesir edemeyince, Müslümanlarla İslam arasındaki irtibatsızlığı yerli oryantalizme havale etti. Onlar da “Siyasi istikrarsızlığa son vermek, ümmeti istiladan ve geri kalmışlıktan kurtarmak, bilimsel çalışmaların önünü açmak” gibi içerden bir dil kullanarak, hamasi konuşmalar yaptı. Ne gariptir ki konumları ve ameliyeleri gereği küresel istilanın devam ve bekasına memur olanlar, millet huzurunda işgal karşıtı konuşmalar yaptı, makaleler yazdı. Bu durum tahrike yol açınca geri kalmışlığın bütün faturası modernistleri reddeden Müslüman halka kesildi. Millet, ifadelerin “halavetin”den kahramanın hakikisiyle sahtesini bir birinden ayırt edemedi.

Öğrencilerin İmanını Sarsan Bir İlahiyatçı: Mustafa Öztürk

Oryantalizm’in Kur’an’la alakalı iftiralarını aynısıyla tekrar eden, yer yer de bunu “kutsala zerre kadar saygısı olan söyleyemez” diyeceğiniz bir üslupla yapan maalesef ki Mustafa Öztürk gibi ilahiyatçılar var. Belki de bunlardan daha vahim olanı ise Öztürk’ün bu yazıları (ya da bir kısmını) hakemli dergilerde yayınlamış olması. Buna göre Türkiye’de “Kur’an uydurmadır.” diyen oryantalist Rudi Paret’i destekleyen başka akademisyenler de var demektir.

﴿وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ﴾

“Benim muvaffâkıyetim ancak Allâh(-u Te‘âlâ’nın yardımı) ile dir.”

(Hûd Sûresi:88’den)

Hattatı: Mehmed Şefik Bey (1230/1297 - 1815/1880)

Hat Çeşidi: Celî Sülûs İstifli Zerendûd Levha. Târihi: 1290/1873

Öztürk'ün Kur'an'la alakalı kitaplarını okuyan birkaç öğrenci imanlarının büyük bir sarsıntı içerisinde olduğunu, eğer Öztürk'ün iddia ettiği gibi Kur'an, Ahdi Atik'ten iktibas edildiyse niçin aslıyla değil de kopyasıyla amel etmeye teşvik edildiklerini sordu. Öğrencilerin imanlarını sarsan Öztürk'ün biri, diğerinden iktibas olan kitaplarındaki "Kur'an'da lahn/hata" olduğunu iddia ettiği ifadeleri şu şekilde:

Öztürk'ün Kur'an'da Hata Var İddiası

*"Sırası gelmişken şunu da belirtelim ki dil, üslup ve ifade düzeyindeki mükemmelliğe atfen Kur'an'ın Arapça değil "Rabça" olduğuna ilişkin popüler söylem de gerçeğe tekabül etmemektedir. Çünkü Kur'an'da son derece belîğ ifadeler mevcut olduğu gibi lahn (hata) tartışmasına konu olan sorunlu ibareler de mevcuttur. Diğer bir deyişle, Kur'an'da îcâz olduğu kadar itnâb, itâle ve tatvîl de vardır. Azımsanamayacak ölçüde tekrarlar vardır. Keza ayetlerin hecelerinde ses uyumu (seci/nesir kafiyesi) sağlamak için, geçmiş zaman kalıbı yerine şimdiki zaman kalıbı kullanmak, tekil yerine çoğul, dişil yerine eril zamirler kullanmak, bazı özel isimlerin özgün şeklini değiştirmek, kelimelerin sonuna harf eklemek, harf düşürmek ve hatta "üzerine çıktıkları/çıkacakları merdivenler" şeklinde tercüme edilen *عَلَيْهَا يَظْهَرُونَ وَمَعَارِجَ يَظْهَرُونَ* ve-meârice aleyhâ yezharûn (43/Zuhruf 33) ibaresinde olduğu gibi manaya katkısı bulunmadığı halde ayet sonuna aleyhâ yezharûn (üzerine çıktıkları/çıkacakları) şeklinde bir ibare eklemek gibi hususiyetler de mevcuttur."⁶ (Mustafa Öztürk, Kur'an ve Tefsir Kültürümüz, 15-16.)*

Biz bu yazıda Mustafa Öztürk'ün Kur'an'da -haşa- lahn/hata olarak niteliği yukarıda ki hususlara birer örnek vererek Müslümanların zihinlerinde oluşturulmaya çalışılan şüpheleri izale etmeye çalışacağız.

Kur'an'da Gereksiz İfade Var mı?

Kur'an'ın bir faydadan dolayı anlamı lafız ziyadesiyle ifade etmesi, demek olan itnap, Öztürk'ün iddia ettiği gibi bir hata değil, edebi bir özelliktir. Eğer fazladan bir lafız kullanmak bir amaca mebni değilse buna "tatvil/uzatma" denir.⁷

Faydanın çeşidine göre ise "itnap" farklı kısımlara ayrılır. Bunlardan bir tanesi, has olan ifadenin üstünlüğünü ifade edebilmek için "amm" olan bir lafızdan sonra "hâs" ifade tekrar edilir. "Melekler ve Ruh yere iner." (Kadr: 4) ayetinde tanımları aynı olan fertlerin tamamını içine alan "amm" bir ifadenin sonra "el-Melaike" yine bir melek olan Cebrail'in "er-Ruh"u şeklinde ayrı bir kelimeyle gelmesi, zikru'l-hassı ba'de'l-amm" nevinden bir "itnab"tır ve Cebrail'in diğer meleklerle rüchaniyetini belirtmeye matuftur.⁸

MUSTAFA ÖZTÜRK

Ne var ki Öztürk, Kur'an'ın "i'caz"ının bir hususiyeti olan "ıtnab"ı Kur'an'daki hata ve sorunlu ibarelerden biri olarak zikretmektedir.

Ashab-ı Kehf Ayetinde Hata mı Var?!

Öztürk de oryantalistler gibi Kur'an'ı itibarsızlaştırmak için onda, bir faydaya bağlı olmayan uzatmaların olduğunu iddia etmektedir. Nitekim oryantalistler Ashab-ı Kehf'in mağarada kalış süresini kıymetlendiren "Onlar mağaralarında üç yüz yıl kalmışlar ve dokuz yılda buna ilave etmişlerdir." (Kehf: 25) mealindeki ayetin

ثَلَاثَ مِئَةٍ سِنِينَ وَازْدَادُوا تِسْعًا

yerine

ثَلَاثَ مِئَةٍ وَتِسْعَ سِنِينَ

şeklinde olması gerektiğini ileri sürdüler.

Güneş takvimine göre bir yıl 365, kamerî takvime göre ise 354 gündür. İkisi arasında 11 günlük bir zaman farkı vardır. 33 yıllık bir güneş takviminden, kamerî takvime göre 1 tam yıllık fark ortaya çıkmakta, bu durum üç yüzyıl üzerinden hesap edildiğinde ise iki takvim arasında 9 yıllık bir farka tekabül etmektedir. Buna göre Kur'an-ı Kerim üç yüz ve dokuz sayılarını ayrı zikrederek birinci de şemsi takvime göre Ashab-ı Kehf'in mağarada üç yüz yıl kaldığını söyleyen Hristiyan kaynaklarına işaret etmekte, dokuz ilavesi ile Arap'ın bildiği fakat Kur'an-ı Kerim'in nüzul zamanında henüz yazılı olarak kullanılmayan kamerî takvimi esas almakta, buna göre de mağarada kalış üç yüz dokuz yıla denk düşmektedir.⁹

Oryantalistlerin iftiralarını "hüccet" kabul eden Öztürk'ün onların ağzıyla Kur'an'a yakıştırdığı hatalar gerçekte

ise okuma-yazma bilmeyen (A'raf: 157-8), ne Tevrat'ı, ne de İncil'i görmeyen bir Peygamber'e inen kitapta olması hasebiyle ilahi bir mucizedir.

Kur'an-ı Kerim'de Tekrar

Öztürk, i'cazı ile Arab'ın en büyük ediplerini ilzam eden Allah Kelamı etrafında şüpheler oluşturmak için, Kur'an'daki tekrarları hata bağlamında zikrediyor.

Oysa Arap edebiyatına vakıf olanlar, hem ayetlerin i'cazına hem de Kur'an'ın tertibine hayran olur, bundan mahrum olanlar ise onda sadece kelimeleri ve onların oluşturdukları suretleri görür. Edebi ve dini gayeye mebni olarak zikredilen, bazen cümle tamam olduktan sonra gelen ve verdiği mana itibariyle de tekrar edilmemesi halinde ya manada ya da ibarede bozukluk olacağını izhar eden tekrarların hikmeti ancak Kur'ani bir zevke vakıf olan Rabbani âlimlerde ortaya çıkar. Bir çiçeğin arıda bala diğer hayvanlarda ise necasete dönüşmesi gibi derin bir Arapça'ya vakıf olanların nezdinde tekrarlar imanın güçlenmesine vesile olur. Bu yüzden saf bir Arapçaya vakıf olan sahabede tekrar, imana vesile olurken, Mustafa Öztürk gibi mübtediler nazarında "hata" olarak addedilmektedir.

Kur'an'da ki tekrarların işlevini şu iki sure bağlamında mülhaza edelim: "Allah Teâlâ Rahman Suresi'nin ikinci ayetinde Rahman'ın Kur'an'ı öğrettiğini الْقُرْآنَ عَلَّمَ, üçüncü ayette ise insanı yarattığını الْإِنْسَانَ خَلَقَ kelamıyla ifade eder. Kur'an'ı öğretmeyi, insanı yaratmadan önce zikrederek, kulun bu Kur'an'ı öğrenmek ve ona göre yaşamak için yaratıldığına işaret eder. Surenin baş tarafındaki 12 ayetle sureye bir mukaddime yapar; Allah'ın âleme bir mizan koyduğunu bildirir.

Farklı vurgularla “mizan” kelimesini üç defa tekrar ederek inse ve cinne pek çok nimetin hatırlatılacağı ve her biri müstakil bir mevzu bağlamında ele alınacak tekrarlara alıştırmıştır. Nasıl ki her ders, her mesai, her ameliye benzer ifadelerle başlar ve biter. Kur’an da insan için hayati derecede önem arz eden her bir nimeti müstakil bir mevzu bağlamında değerlendirir ve her birinin sonunda ins ve cinne, “Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlıyorsunuz?” diye sorar.

Mürselat suresinde on yerde tekrar edilen “Vay haline o gün yalanlayanların” ayetinde Allah Teâlâ on farklı mevzudan bahseder ve her birini müstakil bir konu olarak arz eder. “Yıldızların ışığı söndürüldüğü zaman” (Mürselat:8) diye başlayan ve “Vay haline o gün yalanlayanların” (Mürselat:15) ayetiyle biten birinci bölüm kıyametten, 16. ve 19. ayetlerden oluşan ikinci bölüm ise önceki milletlerin yok olmaları yanında, Allah’ın hakikati yalanlayanlara karşı değişmez kanunlarının olduğunu bildirir. 20. ve 24. ayetlerden oluşan üçüncü bölüm yaratılıştan ve bunun ilham ettiği takdir ve tedbirlerden bahsediyor.¹⁰

Allah Teâlâ, yaratılışın kodlarını unuttuğundan kendini kaybeden insanı sûre içerisinde esasta birbirine bağlı, detayda farklı konularda ibret yolculuklarına çıkarır ve her yolculuğun nihayetinde “Vay haline o gün yalanlayanların” ayetini zikrederek seyahati sonlandırır. Suredeki her bir yolculuğun sonunda, insana ahiret hatırlatılır, bir uyarı cümlesiyle ona “eşyayı gerçek şekliyle düşün”, denir. Tıpkı yolun ortasına yığılan bir sarhoşu polisin kaldırıp, “niçin eşyanın hakikatini yalanlarcasına, araçlara ait olan bu yolu yatak olarak kullanıyorsun şeklinde uyarması gibi.

Sarhoş başka bir sokağa girip, öncekinde olduğu gibi yatarsa polis onu kaldırır ve aynı cümleyle ikaz eder. Allah Teâlâ da dünyaya dalan bu dalışıyla yaratılış amacını unutan insana “kendine gel” der.

Geçmiş zaman/Mazi Fiil Yerinde Muzari Fiil Kullanmak Kur’ani bir Hata mı?

Oryantalistler Kur’an’ın mazi fiil yerinde muzariyi kullandığını, böyle bir kitabın “i’caz”ından söz edilemeyeceğini iddia ederek Müslüman zihinleri iğva etmektedirler. Oryantalistlerin işaret ettiği ayetlerin manalarını idrak etmekten mahrum Öztürk gibi mustağribler de oryantalist etkiyle Kur’an’ın mazi (geçmiş zaman fiili) yerinde, muzari (şimdiki zaman fiili) kullanmasının hata olduğunu iddia etmektedirler. Oryantalistlerin iddialarına mesnet teşkil ettikleri bir ayeti tahlil ederek mevcut halin bir lahin mi olduğunu yoksa Kur’an’ın “i’caz”ına mı delalet ettiğini görelim:

- İbrahim’in oğlu İsmail:

فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ السَّعْيِ

“Babasıyla birlikte yürüyüp gezecek çağa gelince,

قَالَ يَا بُنَيَّ إِنِّي أَرَى فِي الْمَنَامِ أَنِّي أَذْبَحُكَ
فَانظُرْ مَاذَا تَرَى

‘Yavrucuğum! Rüyada seni boğazladığımı görüyorum. Bir düşün, ne dersin’, dedi.” (Saffat: 102).

Kur’an’ın hasımları masum insanların imanlarıyla oynamak için ayette geçen آرى “era/görüyorum” fiili yerinde آرى “reaytü/gördüm”, آذبحُ “ezbahu/boğazlıyorum” fiili yerinde de ذبحت “zebahtu/boğazladım” fiillerinin olması gerektiğini iddia etmektedir.

Fiili muzari teceddüd ifade ettiğinden bu kıssada, bir hadisenin olup bitiğini izah etmek için kullanılan fiili maziden daha uygundur. Zira Hz. İbrahim bu rüyayı birkaç defa görmüştür. Nitekim konu ile alakalı Kurtubî şunları nakletmektedir: “Hz. İbrahim terviye gecesi sanki ‘Allah oğlunu kurban etmeni emrediyor.’ diyen birini gördü. Sabah olunca kendi kendine, ‘Acaba bu rüya Allah’tan mı, yoksa Şeytan’dan mı?’ diye düşündü. İkinci gece aynı şekilde rüyayı yine gördü. Sabah olduğunda anladı ki bu rüya Allah’tandır. Bu yüzden bugüne, ‘Yevm-u Arafa’ dendi. Üçüncü gece benzer rüyayı yine gördü, bu defa onu kurban etmeye karar verdi. Bu yüzden bu güne ‘yevmu’n-nahr’ dendi.¹¹ Hz. İbrahim mazi fiil yerinde “era, ezbahuke/görüyorum, kesiyorum” şeklindeki muzari fiilleri kullanarak, rüyanın bir defaya mahsus bir görme olmadığını, geçmişte gördüğünü, an itibariyle de görüldüğünü, yarın da görme ihtimalinin yüksek olduğunu bildirdi. Bunun için “görüyorum” ifadesini kullandı. Tıpkı bunun gibi sürekli midesi ağrıyan kişi de, “midem ağırdı.” yerine “ağırıyor” şeklinde şimdiki zaman kipini kullanır.

Kur’an-ı Kerim mazi fiil yerinde muzari kullanarak insanları Kur’an’ın içine çeker, nükteleri kavramalarına yardımcı olur. Olayı gözler önünde yaşıyor gibi anlatır. Görüldüğü gibi Öztürk’ün hata olarak gördüğü mazi fiil yerinde muzari kullanmak oryantalistlerin ve talebelerinin idrakini aşan Kur’an’a mahsus yüksek bir anlatımdır!

Kur’an Niçin Tekil Yerinde Çoğul Kullanır?

Oryantalistler Kur’an’ın zamirler arasında mutabakata riayet etmediğini,

bazen cemi/çoğul zamiri müfred bir merciye gönderdiğini ya da tersi bir uygulama yaptığını, bunların da ibare hataları olduğunu iddia etmektedirler.

Önce zındıklar tarafından dile getirilen fakat ulemanın kaleme aldığı reddiyelerde, “Bu tür meseleler Kur’an’da hata olduğuna değil, onun i’cazına işaret eder.” denilerek tafsil ve tasfiye edildi. Bu süreçte, Kur’an’ın derin nükteleri de ortaya çıktı. Ne var ki Öztürk reddiyeler karşısında çürüyen iddialarda şimdi kendisine kariyer arıyor.

مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ الَّذِي اسْتَوْقَدَ نَارًا فَلَمَّا أَضَاءَتْ
مَا حَوْلَهُ ذَهَبَ اللَّهُ بِنُورِهِمْ وَتَرَكَهُمْ فِي ظُلُمَاتٍ
لَّا يُبْصِرُونَ

“Onların (münafıkların) misali, karanlık gecede ateş yakan kimsenin durumu gibidir. Ateş yanıp da etrafını aydınlattığı anda Allah, hemen onların aydınlığını giderir ve onları karanlıklar içerisinde bırakır (artık hiçbir şeyi) görmezler.” (Bakara: 17) ayetinde “binûrihim/onların nuru” terkiibindeki “onlar” zamiri lafız itibariyle tekil olan “الَّذِي”ye dönüşüyor ki, oryantalistlere göre müfred olan “الَّذِي ellezî”den dolayı ayet “zehebella-hu bi nûrihi” şeklinde olmalı ya da “الَّذِي” ismi mevsulü sıla cümlesiyle birlikte “meseluhum kemeseli’llezîne’s-tevkadû nâran” şeklinde “cem”i gelmeliydi.

Allah Teâlâ Bakara Suresi’nde münafıkların sıfatlarını saydıktan sonra onların imanlarını küfürle değiştirme hallerini şiddetli karanlık bir gecede ateş yakan, çevresi aydınlanıp ateşin ışığından ve sıcaklığından istifade etmeye başlayan, tam bu esnada ışığı sönen, karanlığa gömülen, çevresindeki bütün herkesin hareketsiz kaldığı bir adama (ya da topluluğa) benzetiyor.

Zamirin niteliği itibariyle kendi gibi müzekker ya da müennes bir isme ya da nicelik olarak müfred, tesniye ya da cemi bir merciye dönmesini dikkate alanlar, bu olmayınca “Kur’an’da hata bulduk” diye yaygara çıkaranlar Allah’ın Kelamındaki i’caz’ı idrak etmekten mahrum mübtedilerdir.

Müfessirler mezkûr ayeti aşağıdaki şekilde tahlil ettiler: “ellezî” lafız itibariyle müfred, İsmi mevsullerin “amm” lafızlardan olması cihetiyle de mana yönünden cem’i kabul edilir. Dolayısıyla zamir müfred olduğunda “ellezî”nin lafzına cem’i olduğunda ise manasına döner.

Ateşi yakan kişi tek, ısınan ve aydınlananlar ise çok olduğundan Allah Teâlâ ismi mevsul olan “ellezî”yi “müfred” getirerek, “Ateşi yakan”ın bir kişi olduğunu beyan etmiştir.

Ayette münafıklar (müşebbeh), karanlıkta ateş yakan adama benzetiliyor, Allah Teâlâ da “binûrihim” deki zamiri “hum” şeklinde cemi getirerek doğrudan imanları sönen münafıklara gönderiyor. Zamir müfred olan “ellezi”ye değil de, münafıklara gittiğinden mutabakat problemi söz konusu olmuyor.

Ayette münafıkların bizzat kendileri ateş yakan adama değil, onların halleri ateş yakan adamın hikâyesine benzetilmektedir. Benzer şekilde Cuma suresinde de:

مَثَلُ الَّذِينَ حُمِّلُوا التَّوْرَةَ ثُمَّ لَمْ يَحْمِلُوهَا
كَمَثَلِ الْجِمَارِ يَحْمِلُ أَسْفَارًا

“Kendilerine Tevrat yükletilen sonra da onu taşımayanların (onunla amel etmeyenlerin) durumu koca koca kitaplar taşıyan merkebin durumu gibidir” (Cuma: 5) denilerek, Tevrat’la amel etmeyen Yahudiler (çoğul) kitap taşıyan eşeğe (tekil) benzetilmiştir.

“الَّذِي ” çoğul anlama delalet eden “cem” gibi lafız müfred, manası cem olan bir “mevsufun” sıfatıdır. Sıfat olan “ellezi” mevsufuna delalet ettiğinden, mevsuf hafzedilmiş sadece sıfat kalmıştır.

“Hata var” diye iftira edilen ayette münafıkların imanlarından istifade edeme hallerinin gece karanlığında ateş yakan adama benzetilmesi, “müşebbeh”le, “müşebbehun bih”in irtibatını o derece tesis etmiştir ki “müşebbehun bih”deki zamir doğrudan “müşebbeh” olan münafıklara dönmüştür. Manayı bozmadan, ifadeye rekâket düşürmeden bunu yapabilmek ise ancak Allah Teâlâ’ya mahsus bir durumdur. Allah-u Ekber ve lillahilhamd.

Kur’an Niçin Müzekker/Eril, Yerinde Müennes/Dişil Kullanır?

Oryantalistler, Kur’an-ı Kerim’de müzekker/eril yerinde müennes/dişil kelimeler kullanıldığını iddia etmekte, Öztürk de Kur’an’da ki hatalar(!) bağlamında bu hususu zikretmektedir. Nitekim Kur’an düşmanları

تِلْكَ عَشْرَةٌ كَامِلَةٌ

“Tam on gün” (Bakara: 196) ayetinde müzekker-müennes uyumuna riayet edilmediğini iddia etmektedir.

Başlangıç düzeyinde bir Arapça’sı olanlar üçten ona kadar sayıların, madûd-ları/temyizleriyle bir birine zıt olduklarını, dolayısıyla müennes bir sayının madudunun müzekker olduğunu bilir. Bu malumat çerçevesinde yukarıdaki ayeti okuyanlar “kâmile” kelimesiyle “aşere” kelimeleri arasında uyum olmadığını bunun da hata olduğunu iddia etmektedirler. Yani mesele Kur’an’dan değil onu anlayamayan sığ idrakten mütevellittir.

Temettü haccına niyet eden fakat kurban kesemeyen bir hacı adayını üç günü hac mevsiminde Harem’de, yedi günü de döndüğünde olmak üzere toplam on gün oruç tutar. Bu hususu anlatan ayeti kerimede

فَصِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ

“Üç gün oruç” önceden geçtiğinden dolayı devamda “eyyam” kelimesi bir daha zikredilmez ve ayet:

تِلْكَ عَشْرَةٌ كَامِلَةٌ

şeklinde nazil olur. Yani “madud” olan “eyyam” kelimesi Kur’an’ın az kelimeyle çok şey anlatmasının bir özelliği olarak tekrar zikredilmez. Ayrıca “sıyam” kelimesini duyan herkes de bunun güne mahsus bir ibadet olduğunu anlar. Nitekim bahse medar olan konu da da “kâmilatun” kelimesi “temyiz” değil, “aşere” kelimesinin sıfatıdır. Madud ise yukarıda da ifade ettiğimiz gibi “eyyam” kelimesidir.

“Kâmile” kelimesinin temyiz olduğunu iddia edenler ise ya “madudun” “kamilât” şeklinde cemi ve izafet halinde gelmesi gerektiğini bilmiyorlar ya da Öztürk gibi Arapça alt yapısı olmayanları yanlış bilgilendirip “Kur’an’da hata var” derekesine çekebilmek için bunu kasıtlı yapıyorlar. Meselenin kurgu safhasının oryantalizme ait olması dikkate alındığında tek bir ihtimal kalmaktadır ki o da oryantalistlerin bunu bir plan dâhilinde kasıtlı olarak yaptıklarıdır.

Öztürk, oryantalizmin kitapları yerine tefsirlere baksaydı bu ve benzeri yerlerde hata değil, i’caz-ı Kur’an-ı görecek ve yerinden fırlayıp avazı çıktığı kadar “Ne büyüksün Ya Rabbi!” diye bağıracaktı.

Oryantalizmin imanlarını sarstığı müzdarıpler kudemanın eserlerine dönerlerse Kur’an muarızlarından hata olarak duydukları her meselede meani, beyan, bedi ilimlerinin alanına giren pek çok incelikler olduğuna tanık olacaklar.

Müslüman Allah Teala ile Alay Eder Mi?!

Kur’an-ı Kerim bütün hamd şekillerini içine alan bir çapta “elhamdü” ifadesi ile başlar. Müslüman, “Rabbine hamdederek Onu tesbih et” (Nasr: 3) emrine muhatap olup; “tesbih” ile Rabbinin şanının yüce olduğunu ilan eder, Onu bütün noksanlıklardan tenzih eder. “Hamd” ile ne kadar kemal varsa Ona ait olduğunu ilan eder. Allah Resülü de her hayırlı ameliyeye “hamd” ile başlayarak Allah’ı tâzim etmeyi telkin etti. Kur’an’ın gölgesinde neşvu nema bulan Müslüman da, yürüyüşte, oturuşta, kalkışta, ders anlatışta, makale yazışta hep hamd suretinde olur, bu haliyle kâfirden, müşrikten, münafıktan ayrılır. Ne var ki millet evlatlarına bunları anlatmakla memur olan Öztürk, Allah Teâlâ ile alakalı sarf ettiği ifadelerle adeta Kur’an’la savaşmakta, Allah ile alay etmektedir. İşte buyrun noktasına, virgülüne dokunmadan Öztürk’ün Allah tasavvuru:

“Allah’ın Mekke döneminde diğer tanrılarla didişmeye pek niyeti yoktu ve bu yüzden elçisine ‘Sizin dininiz/inancınız size, benim dinim/inancım bana!’ demesini tembihliyor, böylece konjoktüre uygun konuşuyordu.”¹² (Öztürk, Kısaların Dili, 55.)

“Ahiret inancına sıkça vurgu yapması, sevgiyi çoğaltmaya çalışması hasebiyle bir ahlak ve adalet tanrısı gibi görünen Allah, müminlerin Medine’ye göç etmeleri ve orada güçlenmeleri üzerine yine konjoktüre uygun olarak savaştan söz

etmeye başladı.(...) “Medine’ye hicretten sonra Tanrı Hicaz’da yalnız benim sözüm geçinceye dek “kâfirleri nerede bulursanız orada haklayın!” fermanını saldı ve bu ferman uyarınca müminler vaktiyle sürgün edildikleri Mekke’yi fethettiler.”

“Hülasa kendini “âlemlerin rabbi” olarak tanıtan Allah gerektiğinde sosyal çevreyi dönüştürme aracı olarak, gerektiğinde de temel sosyal fikirlerin önemini gösterme aracı olarak şiddete başvurmadan kaçınmadı.”¹³(Öztürk, Kıssaların Dili, 56.)

“Doğrusu bu Tanrı, Karen Armstrong’un ifadesiyle, “son derece zalim, tarafgir ve katil bir tanrıdır. Orduların tanrısı, Yahava Sabaoth olarak bilinecek olan bir savaş tanrısıdır bu. Kendi gözdeleleri dışında hiç kimseye küçücük bir merhamet kırıntısı taşımayan, basit bir kabile tanrısıdır.”¹⁴(Öztürk, Kıssaların Dili, 53.)

Öztürk, sanki Allah Teâlâ’dan değil de insanların uydurduğu tanrılardan bahsediyormuş gibi bir üslup kullanmakta, Allah Teâlâ’nın Yunan tanrılarının kendi aralarında ki mücadelesi gibi Mekke tanrılarıyla “didişme”sinden söz etmektedir. Öztürk Allah Teâlâ için “diğer tanrılarla pek didişmeye niyeti yoktu” derken de cesaret problemi yaşadığına, “konjoktüre” göre davrandığına, şiddet uyguladığına, Karen Armstrong’tan tenkit etmeden yaptığı nakille Rahman ve Rahim olan Allah’ın “son derece, zalim, katil olduğuna” vurgu yapmakta, daha başka tahkir edici ifadeler kullanarak hiçbir Müslümanın cesaret edemeyeceği bir üslupla Kur’an-ı Kerim gibi Allah Teâlâ’yı da itibarsızlaştırmaya çalışmaktadır. Kur’an’ın, kullarına asla zulmetmediğini (Fussilet: 46) beyan ettiği Allah Teâlâ, Öztürk’ün literatüründe “zalim”dir.

Müslümanların tenzih ve takdise memur ve mecbur olduğu Allah Azze ve Celle ile alay eden, en bayağı sıfatları ona izafe eden Öztürk’e şu ayet buyuruyor ki;

وَلَئِن سَأَلْتَهُمْ لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ
قُلْ أِبَالَهُ وَآيَاتِهِ وَرَسُولِهِ كُنْتُمْ تَسْتَهْزِئُونَ

“Onlara soracak olsan mutlaka, “Biz lafa dalıyor eğleniyorduk, hepsi bu!” derler. De ki: “Siz Allah ile, Onun ayetleriyle ve peygamberiyle mi alay ediyorsunuz?” (Tevbe: 65).

Kariyer yapmak için yüksek lisans tezlerini özetleyip makaleye dönüştüren, Allah Teâlâ ile istihza eden cümleleri sarf ederek Kur’an düşmanlarına, “Eğer Allah’la, Onun Kitabı’yla hesaplaşacak Müslüman adı taşıyan birini arıyorsanız işte icraatlarım ortada, yaptıklarım, yapacaklarımın teminatıdır. Hiçbir oryantalistin söylemeye cesaret edemeyeceği cümleleri kurar, sonra da akademik çalışma diyerek onları heyetlerden geçirir, hakemli dergilerde neşrederim. Birkaç gazeteci ile ekranda bunları tevil eder, hakkımda kadınlara “Kur’an hakkında radikal yorumları olan bir hoca” muhtevalı yazılar yazdırır, bu uğurda mücadele ederim. Ama bütün bunlara rağmen Kur’an’ın yakasını bırakmam.” der.

Kur’an’ın Kitab-ı Mukaddes’ten İktibas Olduğu İddiası

Allah Resulü, etrafı dağlarla çevrili bir beldede Mekke’de dünyaya geldi. O doğduğunda insanlar ne Roma okullarını, ne Yunan filozoflarını, ne de Hind felsefesini biliyordu. Kâbe’den dolayı Arap Yarımadası’nın çekim merkezi olan Mekke’de okur-yazar olanların sayısı on yediydi.

Tevrat ve İncil İbranice olduğundan ümmi olan halk doğal olarak Ehl-i Kitab'ın kültürüne yabancıydı. İnsanlar tarihi ve medeni birikimlerini şifahi olarak paylaşıyor, nesiller arasında irtibat şiiirle sağlanırdı.

Allah Azze ve Celle peygamberini çevresi engin çöllerle sarılı, ümmiliğin hâkim olduğu¹⁵ böyle bir şehirden seçti. Ümmi Peygamber¹⁶ okuduğu ayetlerle Mekkelilere hiç duymadıkları hâdiselerden, gaybî hakikatlerden, iman esaslarından bahsetti. Onu, hayretler içerisinde dinleyen müşrikler Kur'an-ı Kerim'in Allah Resulü'ne yazdırıldığını iddia ederek vahiy çevresinde şüpheler oluşturup Kur'an-ı Kerim'i engelleyebileceklerini düşündüler. Kur'an'ın Allah Resulü'ne Rum asıllı Hristiyan köle Cebr en-Nasrânî tarafından yazdırıldığını iddia ettiler. Ne var ki daha sonra Müslüman olan bu köle efendisi tarafından, "Muhammed'e bunları sen öğretiyorsun." diye dayak yerken "Hayır! Allah'a yemin olsun ki o bana öğretiyor ve yol gösteriyor." diyerek¹⁷ hem iddiaları reddetti, hem de onun etrafında oluşturulmaya çalışılan şüpheleri izale etti.

Müşriklerin Kur'an'ı isnat ettikleri kişi hem bir köle, hem de Rum asıllıydı; yani Arapça'ya yabancıydı. Farz-ı muhal, böyle bir durum söz konusu olsaydı, Cebr, Mekke aristokrasisinin reddettiği bir Peygamber'i etkisiz hale getirmek ve karşılığında hürriyetine kavuşmak için "Evet bunlar bana aittir." demez miydi?! Ya da "Bu Kitap bana aittir." dolayısıyla ona değil de bana iman edin çağrısında bulunmaz mıydı?! Sonra Hristiyanlığın öğretilerine bağlı olan bu köle dinini terk edip -haşa- uydurma bir Kitab'a inanır mıydı?!

Ayrıca "muallaka-i seb'a (yedi askı)" şairlerinin dahi bir sûresinin benzerini yazmaktan aciz kaldığı bir Kitab'ı, acem bir köle nasıl telif edebilirdi? Uzayıp giden ve cevapsız kalan bu sorular Mekkelilerin iddialarını çürütüp, yok etti.

Kur'an-ı Kerim'in "Lâ ilâhe" derken Allah'tan başka bütün hâkimleri, İslam'dan başka bütün sistemleri reddetmesi; bütün Ebû Cehillerle, bütün Karunlarla, bütün Be'lamlarla hesaplaşması, cihadın hüküm yalnız Allah'ın oluncaya kadar süreceğini ilan etmesi, Ona iman edenlerin emperyalist devletleri yıkıp parçalamaları, küresel güçleri ürkütmüş ve her devirde onları Kur'an merkezli İslam'ı itibarsızlaştırma çalışmalarına sevk etmiştir. Bunun kurgu aşamasında bizzat kendileri, dağıtım-pazarlama ayağında ise adı Hüseyin, adı Mustafa olanlar rol almıştır.

Her asırda İblis'in parlamentosu yıllık planları görüşürken İslam'ı yegâne tehlike olarak masaya yatırır, onun rükn-ü esâsîsi olan Kur'an'a karşı yürütülen mücadelede inandırıcılığını yitiren iddialar revize edilir, yalanları müdafaa edemeyen ya da dağıtımda isteksiz olan personelin tasfiye kararı alınır.

Müşrikler, Kur'an'a karşı "Cahiliyye"yi korumak için o günün şartlarında bütün yollara başvurmuş fakat Allah Resulü'nün ümmi oluşunu inkâr etmemişlerdi. Bu yüzden Kur'an'a hep hariften kaynaklar aramışlardı. Ne var ki Kur'an'a kaynak bulma gayretleri her defasında akamete uğramıştı.

Kur'an okundukça çöl sustu, edebiyat meclisleri itibarını yitirdi, Arap'ın kültür ve medeniyet hafızası olan şairler yenildi.

23 yıllık bir mücadelenin sonunda bütün bir yarımada ümmî peygamberin okuduğu Kur'an'ın etkisiyle hem sîretini, hem de sîretini değiştirdi.

Müşrikler gibi, oryantalistler de sarsıldı Kur'an-ı Kerim karşısında. "Muhammed ümmî olduğu halde bu kadar geniş bir yelpazede, bu kadar farklı konudan nasıl bahsedebilir ve insanlar üzerinde nasıl bu derece müessir olabilir, Kur'an'daki bu ilmi nereden aldı?" diye kendilerine defaatle sorular yönelttiler. Rıhtıma kadar geldiler, ama gemiye binemeyip, iman edemediler. Tarih boyu Kur'an düşmanlarının Onunla olan mücadelesini ve mağlubiyetlerini incelediler. Ulaştıkları bütün sonuçlar onlara; "Kur'an'ın rüchaniyeti onun vahiy, tebliğ eden Hz. Muhammed'in de Allah'ın Resul'u olduğuna delildir." dedi. Fakat onlar vazifelerine sadakat gösterip delillere rağmen inkârı seçtiler, yeni bir cephe açıp Allah Resulü'nün okur-yazar olduğunu iddia ettiler. Tarihi veriler onun ümmî olduğunu ispat edince, çaresiz "Biz ne diyorsak odur." dediler. Bu çerçevede "Kur'an'ın kaynakları" başlığını taşıyan eserler kaleme aldılar. Allah Resulü'nün Kur'an-ı Kerim'i, Tevrat ve İncil'e bakarak yazdığını iddia ettiler. Ümmiliği inkârla başlayan bu iftirayı o derece ileri götürdüler ki, Arapça'yı tahrif etmek için bir Hıristiyan tarafından hazırlanan "el-Müncid" adlı lügatın ilk baskısının "mim" maddesinde "Muhammed" kelimesi açıklanırken "Efendimiz'in önünde İncil, elinde kalem işlevi gören bir tüy olduğu halde ondan nakilde bulunuşunu (!) gösteren bir resim yayınladılar."

Kur'an'ın önceki kitaplardan intihal olduğu iddiasına insanları inandırabilmek için, bunu imkânsız hale getiren Allah Resulü'nün ümmî olamayacağını söylediler, bu noktada muasır akademis-

yenlerden kendilerine şahidler de buldular. Kimi gönüllü, kimi de oynanan oyundan habersiz olan bu taife, ümmiliğin zıddının okur-yazar, cahilin karşıtının ise âlim olduğunu temyiz edemedi, "Tabi ki Peygamber okur-yazardı." diyerek ümmiliği reddetti. Bu reddedişle de oryantalizmin Kur'an'ın vahiy olmadığı yönündeki iddiasına zemin hazırladı. Oysa ki Allah Resulü hayatının hiçbir devresinde ne bir metin yazdı, ne de yazılı bir metni bakarak okudu.¹⁹

Allah Resulü'nün ümmî olduğundan bahseden ayet-i kerimeler Medenî'dir. Sadece okur-yazar olmadığını bildiren ayet Mekkîdir (*Ankebut:48*). Konu ile alakalı hadislerin tamamı ise Medenî'dir. Bu durum ümmiliğin onun hayatının bütün evrelerini kapsadığını ve değişmez bir vasfı olduğunu göstermektedir.

Mektebe gitmeyen, hiçbir hocadan ders almayan ümmî birinin gelmiş ve gelecek bütün zamanların bilgisinden bahseden Kur'an'ı tebliğ etmesi ve bu Kitab'ın dünyanın en çok okunan kutsal olması ilim tarihinin en büyük hadisesidir. Bu durumu gölgelemek isteyenler Allah Resulü'nün ümmî olduğunu reddederek, Kur'an'ın ilahi oluşu etrafında şüpheler oluşturmak istemektedir.

Siyer kitapları, Onun hayatını en küçük ayrıntısına varıncaya kadar nakletmesine rağmen okuduğundan ya da okumayı öğrendiği bir şahsın adından bahsetmemektedir.

Bilgiye ulaşmanın vasıtası olan yazı, Allah Resulü'nün kaynağının vahiy olması bağlamında değerlendirildiğinde görülecektir ki, ümmîlik Allah Resulü için bir nakısa değil bilakis onun nübüvvetinin en güçlü şahitlerindendir.

Rudi Paret'i Tasdik Eden Tefsirci

Oryantalist olmanın zorunlu bir sonucu olarak Kur'an'a saldıran Rudi Paret, Kur'an'ın Allah Resulü tarafından Ahd-i Atik'ten uyarılma olduğunu iddia etmekte, Öztürk de onun bu hezeyanlarına katıldığını belirtmekle yetinmeyip, Paret'in iftiralarını "anılmaya değer tesbitler" olarak nitelemektedir:

"Vakıa, Muhammed daha çok Eski Ahit kıssalarına, özellikle Nuh ve Tufan kıssasına başvurmuş ve bunları -Vahiy Tarihi'nin (Heilsgeschichte) erken döneminden diğer örneklerle insicam içerisinde- nesilden nesle, kavimden kavime tekerrür eden bir 'ilahi azap' modeli geliştirmek amacıyla kullanmıştır. Bu esnada Eski Ahit kahramanları asli hüviyetlerinden epey bir bölümünü yitirmişlerdir. Nuh, Lut ve Musa, Muhammed'in kendi şahsının birer numunesi haline gelmişlerdir. Onların karşıtları, yani Nuh ve Lut'un kavimleri, Firavun ve Mısırlılar ise Muhammed'in çağdaşı müşrik Mekkelilerin rolünü üstlenmişlerdir. (...) Muhammed, Kitâb-ı Mukaddes'teki malzemeyi iktibas ederken, Eski-Ahit yazarlarının (Chronisten) edebi hikâyeciliğiyle rekabet etmek gibi bir amaç taşımıyordu. Onun için birinci derecede söz konusu olan 'içerik'ti."20 (Öztürk, Kıssaların Dili, Ankara, 2010, 72-3.)

Öztürk, Paret'in Allah Resulü'nün Kur'an kıssalarını Eski Ahit'ten aldığı, sonra bunları 'ilahi azap' modeline dönüştürdüğü, ardından da kendi zamanına uyarladığı yönünde ki iftiraları için, bunlar "anılmaya değer tespitlerdir" ifadesini yetersiz görüyor ve şunları söylüyor:

"Kur'an'daki kıssaların mahiyet ve işlevi bağlamında katıldığımız bu görüşlere itiraz edildiği, dolayısıyla Kur'an kıssalarının tarihî gerçeklikle birebir örtüştüğü

fikri benimsendiği takdirde Allah'ın iradesinin farklı zamanlar açısından niçin "Geçmişte öyleydi; şimdi böyle" şeklinde ifade edilebilecek tarzda yansıdığına makul bir izah bulmak gerekecektir."21 (Öztürk, Kıssaların Dili, Ankara, 2010, 73.)

Cevap Ver Öztürk!

Evet, Kur'an'ı Kerim'i anlatmaya memur bir zat, ona uydurma diyen bir oryantalist katıldığını belirtiyor. Eğer Öztürk'te zerre kadar ilim ve fikir namusu olsaydı Kur'an'ın uydurma olduğunu iddia eden oryantalist katılmadan önce şu hususlara cevap verecek, sonra da bütün bu iddiaların ne kadar ilmi ve tarihi hakikatlere aykırı olduğunu görecekti. Kur'an'ın -haşa- uydurma olduğunu iddia eden Öztürk şunlara cevap versin:

Allah Resulü ile aynı zaman ve mekânı paylaşan Mekkeli müşrikler, O'nun ümmi olduğunu yani okuma yazma bilmediğini kabul etmiş, bu yüzden Kur'an'ı O'na başkalarının yazdığını ileri sürmüşlerdi. Görüşlerine katıldığını söylediğin Paret'in iddia ettiği gibi eğer Allah Resulü "Kitab-ı Mukaddes"-ten iktibas edecek şekilde okuma yazma bilseydi O'nu susturmak için bütün imkânlarını seferber eden müşrikler pekâlâ bunu delil olarak kullanır, mücadelelerini de bu delil üzerine bina etmezler miydi? Muhal farz, bu iddianın bir an için doğru olduğunu düşünelim... Bu durumda Allah Resulü'nün hangi dillerde okuma yazma bildiği meselesi ortaya çıkmaktadır. Zira oryantalistlerin de itiraf ettiği gibi Ahd-i Atik İslam'dan önce Arapça'ya tercüme edilmemişti. İngilizler, el-Mevsûatu'l-Birîtaniyye'de ilk Ahd-i Atik tercümesinin Abbasi Devleti'nin ilk yıllarında olduğunu belirtmektedirler.²² Kendini muteber bir akademisyen olarak gösteren Öztürk bu durumda Allah

Resulü'nün kimden ve nerede İbranice öğrenip de Tevrat'tan iktibasta bulunduğunu ispat etmesi gerekir. Elinde oryantalist yalanlar dışında ne var?!

Paret'in işaret ettiği, Öztürk'ün de kattığını belirttiği kıssalar hususunda iki kitap arasındaki kısmi benzerliğin nedeni her ikisinin de Allah'ın vahyi olması hasebiyledir. Eğer benzerlik bir Kitab'ın diğerinden intihal edildiği anlamına gelecekse Tevrat'la İncil arasındaki benzerlik Kur'an'a kıyas edilmeyecek kadar çoktur. Bu durumda Öztürk Hz. İsa için de, İncil'i Tevrat'tan iktibas etti mi diyecektir?!

Eğer Kur'an, Öztürk'ün de iddia ettiği gibi tahrif edilen Tevrat'tan iktibas edilseydi, benzerinin yazılamayacağı yönünde müşriklere meydan okurken (*Bakara: 23*), Mekkeliler, "İşte meydan okumaya vasıta yaptığın meseleler Tevrat'ta da var" diye onlarla Kur'an'ın karşısına çıkmazlar mıydı? İnsanlar, "Tevrat varken, onun bir kopyası olan Kur'an'a gerek var mı?" diye itiraz etmezler miydi? Madem kıssalar önceki kitaplardan iktibas edildi, o halde Tevrat ve İncil de olmayan Hz. Hûd, Salih ve Şuayb kıssalarını Allah Resulü nereden aldı?!

Rudi Paret'in Kur'an'ın, Ahd-i Atik'ten intihal olduğu iddiasına katıldığını söyleyen Öztürk; müntesiplerini insanlığı Yahudi adına sövmeye, kan dökmeye davet eden, şirki meşrulaştıran muharref bir Tevrat'la; Allah'ın hâkimiyetine çağırın, göklerin nizamıyla yere müdahale eden, ırka dayalı sistemlere son veren, üstünlük takvadadır diyen, şirkin Allah'a karşı işlenen en büyük terör suçu mesabesinde olduğunu dolayısıyla da asla affedilemeyeceğini ilan eden Kur'an'ı aynı bağlamda değerlendirip, ikincisinin birinciden alıntı olduğunu söylemesi ilmi olduğu kadar vicdani açıdan da cinayettir.

Mucizelerin İnkarı

Öztürk, risaletin şahidi olan mucizelerle alakalı da şunları söylemektedir:

*"Hissi mucizelerle ilgili rivayetlerin haber-i vahid türünden olması ve kesin bilgi değeri taşımaması gibi teknik konular bir tarafa bu tür rivayetler bize öyle geliyor ki Müslümanların bilhassa Hıristiyanlar ile polemiklerinde Hz. Muhammed'in en azından mucize konusunda Hz. İsa'dan aşağı kalır bir yanı olmadığı fikrine mesnet kılmak için uydurulmuştur."*²³

"Evet, Hz. Muhammed'e nispet edilen hissi mucizeler büsbütün uydurmadır." (Öztürk, a.g.e., 65).

Öztürk, Paret'in Kur'an'ın uydurma olduğu yönündeki hezeyanını onayladığından ya Kelamullah'ı okuma gereği duymuyor ya da "Uydurma olduğundan üzerinde dilediğim gibi tasarruf yetkisine sahibim." diyor. Eğer Öztürk bütüncül bir nazarla Kur'an-ı Kerim'i okusaydı görecekti ki, Allah Rasulü'ne, verilmeyen hissi mucize değil, "el-mu'cizetu'l-muhlike/ inanmayanların helakine sebep olan mucize"dir. Zira Kur'an-ı Kerim, Allah Resulü'nün irşâd amaçlı pek çok hissi mucizesinden bahsetmektedir: Bedir'de Allah Resulü'nün attığı toprağın müşriklerin gözlerine isabet etmesi (*Enfal:17*), Bedir'de bin (*Enfal:9*) ardından üç ve beş bin meleğin gelmesi (*Al-i İmran:124-5*), Allah Resulü'nün bir gece Mekke'den, Kudüs'e gitmesi (*İsra:1*), Kur'an'ın gelecekte haber vermesi (*Rum:1-4*), ayın ikiye yarılması (*Kamer:1-2*) hissi mucizeden başka nasıl izah edilebilir?!

Ne gariptir ki ümmetin çocuklarına Kur'an-ı Kerim'i öğretmeye memur birisi, Allah'ın ayetlerine Rudi Paret'in yalanları kadar itibar etmiyor.

İki tane kardeşimiz gelsin sadece bir gün bu kitapları bir de sen okut. Gör o zaman ilim, yüksek lisans tezlerini özetleyip sonra da makale diye neşretmeye mi benziyor.”

Öztürk, resmi manada “vaiz” olmadığını bildiği halde ısrarla “Vaiz Şenocak” terkihiyle vaizliği tahkir ediyor, kendince şöyle demeye çalışıyor, “Sen hep Arapça eserler okuyan, bense bir yazıda bir ayet yazan, onu da yanlış yazan akademisyenim!” Buraya kadar olanı anladık da, asıl anlaşılması gereken mühim mevzu şudur ki, Allah Teâlâ, Kur’an-ı Kerim’de kaç ayette “vaaz” ettiğinden²⁴ yani “vaiz” olduğundan, vahyi tebliğ eden peygamberinin “vaiz”²⁵ kimliğinden bahsediyor. Oryantalizmin Türkiye distribütörü, “vaiz” kavramıyla bize değil, aslında en büyük vaiz olan Allah Azze ve Celle’ye, onun vaiz peygamberlerine hakaret ediyor. Yoksa bizim için “vaiz” olmak, “müezzin” olmak bile büyük bir şereftir. Zira Hz. İbrahim ve İsmail’in cami temizleyicisi olduğu İslam mabedinde²⁶, süpürgeci olmayı milyon defa, Rudolf Bultmann’la meslektaş olmaya tercih etmeyiz.

Hepsi Yalan

Öztürk sebbiyelerinde “çok şey söyledi” gözükererek, söylemesi gerekeni ifade etmekten imtina etti. Oysa yapması gereken çok basitti, “Kur’an’da masal vardır ya da yoktur.” diyecekti veya “Allah kelamında masal olmaz, Allah masal söylemez.” diyenlerin ifadesini “dogmatiklik”²⁷ olarak niteleyen ibarenin kitabında oluş keyfiyetini izah edecekti. Fakat bunların hiçbirini yapmadı. Yalan, iftira ve hakaretle başladığı her yazısını yine aynı şekilde bitirdi. Bu cihetle sebbiyelerine dair verilecek en kuşatıcı cevap “Hepsi yalan” olacaktır.

Oryantalizmin Türkiye Distribütörü

Öztürk’ün dört sebbiyesinin birinde, tek bir ayet kullanması onu da “Lâ hükme illâ lillâh” diye yanlış yazması hem kendi seviyesini, hem de onun yazılarına onay verenlerin ilmi ve ahlaki kariyerlerini göstermesi açısından önemlidir. “Vaiz Şenocak Vakası” başlıklı sebbiyesinde “ben de biraz Arapça bilirim” babında latin harflerle yazdığı ibarede ise (“i”nin şapkasını koymasından özenle yazdığı zahir) “cem”i bir mevsufa “müfred” bir sıfat getirerek “Avâmil” düzeyinde bir metin okuyan öğrencinin bile yapmayacağı hataya düştü. “Elhamdülillahilezî ehhele abîdehu’l-fakîra...” diyerek “fakir”in “mevsufu” olan kelimeyi عبيد “ubeyd” yazması gerekirken عبد “abd”in çoğulu olan عبيد “abîd” şeklinde terkibe aldı fakat manayı doğru verdi, “kulcağız” dedi. (Bu durum bana tercümelerden okuyup da Arapça aslından dipnot gösteren bazı zevatı hatırlattı. Ayrıca ibare tevazu makamında söylendiğinden ve de yaptığı tercümeden kelimeyi mübalağalı isim-i fail olarak okuması da mümkün değil.) Diyeceksiniz ki insan hata yapmaz mı? Elbette yapar. Fakat bir tefsir hocası, bir yazısında tek bir ayet yazıp onu da yanlış yazması bir seviye meselesi değil midir? Bu kıymette bir Arapça’ya sahip olan birinin kalkıp da Kur’an’da lahn/hata var demesi, açıkça ilan eder ki, “Kendisi Oryantalizmin Türkiye distribütörüdür.”

Oryantalist Paret’in Kur’an’ın -haşayduurma olduğunu belirten görüşlerine katıldığını ikrar eden, ayrıca oryantalizmin Kur’an’la alakalı iftiralarından hareketle Allah’ın kitabında hatalar olduğunu iddia eden Öztürk’ün, bu ifadeleriyle oryantalizmin Türkiye distribütörü olduğuna itiraz etme hakkı var mıdır?

Daha Ne Yapacaktı?!

Kur'an'a uydurma diyen Paret'e katılan, Allah'la alay eden, kıssaların hakikat olduğuna inanmaya “dogmatiklidir”²⁸ diyen, Kur'an-ı Kerim'deki ayetlere rağmen Allah Resulü'ne nispet edilen “bütün hissi mucizelerin uydurma olduğunu savunan” Öztürk Kur'an'a daha nasıl saldırabilirdi ki?

Kur'an'a hakaret eden bir adamı savunacak kadar Müslüman birkaç gazeteciyi yanına alarak, “Ben Ankara ekolündüm.”; “Arkam sağlam” gibi tavır ve ifadelerle “Kur'an müdafaamızı engellerebileceğini zanneden Öztürk bilmelidir ki, değil Ankara ekolünü, bütün gazetecileri, onların etkileşim halinde olduğu üst akılları toplasa, hepsi tek safta içtima olsa yine de Kur'an'a “hata” isnat etmelerine müsaade etmeyecek, hesaplaşmadan bir adım bile geri atmayacağız.”

Malul Gazeteciler

Öztürk'ün yazı yazdığını, konuştuğu gazeteciler meseleye vâkıf olmamaları cihetiyle “malul” ve “mazurdurlar.”. Fakat Kur'an-ı Kerim'e her nevi hakareti yönelterek onu itibarsızlaştırmaya çabalayan, bununla alakalı karaladığı kitapları “işportacı tezgâhına” çevirdiği ekranlarda teşhir eden, bu haliyle de, “İşte Kur'an'a böyle düşmanlık yapılır.” diye meydan okuyan Öztürk, bütün dünyayı arkasına alsın da Allah'ın Kitabı'na zarar veremeyecektir. Silahı sadece kalem ve kelamdan ibaret olacak Kur'an müdafaası, o tövbe edene, yazılarındaki iftirallardan dolayı, Kitaplarına hakaret ettiği Müslümanlardan özür dileyene kadar devam edecek...

Bize Kur'an-ı Kerim gibi tek bir harfinde hata olmayan bir kitab indiren ve onu tahriften koruyan Allah Azze ve Celle'ye secdeler olsun.

Dipnotlar

1. bkz. İbn Kutluboğa, Şerh-u Muhtasari'l-Menar, 99.
2. bkz. Neseî, Medârik, II, 654.
3. Fussilet, 42.
4. Nisa: 82.
5. bkz. Muhammed Hüseyin, el-Musteşrikûn ve'd-Dirasatu'l-Kur'aniyye, s.118, 120.
6. Mustafa Öztürk, Kur'an ve Tefsir Kültürümüz, 15-16.
7. Bekri Şeyh Emin, el-Belâğatu'l-Arabiyye, II, Beyrut, 2004, 184.
8. İtnab çeşitleri için bkz, el-Belağatu'l-Vadiha, 251.
9. bkz İbn Âşûr, et-Tahrîr-u ve't-Tenvîr, VII, 301.
10. Diğer bölümlerin değerlendirmesi için bkz. Seyyid Kutup, Fi Zilali'l-Kur'an, VI, 3789-90.
11. Kurtubi, el-Cami'u li-Ahkami'l-Kur'an, Beyrut, VI, 68.
12. Öztürk, Kıssaların Dili, 55.
13. Öztürk, Kıssaların Dili, 56.
14. Öztürk, Kıssaların Dili, 53.
15. bkz. Cum'a: 2; Al-i İmran:75.
16. bkz. Araf: 157-8.
17. Kurtubî, a.g.e., , X, 117.
18. bkz. Abdulmuhsin el-Matîrî, Da'va't-Tâînîn, Beyrut, 206, 217.
19. Ayrıntı için bkz. İhsan Şenocak, Ümmilik, İnkişaf, sy., 9, 12-21.
20. Öztürk, Kıssaların Dili, Ankara, 2010, 72-3.
21. Öztürk, Kıssaların Dili, Ankara, 2010, 73.
22. Mahmud Mazî, el-Vahyu'l-Kur'anî fi'l-Manzûri'l-İstişrâkî, İskenderiyye, 1196, 147-8.
23. Öztürk, a.g.e., 65.
24. Nisa:58; Nahl: 90.
25. Şuara: 136
26. Bakara: 125.
27. Öztürk, Kıssaların Dili, 98
28. Kıssaların Dili: 99.

MESCİD-İ AKSA

*Ey! Semâvî dinlerin, dünyadaki beşiği;
Ey! Mîrâc'a açılan, kapıların eşiği..
Sen ki; Mescid-i Aksa, sen ki; tevhîd simgesi,
Sahâbe-i Kirâm'ın, namazda ilk kıblesi..*

*Ey! Çevresi mübârek, yüce Mescid-i Aksa,
Utanırdı insanlık.. Sana ibretle baksa.
Sen ki; şâhidi oldun, nice kanlı savaşın;
Dile gelse.. Vahşeti, haykırırdı her taşın..*

*Ne yazık ki; bugün de, aynı vahşet sürüyor;
Cinâyette beslenen, gözleri kan bürüyor..
İşte..Yine sahnede, peygamber kâtilleri,
İnsanlığa kast eden, cinnetin fâilleri.*

*İşte..Yine çocuklar, Gazze'de kan kumada,
Bu serî katliâma, bütün dünya susmada.
Yine rekor peşinde, zulüm şampiyonları;
Siyonist eşkiyânın, küresel piyonları..*

*İşte..Yine sahnede, haçlının fosilleri,
Medeniyet maskeli, kudurmuş nesilleri.
Yine tarih tekerrür, yine küfür tek millet,
Hepsinin genlerine, kazınmıştır bu zillet.*

*Ey! Bir buçuk milyarlık, dünya müslümanları!
Hiç mi utandırmıyor, bunca mazlum kanları?
Bu zulmü boğmak için, tükürmeniz yeterdi,
Selâhattin Eyyûbî, çıkıp gelse ne derdi?*

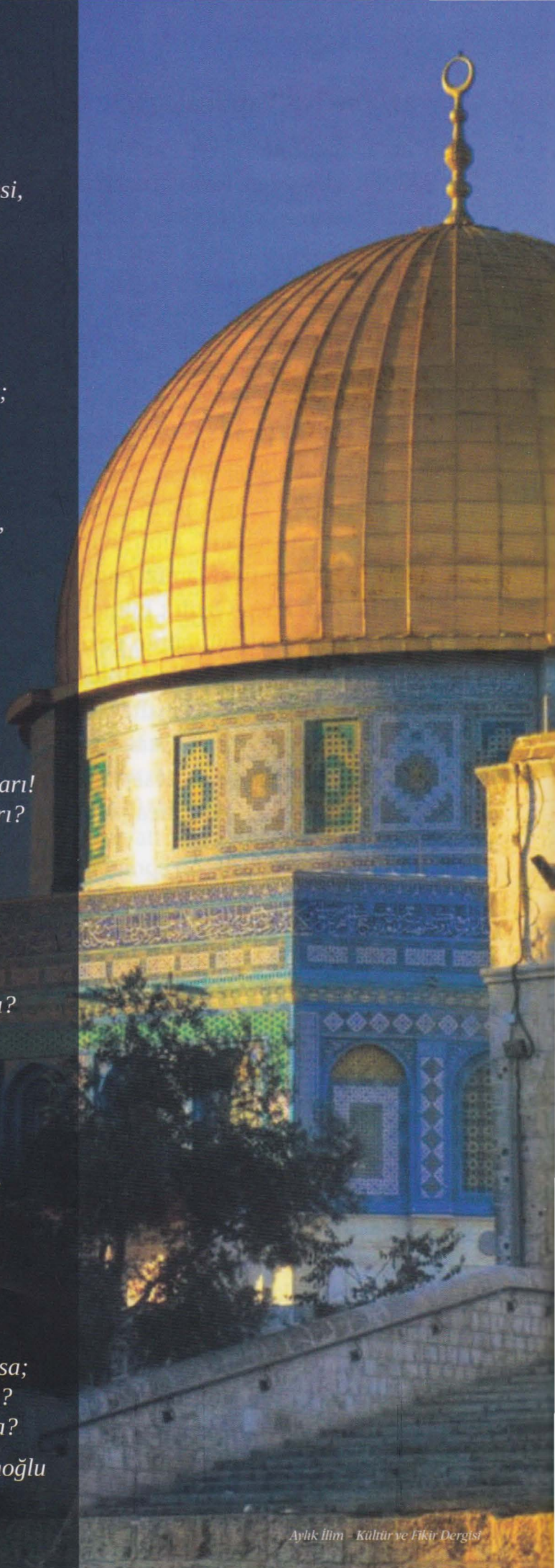
*Ey! Petrol kralları, saray hânedanları,
Bir düşünün Kudüs'te, cihâd eden canları.
Kim saçtı üstünüze, bu ölü toprağını?
Yoksa.. Kopardınız mı, Kudüs'le din bağıını?*

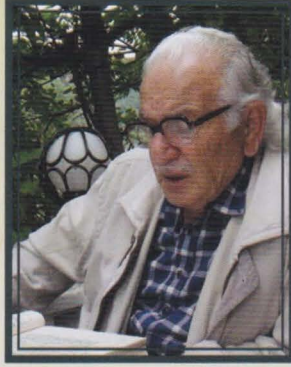
*Halîfe Ömer gibi, bir örnek olmasaydı,
Belki sizi affetmek, biraz daha kolaydı,
O adâlet severdi, o Hazreti Ömer'di,
Sizi bu halde görse, saraylara gömerdi..*

*Ey! Mahşere inanan, dünya müslümanları,
Bırakın.. O münâfık, tahtına tapanları.
Allah'ın kelâmını, kaç bin kere duydunuz,
Kıyâmet'e kadar mı, sürececek bu uykunuz?*

*Filistin'de taş atan, çocukların aşkına,
Bu apaçık gafleti, görün Allah aşkına!
Bir buçuk milyar insan, bir kez ayağa kalksa;
Hiç garip kalır mıydı, böyle Mescid-i Aksa?
Hiç yalnız kalır mıydı, böyle Mescid-i Aksa?*

Cengiz Numanoğlu

Süleyman KUKU

**İMÂM-I RABBÂNÎ HAZRETLERİ'NİN OĞLU,
SİLSİLE-İ MEŞÂYİHİMİZİN 25.HALKASINDAKİ el-URVETÜ'L-
VÜSKÂ MUHAMMED MA'SÛM es-SERHENDÎ HAZRETLERİ'NİN
MEKÂTİB-İ ŞERÎFESİNDEN MÜNTEHABÂT
(KIYMETLİ MEKTUPLARINDAN SEÇMELER)**

1.CİLDİN 65. MEKTÛBU

*Mevlânâ Hasan Ali'ye. Tehir etmeme-
ği ve irâdeyi nefyi teşvîk etmektedir*

Hak sübhânehü ve teâlâ bizi ve sizi şerîat-i Mustafaviyyenin (*alâ sâhibihessalâtü vesselâmü vettehiyye*) hakîkatine kavuştursun ve bizi ma'rîfet-i ilâhiyyeden alıkoyan şeylerden kurtarsın!

Azîzim! Gençlik, ömrün en kıymetli zamanıdır. İnsanın sıhhatli, kuvvetli olduğu zamandır. Bu zaman, her gün geçiyor, azalıyor. Erzel-i ömr olan ihtiyârlık yaklaşıyor. Yazıklar olsun ki, en şerefli, en lüzümlü iş olan, ma'rîfetullahı kazanmak, hayâl olan erzel-i ömre bırakılıyor. En şerefli olan zamanlar, en zararlı, en kötü şey olan, nefsin arzûlarına kavuşmak için sarf ediliyor. Peygamberimiz (*sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem*): **“Yarına yaparım, yarına yaparım diyenler, helâk oldu”** buyurdu.

Allahu teâlâ, insanları ve cinleri (**Mârifetullah**), Allahu teâlâyı tanımak ve Onun rızâsına, sevgisine kavuşmak için yaratdı. Nefslerimizin arzuları peşinde koşan biz ahmaklar, ne zaman aklımızı başımıza toplayacağız?

Ne zamana kadar, bu nîmetden mahrûm kalacağız? Nefsi ve şeytanı sevindirmeye ve Allahu teâlânın rızâsından mahrûm kalmağa ne kadar devâm edeceğiz? Dün-yâ lezzetleri nefsin arzûlarıdır.

İnsanın, Allahu teâlânın mârifetine kavuşmasına mâni olan en kuvvetli düşman da, nefsin arzûlarıdır. Bu arzûlar bitmez ve tükenmez. Hepsi de çok zararlıdır. **“Maksûdün, ma'bûdudur”** sözü meşhûrdur.

“Nefslerinin arzûlarını ilâh edinenleri görmedin mi?” âyet-i kerîmesi, bu sözümüzün vesîkasıdır.

[Ma'rifetullah, Allahu teâlânın zâtını ve sıfatlarını tanımak demektir].

Şiir:

*İblisin hîleleri hep içinden geliyor
İçindeki arzular birer iblis oluyor.
Birinin isteğini yerine getirirsen,
Bil ki, ardından sende yüz iblis
beliriyor.*

Vesselâm.

1.CİLDİN 74. MEKTÛBU

Hakikatlar ehli Şâh Nîmetullah Kadi-ri'ye. Sebkat [önde olmak] asıldandır. Zilde olanlar asıldan alınmıştır, emânetlerdir. Zıllın nasîbi izmihlâldır:

Bismillahi hâmiden ve musalliyen. Kıymetli inâyet nâmeniz ve çok değerli mektûbunuz bu fakîrin adresine ulaştı. Şerefledik. Umarım ki, bu minvâl üzere bu maksaddan uzak olanı, zaman zaman güneş gibi kalbinizin kenarında aydınlanmağa yol ve izin verirsiniz. Husûsi zevklerle süslersiniz. Sırf kerem demek olan bu mektûbunuzun gelişi, beklenilmeyen bir ni'met olmakla, vusûlünden terakkîler ve açılmalar ümid edilir. Evet, öncelik büyüklerden, kerem de kerîmlerden olmak daha uygundur.

Mısra:

Evde her şey kâhyaya kalır.

Eskiden beri böyle gelmiştir. Şevk hep asla âid olmuştur. Bidâyet mebdeden ve başlama asıldandır. **“Onları sever ve onlar da Onu sever.”** gibi. Zilde bulunan hayır ve kemâlin hepsi asıldan müstefad [alınmış] ve müsteardır [emânettir]. Zıllın kendinde hiç bir müstakiliyeti yoktur.

Eğer hayır ve kemâli kendinden sayarsa, hâin olur ve asılla eşitlik iddiasında bulunmuş olur. Kemâl onun hakkında kemâlsizliktir. Hayır da, hayırsızlıktadır. Onun asıldan nasîbi, müntesibleri red ettikten sonra kendini yok etmektir.

Aslın zuhûru ne kadar çok ise, zilde de yok olmak o kadar çoktur. Asıldan nasîbi yok olmaktan başka olmayan o bîçârenin kemâlinden ne haberi olur ve kemâlin ne olduğunu nasıl anlar.

Beyt:

*Tutalım gamhânemizde yâr salınıp yürüyor
Ona bakacak göz ve takat kimde bulunuyor.*

Ümidimiz! Nübüvvet zamanından uzak olan bu âhır zamanda, sünnetin nûrlarının azaldığı ve bid'at zulmetinin çoğaldığı asrımızda, sizin gibi şahinlerin varlığı büyük ni'mettir. Eğer bizim gibi varlığı ve yokluğu bir olanlar isimsizlik hânesinde binlerce riyâzet çekip, çırpınıp dursa, sultanların gönüllerine, kararlarına tesir eden doğru bir sözünüze eşit olmaz. Olmaz da ne demek, onun semti-ne dahi yaklaşılamaz.

Allahu teâlâ dünyada sultanları bedendeki ruh gibi yapmıştır ki, ruh iyi ise beden de iyidir, kötü ise beden de kötüdür. Aynı şekilde sultanların ıslahı [iyi olması] bütün milletin ıslahı demek olur. Hangi amel ona yakın olabilir.

Azîzim, sâlihlerden Şeyh Muhammed Sâlih, her mecliste ve her yerde hep sizi över ve güzel ahlâkınızdan bahsedip, herkesi öyle güzel ahlâk sâhibi olmaya da'vet eder, sizin tarafa geliyor.

Bütün kabiliyetsizliğimle beraber, birbirini tutmayan bu birkaç kelimelik mektûbu, içimdeki arzu ve istekleri size duyurmak için yazıp size ulaştırması için eline tutuşturdum.

Ve kıymetli vakitlerinizi sizden izinsiz almaya cüret ettim. Fâide ve irşâdınız halkın üzerinde uzun zaman gölge etsin ve gittikçe yayılsın!

1.CİLDİN 75. MEKTÛBU

Mîrzâ Tâhir Beye. Zikirde hiç garaz [maksad], mevâcid ve ahvâl şâibesi dahi olmamalıdır:

Allahu teâlâ mâsivâ [kendinden başkasının] boyunduruğundan kurtarsın ve kurb derecelerinde ilerlemeler nasîb etsin. Makbûl kul, devâmlı zikirle mevsûf olup, bir an bile gaflet ve nefsin hevâ ve hevesinde olmayan ve zikri kendi istek ve arzuları ile şâibelendirmiyen ve ihlâs sâhibi olan kuldur. Hattâ zikirde ahvâl ve mevâcid bile hatıra gelmemelidir.

“Beni zikredin, ben de sizi zikreyim.” gereğince, elbette o taraftan da zikir olunacak, hatırlanacaktır, ama hangi şekilde zikrolunacak ve hangi ihsânla yâd olunacaktır. Hattâ zikir ederken, sizi zikredeyim tarafını dahi düşünmemeli, hatırına getirmemelidir.

Tam boşalmış bir gönül ve hulûs-i emniyetle müteveccih ve hâzır olmalıdır. Hattâ huzur öyle olmalıdır ki, nefsi hâzır [kendi] bile arada bulunmamalıdır, yüzünü ve yolunu yokluğa çevirmeli ve huzuru yine kendine müteveccih olmalıdır.

Mısra:

Bu büyük devlettir, bugün kime verilir

Vesselâmü alâ menittebe’el-hüdâ vel-tezeme mutabeatel-Mustafa aleyhi ve alâ âlihi minessalavâti efdalühâ ve minet-teslîmâti ekmelühâ.

1.CİLDİN 76. MEKTÛBU

Şeyh Abdülhamîd Burhanpûriye. Kemâl derecesine kavuşmanın alâmetleri vardır:

Bismillahirrahmanirrahîm. Kıymetli kardeşim Şeyh Abdülhamîd hep âfiyette olmanız temennileri ile selâmımı bildiririm. Mültandan bu fakîre gönderdiğiniz mektûb geldi. Okuyunca çok memnûn olduk. Güzel hâller, yüksek makâmlar yazılı idi.

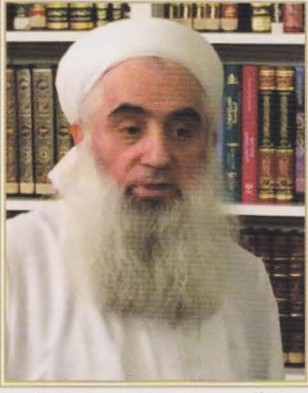
Eğer Hak sübhânehü kuluna bazı husûsi meziyetler ve yüksek makâmlar verirse, hayret etmemelidir. **“Muhakkak ki, Rabbim çok merhametlidir, müminleri çok sever.”** [Hud-90] bunu bildirmektedir.

Lâkin bu tür şeylerin doğruluğu, sünnet-i seniyyeye ittiba’a ve kötü bid’atlardan sakınmağa bağlıdır. Diğer şâhid de, hevâsının ahkâm-ı şer’iyyeye ve sünen-i mardıyyeye tâbi olmasıdır.

Hadîs-i şerîfte: **“Hevâsı [istekleri] benim getirdiğim islâm dinine tâbi olmayan tam mümin değildir.”** buyuruldu. Allahu teâlâ kurb derecelerinde terakkîler versin ve sünen-i nebeviyye üzere müstakîm eylesin.

Dostlardan hüsn-i hâtime için duâ bekleriz.

(Süleyman Kuku -A.Fârûk Meyân-, Mektûbât-ı Ma’sûmiyye, 1/212, 221-224)

HÜSEYİN AVNİ KANSIZOĞLU

ZAMANIMIZIN EDEPSİZ HAM HÂRİCİLERİNİN İDDİA ETTİKLERİ GİBİ HATM-İ HÂCEGÂN HAKİKATEN BİR BİDAT MIDIR? -1-

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ، بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ

Bundan Sonra...

Aslında böyle bir suâli sormak bile başlı başına bir cahillik, edepsizlik ve terbiyesizliktir. Çünkü Hatm-i Hâcegân, her yanıyla münâkaşasız bir şekilde meşrû ve mesnûndur ve üstelik en nezîh bir müminler topluluğunun âdetidir. Ancak biz, böylesi bir suâli, sadece cevâbını vermek maksadıyla -büyüklerimizimizin affına sığınarak- ağzımıza almak zorunda kaldık.

Allah celle celâlühû'ya sığınarak ve tevfkî sadece O'ndan bekleyerek şöyle diyoruz: Hatm-i Hâcegân'da birkaç unsur vardır ki, evvelâ, Kitâb ve Sünnet ışığında bunların iyice açıklık kazanması icâb eder:

Birincisi: Hatm-i Hâcegân'da Zikirler Vardır.

Hatm-i Hâcegân, baştan sona zikirlerden ibâret olup, bunların tamamı Kur'ân ve Sünnet'ten alınmadır. İstiğfâr, Fâtihâ sûresi, Salavât, İnşirâh ve İhlâs sûreleri, Yûnus aleyhisselâm'ın tesbîhi, besmele, havkale, esmâ-i hüsnâdan olan bazı isimler, hasbunel-lâh, (ارحمنا)/irhamnâ... Bunların hepsi, hem âyetlerde hem de hadîslerde vardır.

İkincisi: Hatm-i Hâcegân'da Zikirlerin Toplu Olarak Yapılması Vardır.

Cemâatla kılınan namazlar... Vakit, cenaze, bayram terâvih, istiska, husuf ve kûsuf namazları... Hacc ve umre ibâdetleri... Bunların hepsi toplu olarak yapılan zikirler...

Bu hususta bir âyet: "Arafattan (Müzdelife'ye) indiğiniz zaman, Meş'aru'l-Harâm yanında Allah'ı zikrediniz"^[1]

Birkaç hadîs:

(Bir): Buhârî (ve Müslim) Ebû Hureyre radiyallahu anhu'dan rivâyet ettiler:

"Eğer (kulum) beni bir topluluk içinde zikrederse, ben de onu onlardan daha hayırlı bir topluluk içinde zikrederim."^[2]

(İki): Bezzâr ve Hâkim el-Müstedrek'de Câbir radiyallahu anhu'dan şöyle dediğini rivâyet etmiş, Hâkim sahîh olduğunu söylemiştir:

"Nebî sallallahu aleyhi ve sellem yanımıza çıktı ve şöyle buyurdu:

EL-MİNHA FÎ'S-SİBHA^[6]

[Tebîh Âletiyle Tesbîh Çekmek Câiz Değil midir?]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ وَسَلَامٌ
عَلَىٰ عِبَادِهِ الَّذِينَ اصْطَفَىٰ

Bundan sonra...^[7]

Uzun zamandır ‘tesbîh (âletin)in ‘Sünnet’te bir aslı var mıdır?’ diye sorulmaktadır. O yüzden onun hakkında gelen hadîsleri ve eserleri (Sahâbe söz, iş ve takrîrlerini) araştırıp bularak bu cüzü topladım. Yardım istenen sadece Allah celle celâlühû’dur.

(Birinci Hadîs): İbnu Ebî Şeybe, Ebû Dâvûd, Tirmizî, Nesâî ve Hâkim, (Abdullah) İbnu Amr radiyallahu anhumâ’dan rivâyet etmiş ve Hâkim ‘sahîh’ olduğunu söylemiştir:

“Nebi sallallahu aleyhi ve sellem’in tesbîhleri eliyle saydığını gördüm.”^[8]

(İkinci Hadîs): -İbnu Ebî Şeybe, Ebû Dâvûd, Tirmizî ve Hâkim, Yüseyre radiyallahu anhâdan -ki hicret eden (Sahâbe) kadınlar(ın)dan idi şöyle dediğini rivâyet etti:

“Resûlüllah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

(Ey kadınlar!..) Tesbîh’e (sübhânellâh demeye), tehlîl’e (lâ ilâhe illellâh demeye) ve takdîs’e (‘sübhâne’l-meliki’l-kuddûs’ veya ‘sübbûhun kuddûsün Rabbu’l-melâiketi ve’r-rûh’ demeye) sarılın, ğâfil olmayın, tevhîdi unutursunuz. (Onları) parmak uçlarımızla sayın. Çünkü onlar, (bedeninizden, kendileriyle ne yaptığınız) sorulacak ve konuşmaları istenecek olan (uzuv)lardır.”^[9]

(Üçüncü Hadîs): Tirmizî, Hâkim ve Taberânî, Safiyye radiyallahu anhâ’dan şöyle dediğini rivâyet ettiler:

“Resûlüllah sallallahu aleyhi ve sellem yanına girdi; önümde tesbîh etmekte olduğum dört bin hurma çekirdeği vardı. O, ‘nedir bunlar, ey Huyey’in kızı?’ dedi. Ben, ‘onlarla tesbîh ediyorum’ dedim. O, ‘senin başında dikildiğimden beri bunlardan daha çok tesbîh ettim’ buyurdu. Ben, ‘(onu) bana (da) öğret, ey Allah’ın Resûlü!..’ dedim. O, (سبحان الله عدد ما خلق من شيء) / ‘Allah’ı, yarattığı şeyler adedince tesbîh ederim’, buyurdu.”^[10]

‘Ey insânlar!.. Allah celle celâlühû’nun meleklerden olan seriyeleri vardır ki, yeryüzündeki zikir meclislerine iner ve dururlar. O halde cennet bahçelerinde nimetleniniz.’ ‘Cennet bahçeleri nerededirler?’ denildi de, O, zikir meclisleridir, buyurdu.”^[3]

(Üç): Müslim’in ve Hâkim -ki lafız Hâkim’indir- Ebû Hureyre radiyallahu anhu’dan yaptıkları rivayete göre Nebî sallellâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdular:

“Allah’ın seyyâr ve fudalâ melekleri vardır ki, yeryüzünde zikir meclisleri ararlar; zikir meclisine geldikleri zaman bazıları bazıları kanatlarıyla semaya kadar örterler. Allah celle celâlühû nereden geldiniz, der; onlar da seni tesbîh etmekte, tekbîr etmekte, sana hamdetmekte, seni tehlîl etmekte/lâ ilâhe illellâh demekte olan kullarının yanından geldik, derler...”^[4]

(Dört): Müslim ve Tirmizî, Muâviye radiyallahu anhu’dan rivâyet ettiler:

“Nebî sallellâhu aleyhi ve sellem ashâbından bir halkanın yanına çıktı ve ‘sizi (bu halkaya) oturtan nedir?’ buyurdu, onlar da ‘Allah celle celâlühû’yu zikretmeye ve O’na hamd etmeye oturduk’ dediler...”^[5]

Üçüncüsü: Hatm-i Hâceğândaki Zikirlerde Belli Sayılar, İsteyenin Kendine İsteddiği Sayıda Zikri Vird Edinmesi Vardır.

Zikirde belli sayıların olması, yapılan zikri saymak ve isteyenin kendine istediği sayıda zikri vird edinmesi de Sünnet’te bulunan ve Selâf’de olan ve yapılan bir şeydir ki bu -zamânımızın yeni ham Hâricîleri bir yana bırakılırsa- eski ve yeni âlimlerden hiçbir kimse tarafından inkâr edilmemiştir.

Namaz sonrası yapılan otuz üçer tesbîhât, sabah ve akşam namazlarından sonra söylenen on kelime-i tevhîd, her gün yapılan yetmiş veya yüz istiğfâr, güneş doğarken ve batarken söylenen yüz tesbîh... Bunlar Sünnetle tâyîn edilen sayılar.

Sahâbe de başka bir takım değişik sayıları kendilerine vird edinmişlerdir. Bu husûsta -uzun olacak ama- İmâm Süyûtî’nin bir risâlesini tercüme edip buraya almak istiyoruz:

Bu hadîs de sahîhdir.

(Dördüncü Hadîs): Ebû Dâvûd, Tirmizî, Nesâî, İbnu Mâce, İbnu Hibbân ve Hâkim Sa'd İbnu Ebî Vakkâs radiyallâhu anhu'dan rivâyet etmişler ve bu rivâyetin Tirmizî Hasen, Hâkim de sahîh olduğunu söylemişlerdir:

“Sa'd ve Nebî sallellâhu aleyhi ve sellem bir kadının yanına girmişler, kadının önünde de hurma çekirdekleri veya küçük taşlar vardı; tesbîh ediyordu. Bunun üzerine Resûlullah sallellâhu aleyhi ve sellem, ‘bundan dahâ kolay’ veya (râvînin tereddüdü) ‘daha efdal olanı sana haber vereyim mi?’ buyurdu...”^[11]

(Beşinci Hadîs): Hilâl el-Haffâr'ın Cüzünde, Beğavî'nin Mu'cemu's-Sahâbe'sinde ve İbnu Asâkir'in Târîh'inde, Mu'temir İbnu Süleymân yolundan Ubeyy İbnu Ka'b'dan, Onun, dedesi Bakıyye'den, Onun da Nebî sallellâhu aleyhi ve sellem'in azâdlı kölesi Ebû Safiyye'den yaptıkları şöyle bir rivâyet vardır:

“(Ebû Safiyye'nin) önüne bir deri yaygı konulur ve içinde taşlar bulunan bir sepet getirilir, onunla günün yarısına kadar tesbîh ederdi; sonra da kaldırılırdı. Birinciyi kılınca^[12] (o sepet tekrâr) getirilir, onunla akşama kadar tesbîh ederdi.”^[13]

(Altıncı Hadîs): (Yine), Ahmed İbnu Hanbel deez-Züh'de, Yûnus İbnu Ubeyd'den, anasının şöyle dediğini rivâyet etti:

“Ebû Safiyye'yi -ki O Resûlullah sallellâhu aleyhi ve sellem'in Ashâbındandı ve komşumuz idi- küçük taşlarla tesbîh ederdi.”^[14]

(Yedinci Hadîs): İbnu Sa'd, Sa'd'ın kölesi Hakîm İbnu'd-Deylemî'den, “Sa'd İbnü Ebî Vakkâs'ın, taşlarla tesbîh ettiği”ni rivâyet etmiştir.^[15]

(Sekizinci Hadîs): İbnu Ebî Şeybe el-Musanef'de, Sa'd'ın kölesinden, “Sa'd'ın taşlarla veya hurma çekirdekleriyle tesbîh ettiğini” rivâyet etti.^[16]

(Dokuzuncu Hadîs): İbnu Sa'd et-Tabakat'da şöyle dedi:

Bize Ubeydullah İbnu Mûsâ haber verdi (dedi). (Ubeydullâh) bize İsrâîl haber verdi (dedi). (İsrâîl) Câbir'den (haber verdi): Bir kadın O'na (Câbir'e), Fâtme binti Hüseyin İbni Alî İbni Ebî Tâlib'den rivâyet ederek şöyle dedi

“O (Fâtme), düğüm atılmış bir ip ile tesbîh ederdi.”^[17]

(Onuncu Hadîs): Abdullâh İbnu Ahmed, ez-Züh'd Zevâid'inde, Nuaym İbnu Muhriz^[18] İbni Ebî Hureyre'den, O (Nuaym), dedesi Ebû Hureyre'den şöyle rivâyet etti:

“Ebû Hureyre'nin iki bin düğümlü bir ipi vardı; onunla tesbîh çekmedikçe uyumazdı.”^[19]

(On Birinci Hadîs): Ahmed İbnu Hanbel de ez-Züh'd'de (isnâdiyla) Kasim İbnu Abdirrah-mân'ın şöyle dediğini rivâyet etmiştir:

“Ebû'd-Derdâ'nın bir kese içinde Acve hurması çekirdeklerinden hurma çekirdekleri vardı; sabah namazını kılınca onları birer birer çıkarır, onlarla tesbîh ederdi.”^[20]

(On İkinci Hadîs): İbnu Sa'd, Ebû Hureyre'den şöyle rivâyet etti:

“(Ebû Hureyre) yarısı beyaz yarısı kara (alaca) olan hurma çekirdeğiyle tesbîh ederdi.”^[21]

(On Üçüncü Hadîs): Deylemî, Müsnedü'l-Firdevs'de (isnâdiyla)^[22] merfû' olarak şöyle rivâyet etti:

“Tesbîh âleti (Allah celle celâlihû'yu) ne güzel hatırlatıcıdır!...”^[23]

(On Dördüncü Hadîs): İbnu Ebî Şeybe (el-Musanef'de) Ebû Saîd el-Hudrî radiyallahu anhu'dan rivâyet etti:

“(Ebû Saîd el-Hudrî radiyallahu anhu) taşlarla tesbîh ederdi.”^[24]

(On Beşinci Hadîs): (İbnu Ebî Şeybe yine) Ebû Nadra yoluyla, Tufâve(denilen bir yer)'den olan bir adamdan şöyle dediğini rivâyet etti:

“Ebû Hureyre radiyellâhu anhu'nun yanında konakladım; O'nunla beraber, içinde taşların -veya hurma çekirdeklerinin- bulunduğu bir kese vardı. Tükenene kadar onlarla sübhânellâh derdi...”^[25]

(On Altıncı Hadîs): (İbnu Ebî Şeybe yine) Zâzân'dan şöyle dediğini rivâyet etti:

“Ümmü Ya'fûr'dan tesbîhlerini aldım. Alî'ye vardığımda, ‘Ümmü Ya'fûr'a tesbîhlerini geri ver’ dedi.”^[26]

Sonra, Celâl el-Bülkînî asrında yaşayan müteahhir bir yazara âid^[27] Tühfetü'l-‘İbâd’da^[28] tesbîh âleti hakkında güzel bir bâb gördüm. Orada aynen şu ifâdeleri müşahade ettim: Âlimlerin bazısı şöyle dedi: Tesbîhlerin parmak uçlarıyla sayılması İbnu Amr hadîsinden dolayı tesbîh âletinden daha iyidir. Ancak şöyle de denilmektedir: Tesbîh eden kimse yanılmayacağına güveniyorsa parmak uçlarıyla sayması daha iyi olur; değilse, tesbîh âleti evlâdır. Şüphesiz ki, Ebû Hureyre radiyallâhu anhu gibi kendilerine işâret edilen (meşhûr olan), kendilerinden (ilim ve feyz) alınan ve kendilerine îtimâd edilen efendiler (büyük zâtlar) tesbîh âleti edinmişlerdir. Ebû Hureyre’nin iki bin düğüm bulunan bir ipi vardı, onunla on iki bin tesbîh çekmedikçe uyumazdı. Bunu İkrime söylemiştir.

(On Yedinci Hadîs): Ebû Dâvûd’un es-Sünen’inde, Ebû Nadra el-Ğıfârî’nin şöyle dediğine dâir bir rivâyet vardır:

“Bana, Tufâve’den bir şeyh, şöyle söyledi: Medîne’de Ebû Hureyre’ye misâfir oldum. Ben, misâfir yüzünden ondan daha çok ve daha kavi kol ve ayak sıvayan (hizmet etmeye girişen) bir adam görmedim. (O adam şöyle) dedi: Bir gün ben O’nun huzûrundayken, O, sedirinin üstündeydi. Beraberinde, içinde taşların yâhud hurma çekirdeklerinin bulunduğu bir kese, aşağı tarafında da kara bir câriye vardı. O, şu taşlarla tesbîh çekiyordu. Nihâyet kesedekileri bitirince keseyi câriyeye attı. O da onları toplayıp tekrâr keseye koydu ve hemen Ebû Hureyre’ye geri verdi...”^[29]

Denilmiştir ki, ‘Ebû Hureyre radiyallahu anhu mücezza’,^[30] hurma çekirdeği ile tesbîh ederdi.’

Hafız Abdulğânî, el-Kemâl’de, Ebû’-d-Derdâ Uveymir radiyallahu anhu’nun (hâl) tercümesinde, günde yüz bin tesbîh çektiğini anlatmıştır.

(Hafız Abdulğânî, el-Kemâl’de) Seleme İbnu Şebîb’den deşöyledediğini zikretmiştir: “Hâlid İbnu Ma’dân Kur’ân okumasından ayrı olarak kırk bin tesbîh çekerek; öldüğünde, yıkanmak için tenişir üzerine konulunca parmağını şöyle hareket ettirmeye başladı -yani tesbîh ile.”^[31]

Mâlûm ve muhakkaktır ki, yüz bin, hattâ kırk bin ve bundan daha azı parmak uçlarıyla sayılamaz.

Bununla doğru olarak ortaya çıkmış ve sâbit olmuştur ki, Ebû’-d-Derdâ ve Hâlid İbnu Ma’dân (bu sayıdaki tesbîhleri) bir âlet ile sayıyorlardı. Allah celle celâlühû en iyi bilir.

Ebû Müslim el-Havlânî rahmetullahi aleyh’in bir tesbîhi vardı. Bir gece tesbîh elindeyken kalktı. (Râvî şöyle) dedi: Tesbîh döndü ve koluna sarıldı ve tesbîh çekmeye başladı. Bunun üzerine Ebû Müslim döndü; tesbîh de kolunda dönüyor ve şöyle diyordu: Seni tesbîh ederim, ey yerden bitenleri bitiren ve ey varlığı dâim olan!.. (Ebû Müslim, hanımına), ‘gel, ey Ümmü Müslim!.. Bak tuhaf olan şeylerin en tuhaf olanına...’ dedi. (Râvî), ‘Ümmü Müslim derhal geldi; tesbîh, dönüyor ve tesbîh çekiyordu; (Ümmü Süleym) oturunca da tesbîh de sustu’ dedi. Bu hâdiseyi, Ebû’-l-Kasim Hibetüllâh İbnu’-l-Hasen et-Taberî, “Kerâmâtü’-l-Evliyâ” isimli kitâbında anlattı.

Şeyh İmâm Ârif Ömer el-Bezzâr şöyle dedi: Şeyh Ebû’-l-Vefâ Kâkiş’in -Arabî olarak Abdurrahmân ın- efendim Şeyh Muhyiddîn Abdülkâdir el-Geylânî’ye -kadde-sellâhu ervâhahum’a- verdiği tesbîh, onu yere koyduğu vakit tane tane dönerdi.

Kâdî Ebû’-l-Abbâs Ahmed İbnu Hallikân Vefyâtü’-l-A’yân’da şöyle dedi: Bir gün, Ebû’-l-Kasim Cüneyd İbnu Muhammed rahimehullâh’ın elinde bir tesbîh görüldü; (O’na) ‘sen şerefine rağmen eline tesbîh (mi) alıyorsun?’ denildi; (O, bu), kendisiyle Rabbime ulaştığım yoldur, ondan ayrılmam’ dedi.^[32]

Bunun (tesbîhin kullanılması) hakkında (isnâdı, Hasen-i Basrî’ye varan) müselsel bir hadîs rivâyet ettim.^[33]

[Süyûtî, bu (‘ben falancıyı elinde tesbîh olduğu halde gördüm ve ona şöyle şöyle sordum’ sözüyle) müselsel olan muttasıl isnâdıyla Ebû’-l-Hasen el-Mâlikî’den Cüneyd’i elinde tesbîh bulunduğu halde gördüğünü, ve O’na, ‘ey üstâd!.. Sen bu zamana kadar tesbîh ile beraber misin?’ diye sordüğünü, O’nun da, ‘üstâdım Ma’rûf el-Kerhî’yi elinde tesbîh olduğu halde gördüm’ dediğini rivâyet ettikten sonra, isnâdın son halkası olark Hasen-i Basrî’yi zikretti ve Ömer el-Mâlikî’nin O’na aynı suâli sorması üzerine],

Hasen-i Basrî, şöyle dedi: ‘Bu (tesbîh âleti), önceleri kullandığımız bir şeydir; sonraları onu bırakacak değiliz ya!.. Allah celle celâlühû’yu kalbimle, elimde ve dilimde zikretmeyi seviyorum’

Şâyet, tesbîh edinmekte şu büyüklere muvâfakat, onların inci dizisine girmek ve bereketlerini elde etmekten başka bir şey olmasaydı, bu itibârla (yine de) [işlerin en mühimlerinden] ve en kuvvetlilerinden olurdu. Nasıl öyle olmasın ki?.. O, Allah celle celâlühû’yu zikrettiren bir şeydir. Çünkü insanın onu görüp de Allah celle celâlühû’yu zikretmediği az olur. Bu da onun en büyük faydalarındandır. Selefden biri -rahimehullah- onu, bununla (“müzekkire” /zikrettirici kelimesiyle) isimlendirmiştir.

Onun faydalarından biri de devâmlı zikretmeye âlet edilmesidir; onu her ne vakit görse bir zikir âleti olduğunu hatırlar; bu hatırlama da onu zikretmeye çeker götürür. Allah azze ve celle’yi zikretmeye götüren sebep ne güzel bir şeydir. Kimisi onu “kavuşturmak ipi”, kimisi de “kalplerin râbitası” diye isimlendirmektedir.

Sözüne güvendiğim birisi, bana, bir kafile ile Beyt-i Makdis’in kapısında (veya sokağında) olduğunu haber verdi ve şöyle dedi: Bir Arab müfrezesi o kafilenin tamamının elbiselerini soydu, onlarla beraber benim de elbiselerimi soydu. Sarığımı aldıkları zaman başımdan bir tesbîh düştü; onu gördüklerinde ‘bu adam tesbîh sâhibi birisiymiş’ dediler ve benden aldıklarını bana geri verdiler; ben de selâmet içinde döndüm gittim.

Ey kardeşim!.. Bu parlak mübârek âlete ve (üstünde) topladığı dünyâ ve Âhiret hayırlarına bak!..

Ne Selef’den, ne de Halef’den hiçbir kimse- den, zikrin tesbîh ile sayılmasının câizliğinin yasaklandığı nakledilmemiş, aksine çoğu tesbîhle zikri saymaktadırlar ve bunu mekrûh görmemektedirler. Birisi tesbîh sayarken görülmüş ve ona ‘Allah celle celâlühû’ya karşı mı sayıyorsun?’ denilince, ‘hayır, O’nun için sayıyorum’ demiştir.

(Tarafımızdan kısaca) anlatılmak istenen şudur: Sünnet-i Şerîfe’nin getirmiş olduğu belli sayıdaki zikirlerin ekserisi, çoğu kez parmak uçlarıyla sayılmaz.

Şâyet sayılması mümkün olsa bile, bununla uğraşmak huşûu yok eder. Halbuki murâd edilen de budur. Allah celle celâlühû en iyisini bilir.

İbnu Asâkir Târîh’inde, Bekr İbnu Hu-neys’den, O da ismini söylediği bir adamdan şöyle dediğini rivâyet etti:

Ebû Müslim el-Havlânî’nin elinde kendisiyle tesbîh çekmekte olduğu bir tesbîh âleti vardı. Tesbîh elindeyken kalktı. Tesbîh döndü. Tesbîh koluna dolandı ve tesbîh çekmeye başladı. Ebû Müslim döndü. Tesbîh kolunda dönüyor ve şöyle diyordu: Seni tesbîh ederim, ey yerden bitenleri bitiren ve ey varlığı dâim olan!.. (Ebû Müslim, hanımına), ‘gel, ey Ümmü Müslim!.. Bak hele tuhaf olan şeylerin en tuhaf olanına...’ dedi. (Râvî), ‘Ümmü Müslim derhal geldi; tesbîh, dönüyor ve tesbîh çekiyordu; (Ümmü Süleym) oturunca ise tesbîh de sustu.’

İmâdüddîn el-Münâvî (iki beytinde) tesbîh (âleti) hakkında şöyle dedi:

“(O tesbîh âleti), dağınıklığın dizilmiş hâlidir; onunla baş başa kalır.

Zeki olan ve (tesbîh âleti) onun himmetinden (dağınık olanları) bir araya toplar.

İsmi yüce olan Allah celle celâlühû’yu zikre- derse,

O himmet üzerinde ayrılr heybetinden...”

[Süyûtî’nin Risâlesi Bitti.]

DİPNOTLAR:

[1] Sûre-i Bakara:198

[2] Buhârî (7405), Müslim (2675) kısaltılarak.

[3] Hâkim el-Müstedrek’inde (1/494) ve Bezzâr, Sünen’inde (...) Câbir radyallahu anhu’dan

[4] Müslim (2689) ve Hâkim (1/495)

[5] Müslim (2701) ve Tirmizî (3388)

[6] İmâm Celâleddîn es-Süyûtî, el-Minha fi’s-Sibha, (el-Hâvî li’l-Fetâvâ içinde :2/36-42)

Bu risâleyi tercüme ederken, kelime tahliliyle alakalı olan birkaç satırlık küçük bir kısmı ile beraber bir müselsel isnâddaki muhtemelen on satır civârındaki uzun bir yeri ve de bir isnâd, ‘günümüz okurlarına lâzım olmaz’, hattâ ‘kafalarını karıştırıp canlarını sıkır’ düşüncesiyle, çevirmedi.

El-Minha’yı tercüme etmekteki maksadımız -birilerinin yapı geldiği gibi- peş peşe meydana gelen ve çoğu kez de getirilen şiddetli ihlâs, amel ve îmân zelzeleleriyle fenâ halde sarsılıp kafası karıştırılan Ümmet’in kafasını biraz daha karıştırarak çok daha mühim mes’elelere zaman bırakmayacak şekilde onu oyalamak veya ona narkoz vermek değil, şeklen küçük, ama gerçek- te büyük olan anahtar bir inceliğe dikkat çekmektir:

Birileri tarafından yerine göre, keyfi te'villerle ayetlerin ve hadîslerin ma'nâlarını buharlaştıran ve tahrîf eden, hattâ yorum-suz olarak çığneyebilen, Sahâbe kavline ise hiçbir ehemmiyet vermemeyen câhil ve edebisiz bir nesil ortaya çıkartıldı. Bunlar Abdullah İbnu Mes'ûd'a âid olan, sıhhat derecesi söz kaldıran, sahîh olsa bile 'nasıl anlaşılması gerektiği' tartışılabilir olan, hattâ zâhiri başka Sahâbe kavilleri, fiilleri ve takrîrleriyle, hattâ merfû' rivâyetlerle çelişmekte olan mevkûf bir rivâyeti, taşlarla zikreden topluluğa 'yaptığımız zikirleri değil, günahlarınızı sayın' deyip onları bid'atçı, yaptıklarını da bid'at görmesini bilir-bilmez ve anlar-anlamaz bir şekilde diline dolamışlardır. Böylelikle ise en nezih zatları ve hattâ tâifeleri karalamaya çalışmaktadırlar. Bu işleriyle de bilmeden veya ustaca eslâfımızdan bize intikâl eden ilim ve amel müktesebâtımız üzerinde şeytânî vesvese, tereddüt ve şübheler uyandırmaya çalışmakla, din düşmanlarının ekmeğine bir şekilde yağ sürmektedirler. Bu risâleyi tercüme etmemizin şu cinâyeti engelleme yolunda gösterilen mütevâzi bir gayret olarak kabul edilmesini Mevlâmızdan temennî ve niyâz, din kardeşlerimizden de istirhâm ediyoruz.

Hâsılı, bu risâlede geçen (3. ve 4. hadîsler gibi) bir kısım hadîslerde Nebî sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz, taşlarla tesbih etmeyi görmesine rağmen yasaklamadığına göre, onlarla da tesbih edilebileceğine dâir bir Takrîr Sünnet bulunmaktadır. Rivâyetlerin birçoklarında da zikirlerin taşlarla veya hurma çekirdekleriyle sayılması vardır. Toplu zikre dâir ise onlarca, zikrin halka hâlinde yapılmasına dâir yine birçok, birinin komutuyla yapılmasını gösteren de nice rivâyetin bulunduğu görülmektedir.

Bütün bunlara rağmen Süfiyye'nin taşlarla ve halka hâlinde yaptıkları ve Hatm-i Hâcegân ismini verdikleri bir toplu zikiri inkâr etmek, Sünnet karşısında şeytânî ve Fir'avnî bir direnmekten, onmaz birsapıklıktan ve tedâvîsiz bir Sünnetsizlik hastalığından başka bir şey değildir.

[7] Tenbîh-1: İmâm Süyûtî, ezberi akıl almaz bir şekilde geniş olan bir hadîs hâfızı idi. Görüldüğü gibi verdiği kaynakların hemen hemen hepsi elimizdeki kaynaklarda mevcûddur. Çok az bir kısmını da biz bulamadık ve onları parantez arası üç nokta ile, yani (...) şeklinde gösterdik. Bu bulamayışımız bizim kusûrumuzdan olabileceği gibi nüshâ farklılıkları sebebiyle veya ender de olsa nihâyet Süyûtî de bir insan olduğundan O'nun kendi hatâsından dahi doğmuş olabilir.

Tenbîh-2: Hadîs kaynaklarını verirken, bazan bir kaynaktan verilen başka kaynakları gördüysek de onları bizzat görmeden almadık, ezberciliğe kaçmadık; ancak kaynak gösterdiğimiz Dâru İbni Hazm (1422) baskısı Tirmizî nüshasının numaralarının Çağrı baskısından farklı olduğunu sonradan anladık.

[8] İbnu Ebî Şeybe (7745), Ebû Dâvûd (1502), Tirmizî (3495), Nesâî (1355) ve Hâkim (1/547), (Abdullah)İbnu Amr-radyallahu anhumâ'dan

[9] İbnu Ebî Şeybe (7738), Ebû Dâvûd (1501), Tirmizî (3595). hadîsden sonra 'bu bâbda Yüseyre'den şu rivâyet de vardır' deyip senedsiz olarak ve Hâkim (1/547), Yüseyre radyallahu anhâ'dan.

[10] Tirmizî (3563), Hâkim (1/547)ve Taberânî (...), Safiyye Mâce (...),radyallahu anhâ'dan.

[11] Ebû Dâvûd (1500), Tirmizî (3577 Dâru İbni Hazm, 3568 Çağrı), Nesâî (...), İbnu İbnu Hibbân (837) veHâkim (1/548) Sa'd İbnu Ebî Vakkâs radyallahu anhu'dan.

[12] Maksad anlaşılammıştır.

[13] Buhârî, et-Târîhu'l-Kebîr, Muallâ İbnu Abdurrahmân, Yûnus İbnu Ubeyd'den, O; anasından, anası da Ebû Safiyye'den(8. cildin sonundaki Kitâbu'l-Künâ:44, Dâru'l-Fikr) İbnu Abdî'l-Berr, el-İstâb, Saîd İbnu Âmir, Yûnus İbnu Ubeyd yoluyla, "hurma çekirdekleriyle", Abdü'l-Vâhid İbnu Ziyâd da

yine Yûnus yoluyla "taşlarla" lafzıyla (el-İsâbe kenarı:4/108), Beğavî'nin bunu rivâyetinde, Abdü'l-Vâhid İbnu Zeyd, Yûnus İbnu Ubeyd'den rivâyette Muallâ'ya mütâbeet etti. (İbnu Hacer, el-İsâbe:4/109), İbnü'l-Esîr, Abdü'l-Vâhid, Yûnus yoluyla "taşlar" lafzıyla (Üsdü'l-Ğâbe: 6/175, mad:6016,eş-Şa'b), İbnu Asâkir, Târîhu Dimeşk (...)

[14] Ebû Nuaym, Mu'cemu's-Sahâbe (5/2938, Dâru'l-Vatan-1419), Ebû Safiyye radyallahu anhâ'dan...

[15] İbnu Sa'd (3/76, Dâru İhyâi't-Türâsi'l-Arabî-1417) Hakîm İbnu'd-Deylemî'den.

[16] İbnu Ebî Şeybe (7741)

[17] İbnu Sa'd (8/468 Dâru İhyâi't-Türâsi'l-Arabî-1417) Fâtuma Binti Hüseyin radyellâhu anhu'dan.

[18] Risâlenin aslında 'Muhriz' şeklinde geçen kelime, Hil-ye'nin elimizdeki baskısında 'Muharrer' olarak yazılmıştır. Aslına ulaşılamamıştır;

doğrusunu Allah celle celâhû bilir.

[19] Ebû Nuaym Hil-yetü'l-Evliyâ (1/468, mad:1329, İlmiyye-1418) Ebû Hureyre radyallahu anhu'dan.

[20] Ahmed İbnu Hanbel'de ez-Züh'd (175, ilmiyye-1403), Ebu'd-Derdâ radyellâhu anhu'dan.

[21] İbnu Sa'd (...), Ebû Hureyre radyallahu anhu'dan. Benzer rivâyetin kaynağı Ebû Nuaym'dan geçti;18. dipnota bakınız.

[22] Uzatmamış olmak maksadıyla isnâdı hazfettik.

[23] Deylemî, Müsnedü'l-Firdevs (5/15, H:7029, Dâru'l-Kitâbi'l-Arabî-1407) [Ali radyellâhu anhu'dan]

[24] İbnu Ebî Şeybe, el-Musannef (7742 ma'nâ olarak) Ebû Saîd el-Hudrî radyallahu anhu'dan.

[25] İbnu Ebî Şeybe, el-Musannef (7743), Ebû Hureyre

[25] İbnu Ebî Şeybe (7744), Zâzân'dan.

[25] Risâlenin basılı olan metninin burasında muhtemel radyallahu anhu'dan. Asıl metinde "Ebû Hureyre" yerine "İbrâhîm" vardı. Düzeltme Musannef'den yapılmıştır.

[26] İbnu Ebî Şeybe (7744), Zâzân'dan.

[27] Risâlenin basılı olan metninin burasında muhtemel bir baskı hatası olduğunu düşünerek tarafımızdan bu şekilde tercüme münâsib görülmüştür.

[28] Kitâbın yazarı Abdurrahmân İbnu Ebî Bekr İbni Ebî Dâvîd ed-Dimeşkî el-Hanbelî'dir; (ö:856). Kitâbın tam ismi Keşfu'z-Zunûn'da (1 /369) "Tühfetü'l-İbâd ve Edilletü'l-Evrâd" şeklinde geçmekte ise de -Allahu a'lem- muhtemel ve münâsib olan "Tühfetü'l-İbâd fî Edilletü'l-Evrâd" olmasıdır.

[29] Ebû Dâvûd, es-Sünen (2174)

[30] Mücezza demek bir kısmı kazanıp beyazlatılan, diğer yanı da olduğu gibi kara olarak bırakılan (böylece de alaca hâle gelen) hurma çekirdeği, demektir. Karalık ve beyazlık bulunan her bir şeymücezza'dır. Bunu dil âlimleri söylemiştir. (Bu dipnot, Süyûtî'nin şu risâlesinin asıl metninden buraya indirilmesi münâsib görülen bir parçadır.)

[31] El-Mizzî, Tehzûbu'l-Kemâl:8/174, [el-Hilye:5/210 Isnâdı kesiktir.], Tehzîb hâmişi:8/174

[32] İbnu Hallikân, Vefeyâtü'l-A'yân (1/373)

[33] Bu (وقد رویت) "rivâyet ettim" ibâresinin başındaki (قال)'nin matbaa hatası olduğu kanaatindeyiz. Aksi takdîrde müselsel Rivâyet İbnu Hallikân'ın olması îcâb edecekti. Halbuki İbnu Hallikân'ın, Vefeyâtü'l-A'yân'ında (1/373) böyle bir rivâyet yoktur. Allâme Leknevî de bu rivâyeti Süyûtî'ye nisbet ettiğine göre, rivâyet, büyük ihtimalle O'na âiddir.

Devâm edecek inşâallah...

Hikmetli Söyler

“Sağlığın için; çok yeme, sıcak yeme, çiğ yeme”

Lokman Hekim

“Hesaba çekilmeden önce kendinizi hesaba çekiniz. Amelleriniz tartılmadan önce kendi amellerinizi tartınız. Kendinizi Allah’a arz olacağımız büyük hesap günü için hazırlayınız. Kıyamet gününde hesap, ancak dünyada kendisini hesaba çekenler için kolay olacaktır.”

Hiz. Ömer (Radiyallahü anh)

“Kulluk görevlerini ileriki bir zamana ertelemek, Nefsin ahmaklığındandır.”

Atullah İskender (Kuddise sirruhu)

“Herşeyimiz; oturmamız, kalkmamız, yazmamız, okumamız, düşünümüz, derneğimiz hepsi ALLAH için olmalıdır.”

Mahmud Efendi Hazretleri (Kuddise sirruhu)

“Ölümü hatırlamak kalbi temizler, insanı dünyaya ve dünyadakilere bağlanmakfelaketindenkurtarır.”

Abdülkadir Geylâni (Kuddise sirruhu)

“Eğer Amerika İsrail’i bu kadar çok seviyorsa, Güney Amerika’da yer versin. Müslüman topraklarında İsrail’in yeri olamaz.”

Prof. Dr. Necmeddin ERBAKAN

“Kudüs işgal altındayken ben nasıl gülebilirim ki?!”

Selahaddin Eyyûbî

“Yıkılasın İsrail! Enkazını göreyim! Sana ülke diyenin, yüzüne tüküreyim!”

Necip Fazıl Kısakürek

ZİKİRLER, DUÂLAR VE FAZÎLETLİ AMELLER

Rebîulâhîr Ayında Kılınacak Bir Namaz

On Beşinci Gün (2 Ocak 2018 Salı günü) **Namazı:** Bu günde kuşluk namazından sonra yedi selâmla on dört rekât namaz kılınır. Her rekâtta Fâtiha'dan sonra yedi kere Alak Sûresi (İkra Bismi Rabbike) okunur. Namazın ardından ise altmış kere:

«يَا مَلِكُ تَمَلَّكَتِ بِالْمَلَكُوتِ، وَالْمَلَكُوتُ فِي مَلَكُوتِكَ يَا مَلِكُ!»

“Ey yüce mülk sâhibi! Sen bütün maddî-mânevî âlemleri sâhiplendin. Maddî-mânevî tüm âlemler Senin (hepsini kaplayan) yüce âlemin içerisinde gizlenmiştir. Ey yüce pâ-dişâh!” diye zikreder.

Her kim bu namazı ömründe bir kere bile kılsa onun için özel bir mânevî hal hâsıl olur (mânâ âleminde hissedar olur) ve kendisine yetmiş bin yıllık ibâdet sevâbı yazılır. (Muhammed ibnü Hatîriddîn, el-Cevâhiru'l-hams, sh:53)

CEMÂZİYELEVVEL AYININ NAMAZLARI

Cemâziyelevvel Ayının İlk Gecesi: (17 Ocak Çarşamba gününü 18 Ocak Perşembe gününe bağlayan gece) iki rekât namaz kılınır. Birinci rekâtta Fâtiha'dan sonra Cumâ Sûresi, ikinci rekâtta Müzzemmil Sûresi okunur.

Cemâziyelevvel Ayının İlk Günü: (18 Ocak Perşembe günü) dört rekât namaz kılınır. Her rekâtta Fâtiha'dan sonra yedi kere Nasr Sûresi (İzâ Cae Nasrullâhi) okunur.

Cemâziyelevvel Ayının Üçüncü Gecesi: (19 Ocak Cumâ gününü 20 Ocak Cumartesi gününe bağlayan gece) halk arasında meşhur değilse de ekserî meşâyıha göre Kadir Gecesi (değerinde) kabûl edilir. O gecenin on selâmla (ikişer rekât olarak) kılınacak yirmi rekâtla ihyâ edilmesi gerekir ki her rekâtta Fâtiha'dan sonra on kere Kadr Sûresi okunur. Namaz bitince de sabaha kadar:

«يَا عَظِيمُ! تَعَظَّمْتَ بِالْعَظَمَةِ، وَالْعَظَمَةُ فِي عَظَمَتِكَ، يَا عَظِيمُ!»

“Ey büyük olan Allâh! Azametle dâimâ her şeyden büyük oldun, bütün azametler sâdece Senin azametinde toplanmıştır. Yâ Azîm!” zikrine devâm edilir. (Muhammed ibnü Hatîriddîn, el-Cevâhiru'l-hams, sh:53-54)

Düşmana Gâlibiyet, Silah Şerrinden Korunmak, Özellikle de (Yüz Yirmi Yaşa Kadar) Uzun Ömür Sâhibi Olmak İçin Okunacak Bir Duâ

İmâm-ı Senûsî (Rahimehullâh)ın “el-Mücerrebât” isimli eserinde naklettiğine göre; düşmanlarına karşı gâlip gelmeyi, silahların kendisine zarar vermemesini, her hangi bir musîbetle karşılaşmamayı ve uzun ömürlü olmayı dileyen kişi aşağıda yazılı olan duâyı her sabah akşam bir kere okursa, Allâh-u Te‘âlâ'nın izniyle murâdı hâsıl olur.

Hattâ kişi bu duâyı okuduğu müddetçe vefât etmez. Ancak Allâh-u Te‘âlâ o kişinin âhirete irtihâlini dilediği gün, ona bu duâyı okumak nasîb olmaz. (es-Senûsî, el-Mücerrebât, sh:9-10)

Gümüşhânevî (*Kuddise Sirruhû*)nun beyânı vechile; bu dua **Ebû Yezîd el-Bestâmî** (*Kuddise Sirruhû*)ya nisbet edilmiş olup başında hamdele ve salevâtın sonunda bir ziyâdelik vardır. Ayrıca ortasındaki salevât yedi kere ile kayıtlanmış, sonuna ise bir salevât-ı şerîfe eklenmiştir ki biz de onları tireler içinde zikrettik. (*el-Gümüşhânevî, Mecmû'atü'l-ahzâb, Muhyiddîn-i 'Arabî cildi, 2/621-622*)

Ulemâ uzun ömür hakkında yüz yirmi seneye kadar ömür talebini meşrû saymışlar ve bu hususta lafızlar tertip etmişlerdir. Nitekim günümüzde insan bedeninin normal şartlarda yüz yirmi seneye kadar yaşayabilmek üzere halkedildiği husûsu tabiiler tarafından dillendirilmektedir.

Biz de 1299 / 1881 tarihli **Hasen Rızâ** hattıyla koleksiyonumuzda mevcut olan bu lafzı parantez içerisinde bu duâyaya ilâve ettik, sizlere de bereket olsun diye bu sayfanın üstünde **İmâm-ı Bûsîrî** (*Rahimehullâh*)a âit "**Kasîde-i Muzariyye**"nin yazıldığı o hattın resmini tab ettik. Bu duâ şöyledir:

«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، (الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ) وَصَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَي سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ تَسْلِيمًا دَائِمًا (عَدَدَ مَعْلُومَاتِ اللَّهِ بِدَوَامِ مُلْكِ اللَّهِ) حَرَسْتُ نَفْسِي وَدِينِي وَأَهْلِي مَنْ حَضَرَنِي وَمَنْ غَابَ عَنِّي بِالْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَأَلْجَأْتُ ظَهْرِي فِي حِفْظِ ذَلِكَ إِلَى الْحَيِّ الْقَيُّومِ الَّذِي لَا يَنَامُ وَلَا يَمُوتُ أَصْبَحْتُ وَأَمْسَيْتُ فِي جِوَارِ اللَّهِ الَّذِي لَا يُرَامُ وَلَا يُسْتَبَاحُ وَفِي ذِمَّتِهِ وَضَمَانِهِ الَّذِي لَا يُخْفَرُ ضَمَانُ عَبْدٍ عَلَيْهِ وَاسْتَمَسَكْتُ بِعُرْوَةِ اللَّهِ الْوُثْقَى رَبِّي وَرَبِّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَاتَّخَذْتُهُ وَكَيْلًا، تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ وَاعْتَصَمْتُ بِاللَّهِ فَوَضَّتُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ، مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ فَنِعْمَ الْقَادِرُ الْمُعِينُ. (اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ تَمَامَ نِعْمَتِكَ وَدَوَامَ عَافِيَتِكَ، اللَّهُمَّ حَبِّبْنِي فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ وَبَلِّغْنِي إِلَى مِائَةِ وَعِشْرِينَ مِنَ السِّنِينَ بِالصِّحَّةِ وَالْعَافِيَةِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَالدِّينِ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ!) فَاللَّهُ خَيْرٌ حَافِظًا وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ، (وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ) وَصَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَي سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ عَدَدَ خَلْقِهِ وَرِضَاءِ نَفْسِهِ وَزِنَةَ عَرْشِهِ وَمِدَادَ كَلِمَاتِهِ (yedi veyâ bir kere)، بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُوفٌ رَحِيمٌ، فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ. (وَصَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَي سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ، آمِينَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ).»

“Rahman ve Rahîm olan Allâh-u Te‘âlâ’nın adıyla (duâma başlıyorum). -Bütün hamdler âlemlerin Rabbi Allâh’a mahsustur.- Allâh-u Te‘âlâ Efendimiz ve (iki cihanda) yardımcımız olan Muhammed (Aleyhisselâm)a ve onun âl-i ashâbına salât ve dâimî olan bir selâm ile -Allâh’ın mâlûmâtı adedince ve Allâh’ın mülkü devam ettiği sürece- salât-ü selâm eylesin.

Nefsimi, dînimi, âilemden yanımda ve uzakta olanları, ebediyen diri olup hiç ölmeyecek olan Zât(ın hıfz-ü inâyeti) ile korudum. Bunların korunması husûsunda sırtımı, uyumayan ve ölmeyen, Hayy ve Kayyûm olan Zât’a dayadım (ancak O’na güvendim).

Ben, Allâh'ın (kötülükle) kastedilemeyen, serbest kabûl edilemeyen civârında ve Kendisine rağmen hiçbir kula verdiği güvence bozulamayan zimmet ve emânı içerisinde sabahladım ve akşamladım. Ben, Benim ve göklerle yerin Rabbi olan O Yüce Allâh'ın sağlam kulpuna sımsıkı tutundum.

O'ndan başka hiçbir ilâh yoktur. Artık ben O'nu (her işinde Kendisine îtimâd edilecek) bir vekil edindim. Allâh'a güvendim, Allâh'a sığındım, işimi Allâh'a ismarladım. Allâh ne dilerse o olur. Allâh'ın yardımı olmadan hiçbir şeye kuvvet olmaz. O (Allâh-u Te'âlâ) ne güzel güç yetiren ve (kullarına) yardım edendir.

(Ey Allâh! Ben Senden nîmetinin tamâmını ve (bana verdiği) âfiyetinin devâmını niyâz ederim. Ey Allâh! Sen beni müminlerin kalplerinde sevilen biri yap ve beni din, dünyâ ve âhiret hususlarında âfiyet içerisinde yüz yirmi seneye kadar sıhhatle ulaştır. Ey acıyanların en merhametlisi! Rahmetinle kabûl et.)

Allâh koruyucu olarak (herkesten) daha hayırlıdır. Zâten acıyanların en merhametlisi ancak O'dur. -O çok yüce ve pek büyük Allâh'ın yardımı olmadan hiçbir (günahtan) dönüş ve hiçbir (ibâdete) kuvvet yoktur.-

Allâh-u Te'âlâ Efendimiz Muhammed'e ve onun âl-i ashâbına mahlûkâtının adedince, Zâtı'nı râzı edecek kadar, Arş'ının ağırlığınca ve (sonsuz) kelimelerinin mürekkebi kadar salât-ü selâm eylesin.

'Andolsun ki elbette muhakkak size kendi nefislerinizden (sizin gibi bir beşer) olan pek değerli bir Rasûl gelmiştir ki, sıkıntıya uğramanız ona çok ağırdır, size karşı çok düşkündür ve inananlara çok esirgeyicidir, pek acıycıdır.

Eğer onlar yüz çevirirlerse, sen: 'Bana yetecek olan ancak Allâh'tır, O'ndan başka hiçbir ilâh yoktur. Ben ancak O'na tevekkül ettim. O çok büyük olan Arş'ın Rabbi de ancak O'dur' de.' (Tevbe Sûresi:128-129) (âyet-i kerîmeleri benim himâyemdir)."

-Allâh-u Te'âlâ Efendimiz Muhammed'e ve onun âl-i ashâbının cümlesine salât eylesin. Âmîn yâ Rabbe'l-âlemîn!-

Sihirden Kurtulmak İçin Okunacak Âyet-i Kerîmeler

1) İbni Abbâs (Radiyallâhu Anhümâ) şöyle demiştir:

قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: «مَنْ أَخَذَ مَضْجَعَهُ مِنَ اللَّيْلِ ثُمَّ تَلَا هَذِهِ الْآيَةَ: ﴿مَا جِئْتُمْ بِهِ السِّحْرُ إِنَّ اللَّهَ سَيُبْطِلُهُ إِنَّ اللَّهَ لَا يُصْلِحُ عَمَلَ الْمُفْسِدِينَ...﴾ لَمْ يَضُرَّهُ كَيْدُ سَاحِرٍ، وَلَا تَكْتَبُ عَلَيْهِ مَسْحُورٍ إِلَّا دَفَعَ اللَّهُ عَنْهُ السِّحْرَ.»

"Her kim gecenin bir vaktinde yatış vaziyeti alır da sonra Yûnus Sûresi'nin 81 ve 82. âyet-i kerîmelerini okursa, ona hiçbir büyücünün hîlesi zarar veremez ve bu âyet sihre uğramış herhangi kimse üzerine yazıl(ıp takıl)ırsa mutlakâ Allâh-u Te'âlâ ondan sihri defeder." (el-Kurtubî, el-Câmi'u li-ahkâmi'l-Kur'an, 11/31)

Âyet-i Kerîmenin Okunuşu

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ، بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿ مَا جِئْتُمْ بِهِ السِّحْرُ إِنَّ اللَّهَ سَيُبْطِلُهُ إِنَّ اللَّهَ لَا يُصْلِحُ عَمَلَ الْمُفْسِدِينَ ﴿٦٩﴾ وَيُحِقُّ اللَّهُ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ ﴾

2) Tâbi'înden **Leys ibni Ebî Süleym** (Radiyallâhu Anh) şöyle demiştir: “Bana ulaşan rivâyete göre şu sayılacak âyetler biiznillâh sihirden şifâdır. İçinde su bulunan bir kap üzerine bu âyet-i kerîmeler okunur, sonra o su, meshûrun (sihire uğramış kişinin) başının üzerinden dökülür.

Bu âyet-i kerîmeler ise, Yûnus Sûresi'nin 81 ve 82. âyet-i kerîmeleri ile A'râf Sûresi'nin 118. âyet-i kerîmesi ile peşi sıra gelen dört âyet-i kerîmenin sonuna kadar, bir de Tâhâ Sûresi'nin 69. âyet-i kerîmesidir.” (İbnü Ebî Hâtim, et-Tefsîr, 6/1974; İbnü Kesîr, et-Tefsîr, 7/389; es-Süyûtî, ed-Dürri'l-mensûr, 7/692)

Âyet-i Kerîmelerin Sırayla Okunuşu

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ، بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿ فَلَمَّا أَلْقَوْا قَالَ مُوسَى مَا جِئْتُمْ بِهِ السِّحْرُ إِنَّ اللَّهَ سَيُبْطِلُهُ إِنَّ اللَّهَ لَا يُصْلِحُ عَمَلَ الْمُفْسِدِينَ ﴿٦٩﴾ وَيُحِقُّ اللَّهُ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ ﴾، ﴿ فَوَقَعَ الْحَقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٦٩﴾ فَغَلَبُوا هُنَالِكَ وَانْقَلَبُوا صَاغِرِينَ ﴿٧٠﴾ وَأَلْقَى السَّحْرَةَ سَاجِدِينَ ﴿٧١﴾ قَالُوا آمَنَّا بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٧٢﴾ رَبِّ مُوسَى وَهَارُونَ ﴾، ﴿ إِنَّمَا صَنَعُوا كَيْدًا سَاحِرًا وَلَا يَفْلِحُ السَّاحِرُ حَيْثُ أَتَى ﴾

Cumâ Günü Okuyanı Herkesin Seveceği, Her Gün Okuyanın Duâsı Makbul Bir Zat Olacağı, Her Namazdan Sonra Okuyanın da Zengin Olup Hasetçilerin Zararından Korunacağı Esmâ-i Hüsnâ ve Duâsı

Muhammed ibni Ali Hırid (Rahimehullâh)ın beyânı vechile; **Ebû Abdillâh el-Kastallânî** (Rahimehullâh) **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)i mânâ âleminde görüp kendisine fakirlikten şikâyet ettiğinde **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) ona şöyle buyurmuştur:

“Ey **Ebâ Abdillâh** (el-Kastallânî)! İlk başta:

‘Ey **Allâh! Efendimiz Muhammed**’e ve **Muhammed**’in Ehl-i Beyti’ne salât eyle...’ duâsını oku, sonra esmâ-i hüsnâyı harf-i târifsiz olarak nidâ yâsı ile oku, çünkü bunda gizli bir sır vardır. En sonunda ‘Yâ Sabûr!’ ism-i şerîfini okuduktan sonra:

‘O Zat ki Zât’ı benzerlerden mukaddestir, sıfatları emsalden münezzehtir...’ diye duâ et. (Bu duânın bir çok fazîleti vardır:)

1) Şunu bil ki şânı yüce olan bu esmâ-i hüsnâyı zikreden kişi seçkin kulların ahlâkıyla mütehallık ve evliyanın âdâbıyla müeddeb olursa **Allâh-u Te‘âlâ** bu esmânın rûhuyla onun (kalp, ruh ve sır gibi) latîfelerini diriltir, bu ism-i şerîflerin hakîkatlerinin nurlarıyla onun basîretlerini nurlandırır.

2) Bu kişi onları okuyarak **Allâh-u Te‘âlâ**’dan ne isterse **Allâh-u Te‘âlâ** mutlaka ona istediğini verir.

3) Bu ism-i şerîfler, “Bâkıyât-ı sâlihât-ı tâmmâtır (sâhibine bâki kalacak tastamam kelimeler ve sâlih amellerdir).”

4) Her kim bunları cumâ günün evvelinde (imsaktan sonraki saatte veyâ sabah namazından sonra) 77 kere okursa, onu gören herkes mutlakâ kendisini sever.

5) Her kim bunları her gün 55 kere okursa duâsı müstecab (mutlakâ kabûl edilen) bir kul olur.

6) Her kim bu ism-i şerîfleri her namazın akabinde zikrederse, **Allâh-u Te‘âlâ** onu insanlardan müstağnî ve zengin kılar, hased edenlerin zarârından korur ve bakanların gözlerine güzel gösterir.” (Muhammed ibnü ‘Alî Hirid et-Terîmî, el-Vesâilü’ş-şâfi‘a, sh:92-94)

DUÂNIN OKUNUŞU

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَهَبْ لَنَا مِنْ رِزْقِكَ الطَّيِّبِ الْمُبَارَكِ مَا تَصُونُ بِهِ وُجُوهَنَا عَنِ التَّعَرُّضِ إِلَى خَلْقِكَ وَاجْعَلْ لَنَا إِلَيْهِ طَرِيقًا سَهْلًا مِنْ غَيْرِ تَعَبٍ وَلَا نَصَبٍ وَلَا مِنَّةٍ وَلَا تَبِعَةٍ، وَجَبِّبْنَا الْحَرَامَ حَيْثُ كَانَ وَأَيْنَ كَانَ وَعِنْدَ مَنْ كَانَ، وَحُلِّ بَيْنَنَا وَبَيْنَ أَهْلِهِ وَاقْبِضْ عَنَّا أَيْدِيَهُمْ وَاصْرِفْ عَنَّا وُجُوهَهُمْ حَتَّى لَا نَتَقَلَّبَ إِلَّا فِيمَا يُرْضِيكَ وَلَا نَسْتَعِينَنَّ بِنِعْمَتِكَ إِلَّا فِيمَا تُحِبُّ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ!»

«يَا اللَّهُ! يَا رَحْمَنُ! يَا رَحِيمُ! يَا مَلِكُ! يَا قُدُّوسُ! يَا سَلَامُ! يَا مُؤْمِنُ! يَا مُهَيِّمُنُ!
يَا عَزِيزُ! يَا جَبَّارُ! يَا مُتَكَبِّرُ! يَا خَالِقُ! يَا بَارِئُ! يَا مُصَوِّرُ! يَا غَفَّارُ! يَا قَهَّارُ! يَا
وَهَّابُ! يَا رَزَّاقُ! يَا فَتَّاحُ! يَا عَلِيمُ! يَا قَابِضُ! يَا بَاسِطُ! يَا خَافِضُ! يَا رَافِعُ! يَا
مُعِزُّ! يَا مُدِلُّ! يَا سَمِيعُ! يَا بَصِيرُ! يَا حَكَمُ! يَا عَدْلُ! يَا لَطِيفُ! يَا خَبِيرُ! يَا حَلِيمُ!
يَا عَظِيمُ! يَا غَفُورُ! يَا شَكُورُ! يَا عَلِيُّ! يَا كَبِيرُ! يَا حَفِيفُ! يَا مُقِيتُ! يَا حَسِيبُ!
يَا جَلِيلُ! يَا كَرِيمُ! يَا رَقِيبُ! يَا مُجِيبُ! يَا وَاسِعُ! يَا حَكِيمُ! يَا وَدُودُ! يَا مَجِيدُ!»

يَا بَاعِثُ! يَا شَهِيدُ! يَا حَقُّ! يَا وَكِيلُ! يَا قَوِيُّ! يَا مَتِينُ! يَا وَلِيُّ! يَا حَمِيدُ! يَا
 مُحْصِي! يَا مُبْدِئُ! يَا مُعِيدُ! يَا مُحْطِي! يَا مُهِمِّتُ! يَا حَيُّ! يَا قَيُّومُ! يَا وَاحِدُ! يَا
 مَاجِدُ! يَا وَاحِدُ! يَا صَمَدُ! يَا قَادِرُ! يَا مُقْتَدِرُ! يَا مُقَدِّمُ! يَا مُؤَخِّرُ! يَا أَوَّلُ! يَا آخِرُ!
 يَا ظَاهِرُ! يَا بَاطِنُ! يَا وَالِي! يَا مُتَعَالِي! يَا بَرُّ! يَا تَوَّابُ! يَا مُنْتَقِمُ! يَا عَفُوُّ! يَا
 رُوُوفُ! يَا مَالِكُ الْمُلْكِ! يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ! يَا مُقْسِطُ! يَا جَامِعُ! يَا غَنِيُّ! يَا
 مُغْنِي! يَا مَانِعُ! يَا ضَارُّ! يَا نَافِعُ! يَا نُورُ! يَا هَادِي! يَا بَدِيعُ! يَا بَاقِي! يَا وَارِثُ!
 يَا رَشِيدُ! يَا صَبُورُ!

الَّذِي تَقَدَّسَتْ عَنِ الْأَشْبَاهِ ذَاتُهُ وَتَنَزَّهَتْ عَنِ مُشَابَهَةِ الْأَمْثَالِ صِفَاتُهُ وَدَلَّتْ عَلَى
 وَحْدَانِيَّتِهِ آيَاتُهُ وَشَهِدَتْ بِرُبُوبِيَّتِهِ مَصْنُوعَاتُهُ، وَاحِدٌ لَا مِنْ قِلَّةٍ وَمَوْجُودٌ لَا مِنْ
 عِلَّةٍ، بِالْبَرِّ مَعْرُوفٌ وَبِالْإِحْسَانِ مَوْضُوفٌ، مَعْرُوفٌ بِلَا غَايَةَ وَمَوْضُوفٌ بِلَا نِهَايَةَ،
 أَوَّلٌ قَدِيمٌ بِلَا ابْتِدَاءٍ، وَآخِرٌ رَحِيمٌ بِلَا انْتِهَاءٍ، لَا يُنْسَبُ إِلَيْهِ الْبُنُونُ، وَلَا يُفْنِيهِ
 تَدَاوُلُ الْأَوْقَاتِ وَلَا تُوهِنُهُ السِّنُونُ، فَكُلُّ الْمَخْلُوقَاتِ فِي قَهْرِ عَظَمَتِهِ وَأَمْرِهِ
 بِالْكَافِ وَالنُّونِ، بِذِكْرِهِ أَنْسَ الْمُخْلِصُونَ، وَبِرُؤْيِيَّتِهِ تَقْرَأُ الْعُيُونُ، وَبِتَوْحِيدِهِ ابْتِهَجَ
 الْمُسَبِّحُونَ، هَدَى أَهْلَ الطَّاعَةِ إِلَى الصِّرَاطِ الْمُسْتَقِيمِ، وَأَبَاحَ أَهْلَ مَحَبَّتِهِ جَنَّاتِ
 النَّعِيمِ، وَعَلِمَ أَعْدَادَ أَنْفَاسِ خَلْقِهِ بِعِلْمِهِ الْقَدِيمِ، وَيَرَى حَرَكَاتِ أَرْجُلِ النَّمْلِ فِي
 جُنْحِ اللَّيْلِ الْبَهِيمِ، يُسَبِّحُهُ الطَّائِرُ فِي وَكْرِهِ، وَيَمَجِّدُهُ الْوَحْشُ فِي قَفْرِهِ، مُحِيطٌ
 بِعَمَلِ الْعَبْدِ سِرِّهِ وَجَهْرِهِ، وَيَتَوَلَّى الْمُؤْمِنِينَ بِتَأْيِيدِهِ وَنَصْرِهِ وَكَشَفِ ضُرِّهِ ﴿وَمِنْ
 آيَاتِهِ أَنْ تَقُومَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ بِأَمْرِهِ﴾، أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا، وَغَفَرَ ذُنُوبَ
 الْمُذْنِبِينَ كَرَمًا وَحِلْمًا، يَا مَنْ لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ، يَا مَنْ لَيْسَ
 كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ، يَا مَنْ لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ،
 اللَّهُمَّ اكْفِنَا الشُّوَاءَ بِمَا شِئْتَ وَكَيْفَ شِئْتَ، إِنَّكَ عَلَى مَا تَشَاءُ قَدِيرٌ، يَا نِعَمَ
 الْمَوْلَى وَنِعَمَ النَّصِيرِ، غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ

الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَظِيمِ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ
 الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ، سُبْحَانَكَ لَا نُحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ، أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَى نَفْسِكَ، جَلَّ
 وَجْهَكَ الْكَرِيمُ وَعَزَّ جَارُكَ، يَفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ بِقُدْرَتِهِ، وَيَحْكُمُ مَا يُرِيدُ بِعِزَّتِهِ،
 يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ! يَا بَدِيْعَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ! يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ! بِرَحْمَتِكَ
 أَسْتَغِيْثُ، يَا غِيَاثَ الْمُسْتَغِيْثِيْنَ! لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، بِجَاهِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ أَغْنِنَا، يَا رَحْمَنُ! يَا رَحِيْمُ! لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ بِجَاهِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ إِزْحَمْنَا! يَا مَنْ أَيْقَظَ الْغَافِلِيْنَ! لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ بِجَاهِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيْقِظْنَا. يَا مَنْ وَفَّقَ الطَّائِعِيْنَ! لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ بِجَاهِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلَّى
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَفَّقْنَا. يَا مَنْ أَصْلَحَ الصَّالِحِيْنَ! لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ بِجَاهِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَصْلِحْنَا. يَا وَاصِلَ الْمُنْقَطِعِيْنَ! لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ بِجَاهِ سَيِّدِنَا
 مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صِلْنَا. يَا أَعَزَّ النَّاصِرِيْنَ! لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ بِجَاهِ سَيِّدِنَا
 مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اغْفِرْ لَنَا. يَا خَيْرَ الْفَاتِحِيْنَ! لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ بِجَاهِ
 سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ افْتَحْ لَنَا. يَا خَيْرَ الرَّازِقِيْنَ! لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ بِجَاهِ
 سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَرْزُقْنَا. يَا مَنْ يَتُوبُ عَلَى الْعُصَاةِ وَالْمُذْنِبِيْنَ!
 لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ بِجَاهِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تُبْ عَلَيْنَا. يَا قُرَّةَ أَعْيُنِ
 الْعَابِدِيْنَ! ﴿لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِيْنَ﴾ ﴿فَاسْتَجَبْنَا لَهُ
 وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْغَمِّ وَكَذَلِكَ نُنَجِّي الْمُؤْمِنِيْنَ﴾ ﴿رَحِمْتُ اللَّهُ وَبَرَكَاتُهُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ
 الْبَيْتِ إِنَّهُ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ﴾ ﴿إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ
 وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا﴾ ﴿إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
 صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا﴾، اَللّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى
 آلِهِ وَصَحْبِهِ. ﴿اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ﴾.

DUÂNIN MÂNÂSİ

“Ey Allâh! Efendimiz Muhammed’e ve Muhammed’in Ehl-i Beyti’ne salât eyle, Sen bize mübârek ve tertemiz rızkindan o kadar bağıшта bulun ki o sâyede yüzlerimizi mahlûkâtına ihtiyaç arzetmekten muhâfaza eyle, zahmetsiz, meşakkatsiz, minnetsiz ve mesûliyetsiz bir şekilde rızkımıza ulaşmak için bize kolay bir yol nasîb eyle.

Her nerede, ne yönde ve kimin yanında olursa olsun bütün haramlardan bizi uzak eyle ve haram ehliyle bizim aramıza mâniler tâyin eyle, onların ellerini bizden kabzedip yüzlerini bizden sarf eyle ki ancak Seni râzı edecek işlerde dönüp dolaşalım ve nîmetlerinden ancak Senin sevdiğin şeyler hakkında yardım alalım.

Yâ Erhame’r-râhimîn! Yâ Allâhu! Yâ Rahmânü! Yâ Rahîmü! Yâ Melikü! Yâ Kud-düsü! Yâ Selâmü! Yâ Mü’minü! Yâ Müheyminü! Yâ Azîzü! Yâ Cebbâru! Yâ Müte-kebbiru! Ey yaratan!

Yâ Bâri’ü! Yâ Musavviru! Yâ Ğaffâru! Yâ Kakhâru! Yâ Vehhâbü! Yâ Razzâku! Yâ Fettâhu! Yâ Alîmü! Yâ Kâbidu! Yâ Bâsîtu! Ey (dilediğini) alçaltan!

Yâ Râfi’u! Yâ Mu’izzü! Yâ Müzillü! Yâ Semî’u! Yâ Basîru! Yâ Hakemü! Yâ Adlü! Yâ Latîfü! Ey ziyâde haberdâr olan!!!

Yâ Halîmü! Yâ Azîmü! Yâ Ğafûru! Yâ Şekûru! Yâ Aliyyü! Yâ Kebîru! Yâ Hafîzu! Yâ Mukîtü! Yâ Hasîbü! Yâ Celîlü! Yâ Kerîmü! Yâ Rakîbü! Yâ Mücîbü! Yâ Vâsi’u! Yâ Hakîmü! Yâ Vedûdü! Yâ Mecîdü! Yâ Bâ’isü! Yâ Şehîdü! Yâ Hakku! Yâ Vekîlü! Yâ Kaviyyü! Yâ Metînü! Yâ Veliyyü! Yâ Hamîdü! Yâ Muhsî! Yâ Mübdi’ü! Yâ Mu’î-dü! Yâ Muhyî! Yâ Mümîtü! Yâ Hayyü! Yâ Kayyûmü! Yâ Vâcidü! Yâ Mâcidü! Yâ Vâhidü! Yâ Samedü! Yâ Kâdiru! Yâ Muktediru! Yâ Mukaddimü! Ey (dilediğini) geri bırakan!

Yâ Evvelü! Ey (her şeyin helâkinden sonra) en sona kalan!

Yâ Zâhiru! Yâ Bâtînu! Yâ Vâlî! Yâ Müte’âlî! Yâ Berru! Yâ Tevvâbü! Yâ Müntekî-mü! Yâ Afüvvü! Yâ Raûfü! Yâ Mâlike’l-mülk! Yâ Ze’l-celâli ve’l-İkrâm! Yâ Muksi-tu! Yâ Câmi’u! Yâ Ğaniyyü! Yâ Muğni! Yâ Mâni’u! Yâ Dârru! Yâ Nâfi’u! Yâ Nûru! Yâ Hâdî! Yâ Bedî’u! Yâ Bâkî! Yâ Vârisü! Yâ Raşîdü! Yâ Sabûru!

Sen ki Zât’ı, benzerlerden mukaddes, sıfatları emsâle benzemekten münezzehe olan, âyetleri vahdâniyetine delâlet eden ve masnûâtı (yaptığı eserler) Rubûbiyyetine şâhid olan bir Zat’sın.

(Allâh-u Te’âlâ) **Vâhid** (Bir)dir ama (ortakları olup da onlara gâlip gelip sayılarını azaltarak değildir (bilakis ortaksız tektir), **Mevcud**’dur (Vardır) ama (yaratılmışlar gibi) bir sebeple değildir, iyilikle mâruftur, ihsânla mevsuftur, hudutsuzlukla tanınmıştır, sonsuzlukla sıfatlanmıştır, başlangıcı olmayan **Evvel**’dir ve **Kadîm**’dir, nihâyeti olmayan **Âhir**’dir ve **Rahîm**’dir.

Oğullar (ve kızlar) kendisine nispet edilemez, vakitlerin gelip geçmesi O'nu yok edemez, seneler O'nu zayıflatamaz, bütün mahlûkâtı O'nun azametinin kahrı içerisinde, emirleri kâf ile nûn arasındadır ('Kün' buyurduğu her şey olur).

Muhlisler ancak O'nun zikriyle ünsiyet bulur, gözler ancak O'nun ru'yetiyle aydınlık olur, tesbih ehli ancak O'nun tevhidiyle mesrur olur.

Tâat ehlini sırât-ı müstakîme hidâyet etmiştir, mehabbet ehline na'îm cennetlerini serbest etmiştir, ilm-i kadîmiyle mahlûkâtının nefeslerinin adetlerini bilmiştir, kapkaranlık gecenin ortasında karıncaların ayaklarının hareketlerini görmektedir.

Yuvalarındaki kuşlar onu tesbih etmektedir, çöllerdeki vahşiler O'nu temcîd (tâzim) etmektedir, kulların gizli-âşikâr bütün amellerini (ilmen) ihâta edicidir, te'yîdi, nusreti ve zararlarını açmak sûretiyle müminleri sahiplenmektedir. '**Göğün ve yerin O'nun** ('İkiniz de Benim kudretimle durun.') emriyle durması da O (Allâh-u Sübhânehû)nun (birliğinin) **âyetlerindedir.**' (Rûm Sûresi:25'ten)

Her şeyi ilmiyle kuşatmıştır, keremiyle ve hılmıyla müzniblerin günahlarını bağışlamıştır.

Ey misli hiçbir şey bulunmayan ve Kendisi **Semî** ve **Basîr** olan! Ey misli hiçbir şey bulunmayan ve Kendisi **Semî** ve **Basîr** olan! Ey misli hiçbir şey bulunmayan ve Kendisi **Semî** ve **Basîr** olan!

Ey **Allâh!** Dilediğin şeyle dilediğin şekilde bütün kötülöklere karşı bize kifâyet eyle, şüphesiz Sen her şeye hakkıyla gücü yetensin. Ey ne güzel **Mevlâ** ve ne güzel yardımcı olan! Ey **Rabbimiz!** Mağfiretini dileriz, varış ancak Sanadır.

O çok yüce ve pek büyük **Allâh**'ın yardımı olmadan hiç bir (günahtan) dönüş ve hiçbir (ibâdete) kuvvet yoktur. O çok yüce ve pek büyük **Allâh**'ın yardımı olmadan hiçbir (günahtan) dönüş ve hiçbir (ibâdete) kuvvet yoktur. O çok yüce ve pek büyük **Allâh**'ın yardımı olmadan hiç bir (günahtan) dönüş ve hiçbir (ibâdete) kuvvet yoktur.

Seni tesbih ederiz, Sana karşı övgüyü sayıp bitiremeyiz, Sen Zâtı'nı övdüğün gibisin, keremli Zâtın celîl (yüce)dir, koruman azizdir (ve güçlüdür), **Allâh-u Te'âlâ** kudretiyle dilediğini yapar ve izzetiyle dilediğine hükmeder.

Yâ **Hayyü** yâ **Kayyûm!** Ey göklerin ve yerin eşsiz yaratıcısı! Ey celâl ve ikrâm sâhibi! Ancak rahmetinden yardım talep ederim. Ey yardım isteyenlerin mededi! Senden başka hiçbir ilâh yoktur, **Muhammed** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'in câh-ı bahşına bize yardım et.

Yâ **Rahmânü** yâ **Rahîm!** Senden başka hiçbir ilâh yoktur, **Muhammed** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'in îtibârı hürmetine bize rahmet et.

Ey gâfilleri uyandıran! Senden başka hiçbir ilâh yoktur, **Muhammed** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'in câh-ı hürmetine bizi uyandır.

Ey itâat ehlini muvaffak kılan! Senden başka hiçbir ilâh yoktur, **Muhammed** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in makâmı bahşına bizi muvaffak eyle.

Ey sâlihleri sâlih yapan! Senden başka hiçbir ilâh yoktur, **Muhammed** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in şerefi hürmetine bizi ıslâh eyle.

Ey kopukları ulaştıran! Senden başka hiçbir ilâh yoktur, **Muhammed** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in câh-ı bahşına bizi (rızâna) vâsıl eyle.

Ey yardım edenlerin en azîzi! Senden başka hiçbir ilâh yoktur, **Muhammed** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in şânı hürmetine bizi mağfiret eyle.

Ey fâtihlerin en hayırlısı! Senden başka hiçbir ilâh yoktur, **Muhammed** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in şânı şerefi hakkı için bize (hayır kapılarını) fetheyle.

Ey rızık verenlerin en hayırlısı! Senden başka hiçbir ilâh yoktur, **Muhammed** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in câhı hakkı için bizi (hayırlı rızıklarla) merzûk eyle.

Ey âsilerin ve günahkârların tevbesini kabûl eden! Senden başka hiçbir ilâh yoktur, **Muhammed** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in şerefi bahşına bize tevbe nasîb eyle ve tevbemizi kabûl eyle.

Ey âbitlerin gözlerinin aydınlığı!

‘Senden başka hiçbir ilâh yoktur. (Noksan sıfatlardan tenzih ve) **tesbih Sana. Gerçekten de ben** (günahlar işleyerek nefsine yazık eden) **zâlimlerden oldum.**

Biz de hemen o(nun duâsı)na tamâmen icâbet ettik de, kendisini (açılmasını istediği) **o sıkıntıdan kurtardık. İşte** (duâlarında ihlâslı olan) **müminleri de ancak böylece** (güçlü bir yardımla tüm kederlerinden) **kurtarıyoruz.’** (el-Enbiyâ Sûresi:87-88)

‘Ey Ehl-i Beyt! Allâh’ın rahmeti ve bereketleri özellikle sizin üzerinize olsun. Şüphesiz ki O, (hamdolunmayı hak eden bir) **Hamîd’dir,** (Zât’ı çok yüce ve şerefli olan bir) **Mecîd’dir.’** (Hûd Sûresi:73’den)

‘Ey Ehl-i Beyt! (Bu duâları öğreterek) Allâh sizden ancak o (günah) **kiri(ni) gidermek ve sizi tam bir temizlemeyle** (tüm kötülüklerden) **arındırmak istiyor.’** (el-Ahzâb Sûresi:33’den)

‘Şüphesiz ki Allâh ve melekleri, o Nebî’ye sürekli salât etmektedirler. Ey îmân etmiş olan kimseler! Siz de ona salât edin ve tam bir selâmlamakla selâm verin.’ (el-Ahzâb Sûresi:56)

(Ey Allâh! Efendimiz Muhammed’e, Ehl-i Beyti’ne ve sahâbesine salât-ü selâm eyle ve bereketler yağdır.)

‘Hamd âlemlerin Rabbi Allâh’a mahsustur.’ (el-Fâtiha Sûresi:2)”

نسبه الشريف
صلى الله تعالى عليه وسلم

هو محمد بن عبد الله بن عبد المطلب بن
هاشم بن عبد مناف بن قصي بن كلاب
بن مرة بن كعب بن لؤي بن غالب بن
فهر بن مالك بن النضر بن كنانة بن
خزيمة بن مدركة بن إلياس بن مضر بن
نزار بن معد بن عدنان إلى إسماعيل بن
الخليل إبراهيم عليهما السلام.

نسبه الشريف
صلى الله تعالى عليه وسلم

هو محمد بن عبد الله بن عبد المطلب بن
هاشم بن عبد مناف بن قصي بن كلاب
بن مرة بن كعب بن لؤي بن غالب بن
فهر بن مالك بن النضر بن كنانة بن
خزيمة بن مدركة بن إلياس بن مضر بن
نزار بن معد بن عدنان إلى إسماعيل بن
الخليل إبراهيم عليهما السلام.

نسبه الشريف
صلى الله تعالى عليه وسلم

هو محمد بن عبد الله بن عبد المطلب بن
هاشم بن عبد مناف بن قصي بن كلاب
بن مرة بن كعب بن لؤي بن غالب بن
فهر بن مالك بن النضر بن كنانة بن
خزيمة بن مدركة بن إلياس بن مضر بن
نزار بن معد بن عدنان إلى إسماعيل بن
الخليل إبراهيم عليهما السلام.

نسبه الشريف
صلى الله تعالى عليه وسلم

هو محمد بن عبد الله بن عبد المطلب بن
هاشم بن عبد مناف بن قصي بن كلاب
بن مرة بن كعب بن لؤي بن غالب بن
فهر بن مالك بن النضر بن كنانة بن
خزيمة بن مدركة بن إلياس بن مضر بن
نزار بن معد بن عدنان إلى إسماعيل بن
الخليل إبراهيم عليهما السلام.

نسبه الشريف
صلى الله تعالى عليه وسلم

هو محمد بن عبد الله بن عبد المطلب بن
هاشم بن عبد مناف بن قصي بن كلاب
بن مرة بن كعب بن لؤي بن غالب بن
فهر بن مالك بن النضر بن كنانة بن
خزيمة بن مدركة بن إلياس بن مضر بن
نزار بن معد بن عدنان إلى إسماعيل بن
الخليل إبراهيم عليهما السلام.

نسبه الشريف
صلى الله تعالى عليه وسلم

هو محمد بن عبد الله بن عبد المطلب بن
هاشم بن عبد مناف بن قصي بن كلاب
بن مرة بن كعب بن لؤي بن غالب بن
فهر بن مالك بن النضر بن كنانة بن
خزيمة بن مدركة بن إلياس بن مضر بن
نزار بن معد بن عدنان إلى إسماعيل بن
الخليل إبراهيم عليهما السلام.